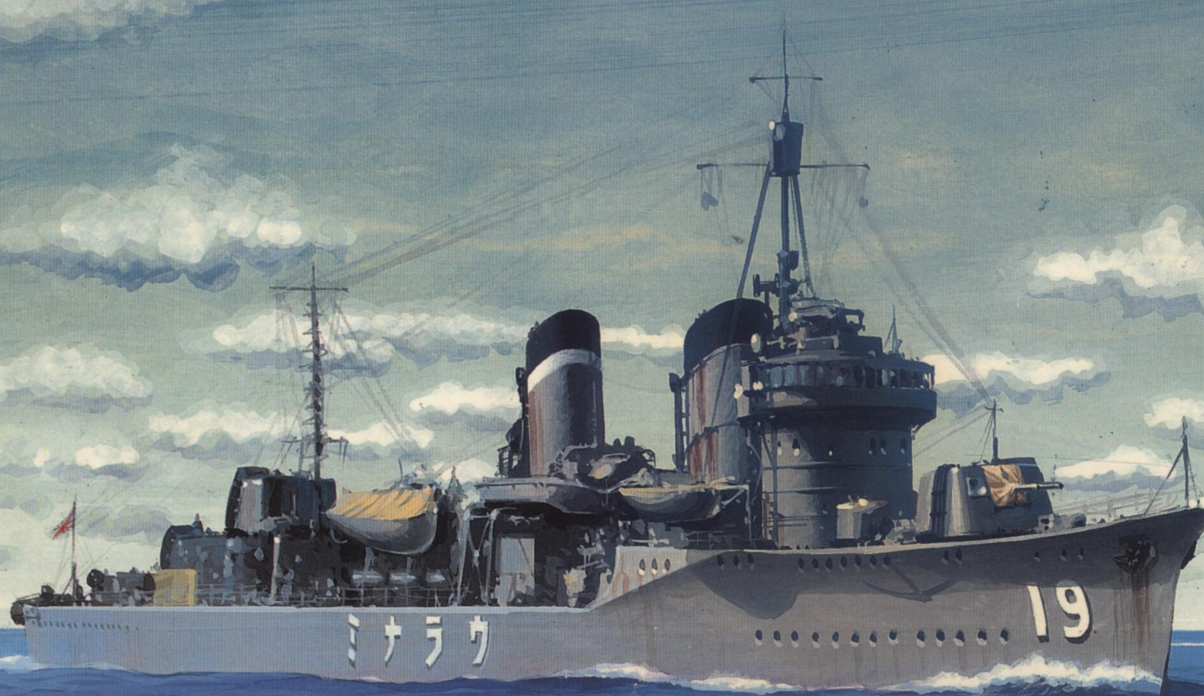
P. WIŚNIEWSKI

MONOGRAFIE MORSKIE

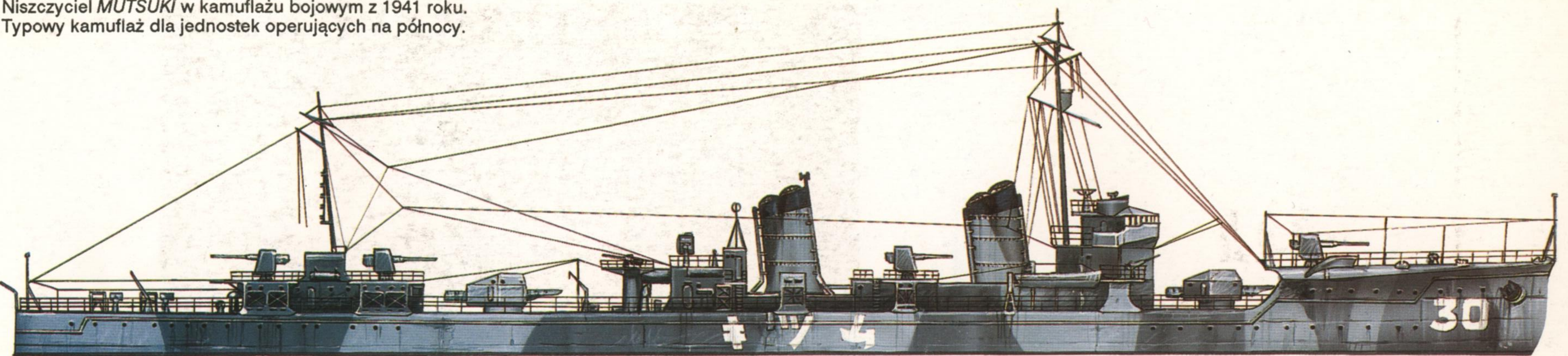
4

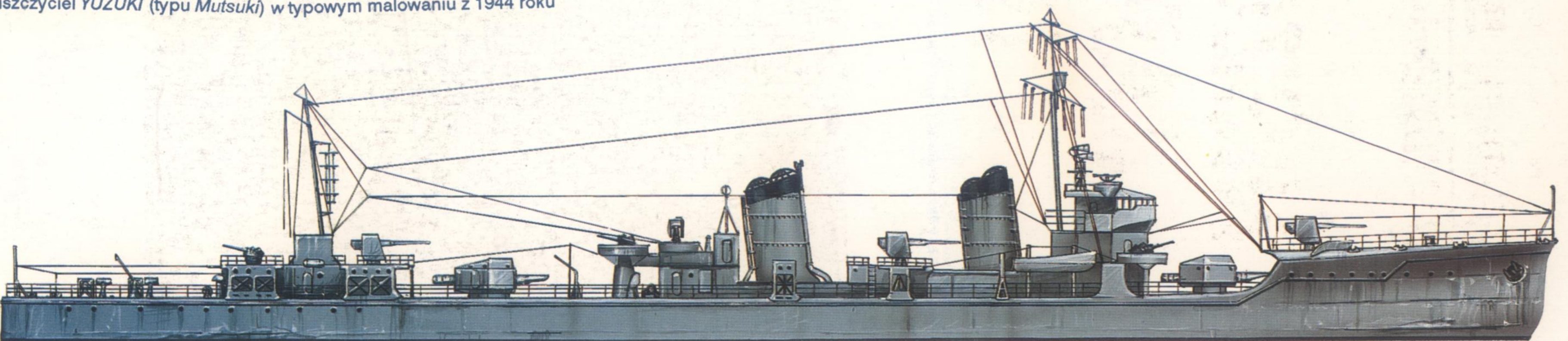
NISZCZYCIELE JAPOŃSKIE 1920-45

Niszczyciel *MUTSUKI* w kamuflażu bojowym z 1941 roku.
Typowy kamuflaż dla jednostek operujących na północy.

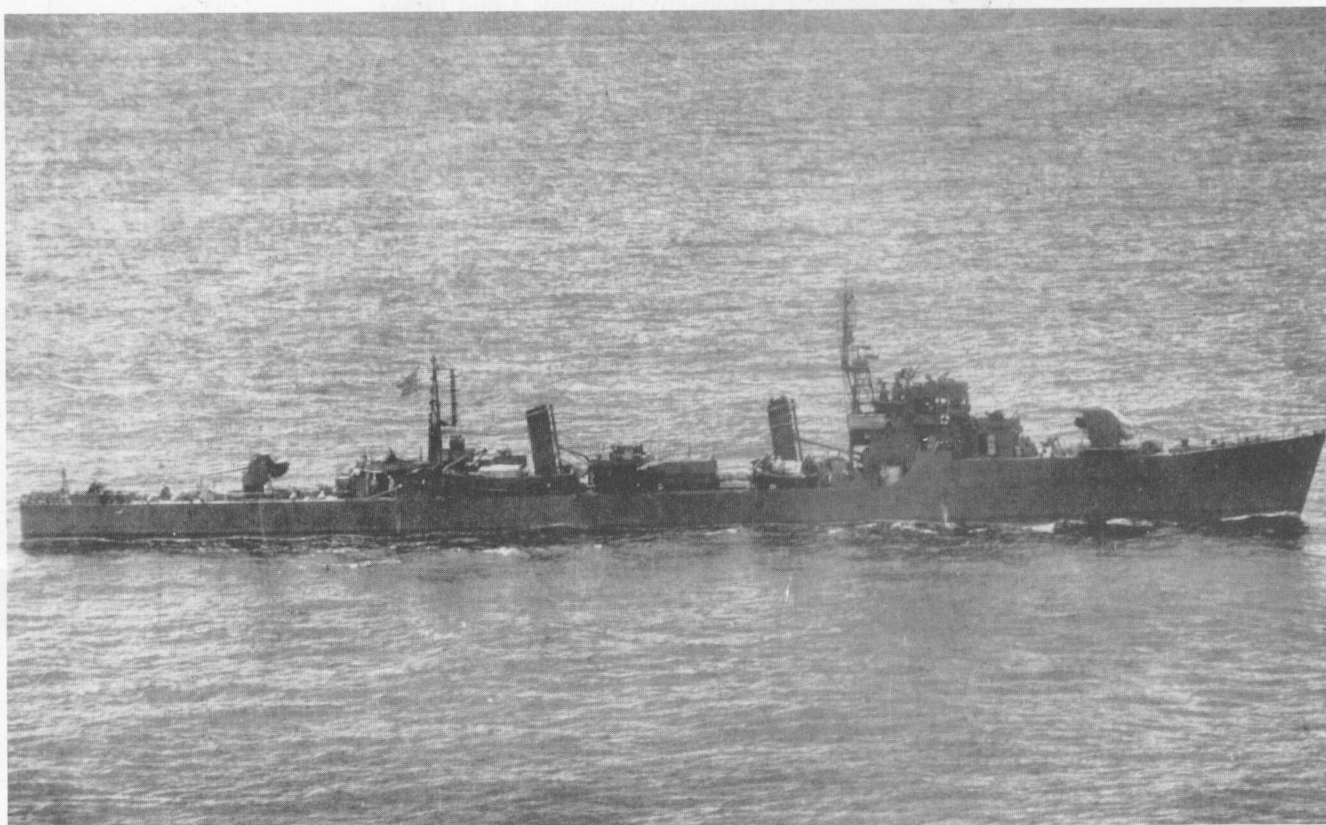
Niszczyciel *YUZUKI* (typu *Mutsuki*) w typowym malowaniu z 1944 roku

MONOGRAFIE MORSKIE

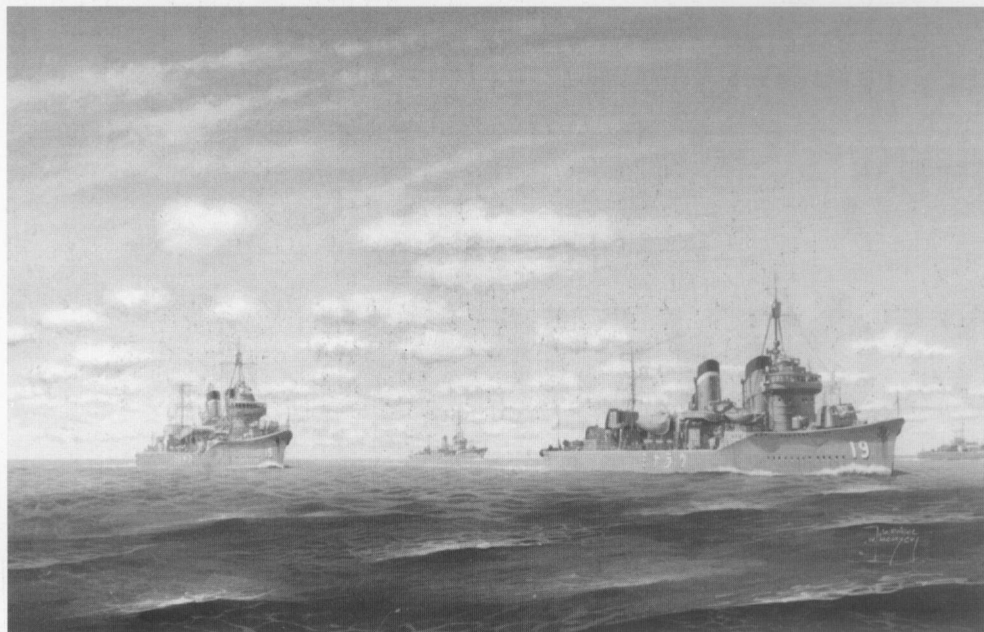
PIOTR WIŚNIEWSKI

NISZCZYCIELE JAPOŃSKIE 1920-45

A.J.-PRESS

SERIA: MONOGRAFIE MORSKIE - NUMER 4

Na okładce: Niszczyciel ***Uranami*** (na pierwszym planie) podczas ćwiczeń 19. Dywizjonu 2. Flotylli Niszczycieli 11 września 1931 roku. Za nim widoczny jest niszczyciel ***Isonami***.

Mal. Jarosław Wróbel

Na stronie tytułowej: Niszczyciel *Hatsuzakura* typu *Tachibana* po przejęciu przez Amerykanów 27.08.1945 roku.

Bibliografia

a) Książki:

1. Abe Y., Chihaya M. „IJN Yukikaze" Warship Profile nr 22
2. Lyon D i H „World War II Warships"
3. H. Jentschura, D. Jung, P. Mickel „Warships of the Imperial Japanese Navy 1869—1945, London, Arms & Armour Press, 1986
4. S. Fukui „Japanese Naval Vessels at the end of World War 2", London, Greenhill Books, 1992
5. Mehl H. „Torpedoboote und Zerstörer"
6. Whitley M.J. „Destroyers of World War Two"
7. Model Art no 340„Drawings of Imperial Japanese Naval Vessels vol 6 ", Tokyo, Model Art Co, 1991
8. Conway's All the World's Fighting Ships 1922—46

b) Czasopisma:

– „Model Ship Builder"
– „Model Boat"
– „Warship"
– „Warship International"
– „The Maru Special"

ISBN 83-86208-38-4

P. O. Box 73
81–209 GDYNIA 9
tel. (0-58) 20-18-77

Redaktor naczelny: **Adam Jarski**
Redaktor naczelny serii: **Przemysław Budzbon**
Rysunek na okładkę: **Jarosław Wróbel**
Plansze barwne: **Sławomir Zajączkowski**
Projekt graficzny okładki i strony tytułowej: **Jarosław Wróbel**
Redaktor: **Dariusz Józefowicz,**
Korekta: **Elżbieta Dąbrowiecka**
Rysunki: **Mirosław Skwiot, Piotr Wiśniewski**
Opracowanie składu: **A.J. – PRESS**
Druk: **Drukarnia „EFEKT",**
Warszawa, Ul. Lubelska 30-32
Dystrybucja krajowa: **AJ – PRESS**
skr. poczt. 28, 81–209 Gdynia, tel./fax (0-58) 20-18-77
Dystrybucja zagraniczna: **Books International**
69B Lynchford Rd., Farnborough, Hampshire, GU14 6EJ, England,
tel. (+44) 01252-376564, fax (+44) 01252-370181
Intermodel
267 24 Hostomice, P.S. 28, Czech Republic
tel./fax (+42) 316-94491

Od Wydawcy

Tak się złożyło, że AJ – PRESS ponownie przejmuje dystrybucję swoich wydawnictw, zarówno hurtową jak i detaliczną wysyłkową. Tym samym firma BOOKS INTERNATIONAL nie jest już jedynym dystrybutorem naszych publikacji. Zamówienia można składać telefonicznie, faxem lub listownie na adres firmy, podany w stopce redakcyjnej.

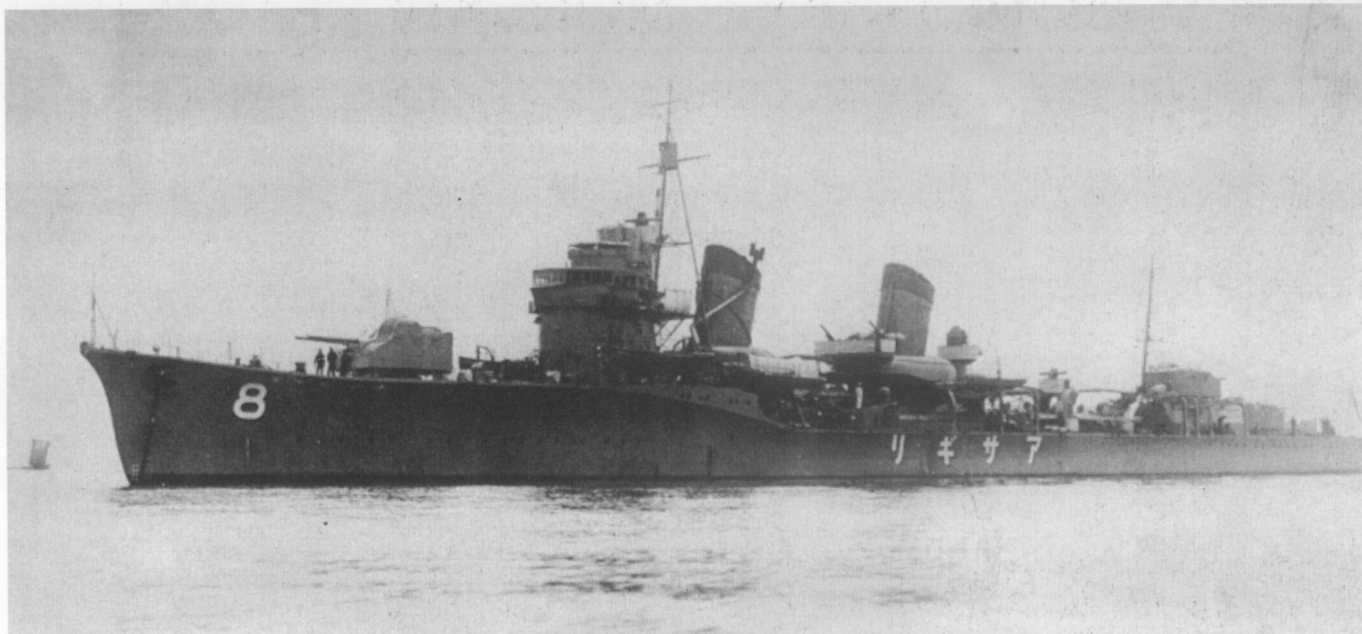
Wreszcie ukazał się długo oczekiwany czwarty numer MONOGRAFII MORSKICH. Wielka pracochłonność przy opracowywaniu tego typu monografii nie pozwala na ich „masową" produkcję, gdyż byłoby to ze szkodą dla ich jakości i rzetelności. Jako nr 5 w tej serii przygotowywana jest obszerna publikacja o japońskich pancernikach ***Mutsu*** i ***Nagato*** z dużą ilością rysunków (ok. 26 stron) oraz niepublikowanych dotąd zdjęć z archiwów japońskich i amerykańskich. Będzie to pierwsza tak obszerna publikacja wydana w języku niejapońskim na temat tych okrętów.

W „KAMPANIACH LOTNICZYCH" przygotowywany jest, jako nr 8 zeszyt pt.: **Sowieckie lotnictwo morskie 1939 – 1945**, opracowany specjalnie dla AJ–PRESS przez Roberta Bocka. Niebawem, ukaże się również pierwsza z publikacji poświęconych walkom powietrznym nad Nową Gwineą, opracowana przez Andrzeja Zbiegniewskiego z Australii.

Jako 26-ty numer MONOGRAFII LOTNICZYCH – ukaże się druga część monografii samolotu **P–47 *Thunderbolt***. Niebawem pojawi się także drugie wydanie monografii amerykańskiego myśliwca – **Chance Vought F4U *Corsair*** (Nr 11), nieco zmienione w stosunku do wydania pierwszego, wzbogacone o nowe zdjęcia i z nową okładką.

„Odżyła" również seria „MALOWANIE I OZNAKOWANIE". Wkrótce ukaże się nr 3, poświęcony malowaniu i oznakowaniu samolotów Luftwaffe na Froncie Wschodnim w latach 1941 – 1944. W przygotowaniu jest nr 4, poświęcony malowaniu samolotów Luftwaffe na froncie Zachodnim i w obronie Rzeszy w latach 1944 – 1945. Jako nr 5 przygotowywany jest zeszyt poświęcony godłom na samolotach Luftwaffe, posiadający zwiększoną ilość stron kolorowych do prawdopodobnie nawet 24-ch. Jako następne, nr 6 i 7 (a może i nr 8) przewidziane są fotoalbumy prezentujące samoloty Luftwaffe, zawierające szereg uzupełnień do pierwszych pięciu części kamuflaży Luftwaffe.

Adam Jarski

Niszczyciel *Asagiri,* – jeden z okrętów drugiej serii typu *Fubuki* .

Wstęp

Na początku naszego wieku flotylla japońskich niszczycieli składała się z okrętów, zbudowanych w Wielkiej Brytanii według brytyjskich projektów. Z chwilą wybuchu Pierwszej Wojny Światowej Japończycy rozpoczęli budowę okrętów tej klasy u siebie, korzystając z technologii, podpatrzonych w stoczniach europejskich. Po zakończeniu działań wojennych kontynuowano budowę zamówionych jeszcze podczas wojny niszczycieli typu *Momi*. Przy ich budowie wykorzystano rozwiązania konstrukcyjne, charakterystyczne dla floty niemieckiej. Okręty oddano do służby w latach 1919–22.

Dwa następne typy niszczycieli japońskich – ***Minekaze*** i ***Kamikaze*** – były praktycznie powiększoną wersją okrętów typu ***Momi***.

Ostatnim typem niszczyciela, wybudowanym według podobnych planów, były okręty typu ***Mutsuki*** (ulepszona wersja typu ***Kamikaze***). Jedno-

Niszczyciel *Sagiri*, inny okręt drugiej serii typu *Fubuki*, podczas ćwiczeń.

17. Dywizjon Niszczycieli — na pierwszym planie *Tanikaze*. Ćwiczenia 1. Flotylli Niszczycieli w 1941 roku

stki tych trzech typów były budowane w latach 1922–27.

Następnymi, już w pełni nowoczesnymi okrętami były niszczyciele typu ***Fubuki***, zwane również „typem specjalnym" (Toku Gata). Były one „produktem" Traktatu Waszyngtońskiego. Japończycy chcieli umieścić jak najsilniejsze uzbrojenie na kadłubie o wyporności, określonej przez ten Traktat.

Okręty „typu specjalnego" uzbrojone były w sześć uniwersalnych dział 127 mm, umieszczonych w zamkniętych wieżach, zastosowanych po raz pierwszy na niszczycielach. Zastosowano również wyrzutnie torped kalibru 610 mm, będące ewenementem na skalę światową. Żadna inna marynarka nie posiadała torped podobnego kalibru. W swoim czasie niszczyciele typu ***Fubuki*** były najlepszymi okrętami tej klasy na świecie.

Ich słabą stroną była nienajlepsza stateczność, wynikająca z przeładowania uzbrojeniem. Problemy ze statecznością miały nie tylko niszczyciele, ale i nowo wybudowane krążowniki. Manewry floty w 1935 r. obnażyły wszystkie braki. Podczas walki z tajfunem, wszystkie 10 niszczycieli typu ***Fubuki***, biorących udział w manewrach odniosło uszkodzenia, z czego dwa — bardzo poważne: odłamały im się dzioby, aż do wysokości dziobowych nadbudówek. Po tym wypadku wszystkie nowo zbudowane okręty poddano stosownej przebudowie.

Niszczyciele typu ***Hatsuharu*** były z kolei „produktem" Traktatu Londyńskiego. Miały

Ćwiczenia 20. Dywizjonu Niszczycieli 3. Flotylli w 1941 roku — na pierwszym planie *Sagiri*, za nim *Amagiri* i *Asagiri*.

mniejszą wyporność i były nieco lżej uzbrojone, niż typ *Fubuki*. Na okrętach zainstalowano nowo opracowany system przeładunku torped. Jego sprawność pozwalała przeładowywać wyrzutnie w czasie walki, co podwajało moc uderzenia torpedowego. Kolejnym typem niszczyciela był *Shiratsuyu*, budowany według zmodernizowanej dokumentacji typu *Hatsuharu*. Typ *Asashio* był największym z dotychczas budowanych niszczycieli, o uzbrojeniu jak na typie *Fubuki*.

Bardzo ciekawą konstrukcją był niszczyciel *Shimakaze*. Okręt ten był najlepiej uzbrojonym i jednym z najszybszych niszczycieli na świecie. Niestety, ciężka sytuacja japońskiego przemysłu nie pozwoliła już na budowę większej ilości okrętów tego typu.

Najbardziej udanymi niszczycielami japońskimi były jednostki typów *Kagero* i *Yugumo*, będące powiększonymi i udoskonalonymi wersjami typu *Asashio*. Przewyższały one swym uzbrojeniem i właściwościami najlepsze niszczyciele alianckie.

Ostatnimi wielkimi niszczycielami japońskimi, budowanymi w okresie wojny, były okręty typu *Akizuki*. Projektowano je dla obrony przeciwlotniczej szybkich zespołów lotniskowców. Po uzbrojeniu w nowe działa kalibru 100 mm otrzymano doskonałe, uniwersalne jednostki.

Ze względu na duże straty wśród niszczycieli w służbie eskortowej, w 1944 r. opracowano nowy projekt niszczyciela eskortowego — typ *Matsu* i jego poprawioną wersję, typ *Tachibana*. Były to okręty mniejsze, przeznaczone do pełnienia służby konwojowej, bardzo dobrze uzbrojone w artylerię przeciwlotniczą.

Przed wojną japoński Morski Sztab Generalny (Kaigun Gunreibu) przywiązywał wielką wagę do użycia broni torpedowej. Flotylle niszczycieli ciągle ćwiczyły dzienne i nocne ataki torpedowe, w których Japończycy stopniowo stali się mistrzami. Trud nie poszedł na darmo — w czasie wojny większość japońskich ataków torpedowych, w szczególności nocnych, kończyła się sukcesem. Duży kaliber torped (610 mm) i związany z tym duży ładunek materiału wybuchowego w ich głowicach, prowadziły zazwyczaj do zatopienia trafionej jednostki.

Słabą stroną japońskich niszczycieli była obrona przeciwlotnicza i przeciwpodwodna. W rezultacie niemal aż 80% utraconych niszczycieli japońskich zginęło wskutek ataków wroga z powietrza i spod wody.

1. Niszczyciele typu *Minekaze*

Niszczyciele typu *Minekaze* były kwintesencją typów wcześniejszych, zachowując wygląd charakterystyczny dla okrętów niemieckich, na których były wzorowane. Budowę pierwszych dwóch jednostek projektu F 41 (*Minekaze* i *Sawakaze*) zatwierdzono w programie 1917 r. Następne okręty zamówiono w programach na lata 1918 (*Okikaze, Hakaze, Yakaze, Nadakaze, Shimakaze*) i 1919 (*Akikaze, Shiokaze, Yukaze, Hokaze, Tachikaze*). Ostatnie 3 jednostki (*Nokaze, Namikaze, Numakaze*), zamówione w programie 1920 r., miały inaczej rozmieszczone uzbrojenie główne. Urządzenia napędowe stanowiły 2 turbiny typu Parsonsa o mocy 38500 KM, oraz 4 kotły typu Kampon. Napęd ten zapewniał okrętom prędkość 39 węzłów. Na próbach *Shimakaze* osiągnął nawet 40,7 węzła. Współczesne im niszczyciele amerykańskie i brytyjskie posiadały turbiny o mocy rzędu 27000 KM, co pozwalało na osiągnięcie prędkości 34—35 węzłów. Niszczyciele japońskie posiadały zbiorniki paliwa o większej pojemności, niż brytyjskie, lecz sprawność ich turbin wynosiła tylko 75% sprawności turbin niszczycieli amerykańskich.

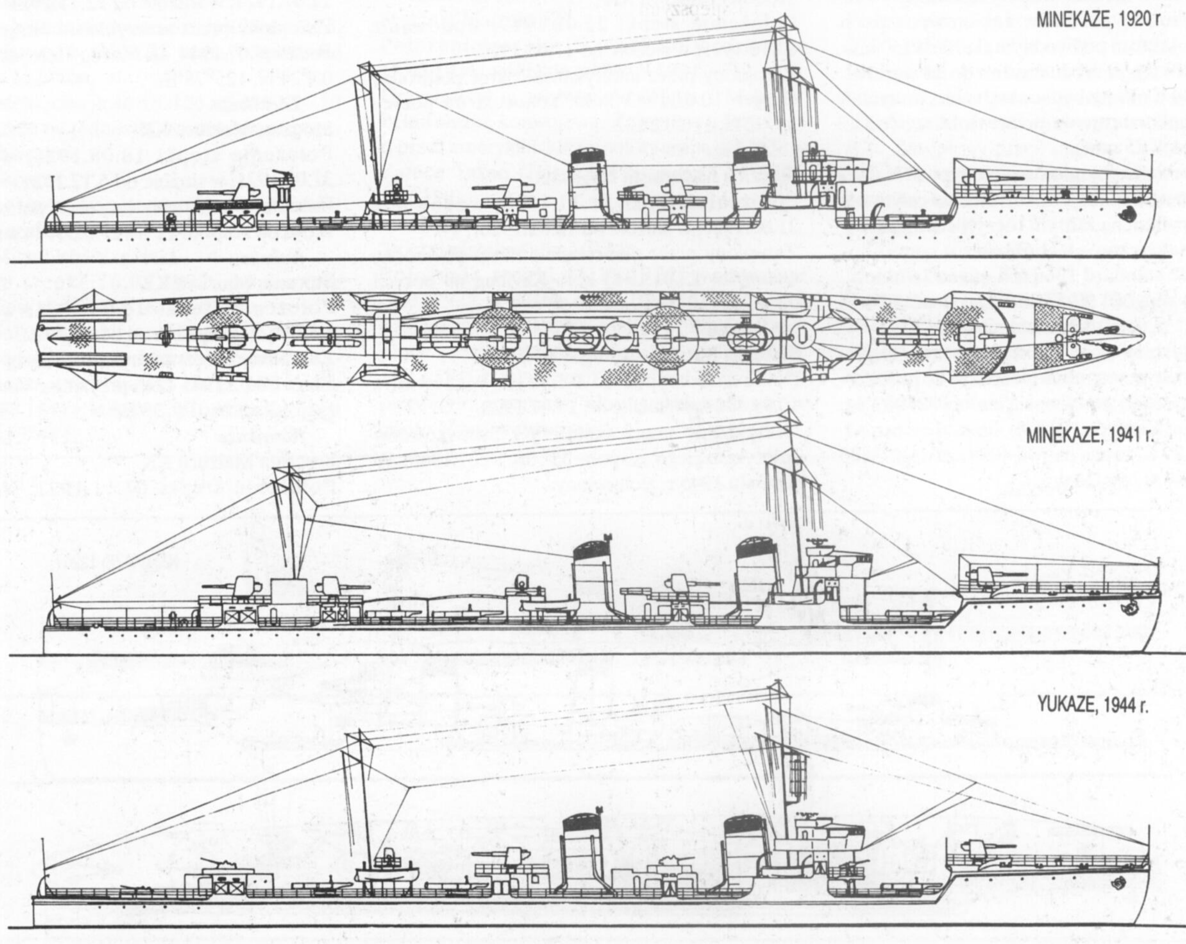
Okręty otrzymały po 4 zmodernizowane działa 120 mm (3 Nendo Shiki) o długości lufy 45 kalibrów, umieszczone na podstawach pojedynczych z osłonami przeciwodłamkowymi. Uzbrojenie torpedowe składało się z trzech dwururowych wyrzutni torped typu 6 Nendo Shiki kalibru 533 mm. Skromną obronę przeciwlotniczą stanowiły dwa karabiny maszynowe kalibru 7,7 mm. Na ostatnich trzech jednostkach tego typu zmieniono ustawienie artylerii głównej. Działo nr 3 przesunięto z nadbudówki za kominem na nadbudówkę rufową, a reflektor umieszczono na nadbudówce za kominem. Takie rozmieszczenie pozwoliło zwiększyć pole ostrzału i uprościć transport amunicji na stanowiska.

Po wejściu do służby niszczycieli typu *Fubuki*, jednostki typu *Minekaze* zostały przeklasyfikowane na niszczyciele klasy B (Otsu). Wiele z nich poddano przebudowom i modernizacjom.

W 1937 r. niszczyciel *Yakaze* przebudowano w Kure na jednostkę naprowadzającą dla sterowanego radiem okrętu — celu *Settsu* (niegdyś pancernika). Uzbrojenie zredukowano do 2 dział 120 mm. We wrześniu 1942 r. *Yakaze* przebudowano na okręt — cel dla lotnictwa. Opancerzono nadbudówki, komin i pomost oraz zainstalowano trójnożny maszt. Uzbrojenie składało się z działa 50 mm i 4 dział 25 mm.

W latach 1937—38 na wszystkich okrętach zmniejszono zbiorniki paliwa, wzmocniono kadłuby i dodano kapy na kominach. W 1938 r. *Okikaze* został rozbrojony i planowano sprzedać go na złom. Po wybuchu wojny okręt uzbrojono do stanu pierwotnego i przywrócono do służby.

Niszczyciele *Nadakaze* i *Shimakaze* w latach 1939—40 przeklasyfikowano na patrolowce (Pa-

trolowce nr 1 i nr 2). Kosztem zmniejszenia ilości kotłów zwiększono zapas paliwa. Po redukcji moc maszyn wynosiła 19250 KM, a prędkość 20 w. Uzbrojenie składało się z 2 dział 120 mm, 10 dział 25 mm, 2 wyrzutni torped 533 mm i 4 miotaczy bomb głębinowych z zapasem 16 bomb. W 1941 r. oba okręty przystosowano do transportu dwóch barek desantowych typu Daihatsu. Powiększono nadbudówkę za kominem i dodano nową, pomiędzy pomostem i pokładem przednim. Dodatkowe pomieszczenia pozwalały zabierać desant w sile 250 żołnierzy.

W latach 1939–40 większość okrętów przeklasyfikowano na eskortowce. Napęd i uzbrojenie jednostek zmieniono podobnie, jak na *Nadakaze* i *Shimakaze*. We wrześniu 1944 r. *Namikaze* został uszkodzony na minach, postawionych przez amerykański okręt podwodny. W stoczni Maizuru dokonano napraw i przebudowano dawny niszczyciel na transportowiec Kaitenów („żywych torped"). Przedłużono mu rufę, zmieniając ją w pochylnię. Zdjęto nadbudówkę rufową, zastępując ją dwiema mniejszymi, rozmieszczonymi przy burtach. W osi symetrii zainstalowano tor, umożliwiający zabranie 2 Kaitenów. Przedni maszt zmieniono na trójnożny, a tylny na czteronożny. Uzbrojenie okrętu obejmowało 1 działo 120 mm i 12 dział 25 mm.

W styczniu 1945 r. w stoczni w Kure, podczas dokonywania napraw szkód wyrządzonych przez bomby, rozpoczęto przebudowę niszczyciela *Shiokaze* na transportowiec Kaitenów. Zmieniono mu rufę i dodano dwa tory dla transportu 4 Kaitenów. Uzbrojenie okrętu składało się z 1 działa 120 mm oraz 11 dział 25 mm. Przebudowa *Shiokaze* nie została ukończona przed końcem wojny.

Niszczyciele *Sawakaze* i *Yukaze* przeklasyfikowano na okręty ratownicze lotnictwa. *Sawakaze* otrzymał na dziobie eksperymentalną, 9–lufową wyrzutnię pocisków rakietowych p.o.p. (przeciw okrętom podwodnym) kalibru 150 mm. Prędkość okrętów zredukowano do 16 węzłów.

W 1944 r. okręty będące w służbie, otrzymały wzmocnione uzbrojenie przeciwlotnicze (od 13 do 20 działek 25 mm).

W okresie wojny niszczyciele typu *Minekaze* pełniły głównie funkcje eskortowe na całym obszarze Pacyfiku, na którym toczyły się walki.

Dane taktyczno – techniczne:

Wyporność standard 1366 ton, pełna 1676 ton

Wymiary: długość 99,53 m; szerokość 9,04 m (max)/8,92 m (lw); zanurzenie 2,9 m;

Napęd: 2 turbiny typu Parsons (typu „rozgałęzionego") z jednym stopniem (ichi dan) do prędkości ekonomicznej, o mocy maksymalnej 38500 KM; 4 kotły typu Kampon,

Prędkość 39 w; zapas paliwa 400 t; zasięgi: 3600 Mm/14w i 900 Mm/34 w;

Uzbrojenie: 4 x 120 mm, 2 x 7,7 mm, wt 6 x 533 mm/2; 20 min,

Załoga: 148 osób

Modernizacje:

– 1939 – 40 *Nadakaze* i *Shimakaze* – 2 x 120 mm, 10 x 25 mm, 2 x 533 mm;

– 1941 *Nadakaze* i *Shimakaze* – 1 x 120 mm, 4 x 25 mm, 2 barki Daihatsu, 250 żołnierzy

– 1942 *Numakaze* – 2 x 120 mm, 12 x 25 mm/2; 2 x 533 mm

– 1944 *Yukaze* – 2 x 120 mm, 12 x 25 mm/4 x 2; 4 x 1, 2 x 533 mm

– 1944 *Nadakaze* – 1 x 120 mm, 16 x 25 mm, 2 barki Daihatsu, 250 żołnierzy

– 1944 *Namikaze* – 1 x 120 mm, 20 x 25 mm, 8 x 13 mm, 2 Kaiteny

– 1945 *Shiokaze* – 1 x 120 mm, 11 x 25 mm, 4 Kaiteny

– 1945 *Yukaze* – 2 x 120 mm, 12 x 25 mm, 2 x 533 mm

– 1945 *Sawakaze* – 1 x 120 mm, 10 x 25 mm, 1 x 150 mm wpr

W 1945 r. *Shiokaze* i *Yukaze* otrzymały radary typu „13", a *Namikaze* i *Sawakaze* radary typu „22"'.

Losy okrętów:

Minekaze

Stocznia Maizuru Kaigun Kosho (KK)

Położenie stępki 20.04.1818; wodowanie 08.02.1919; w służbie od 29.05.1920.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Pogy* 10.02.1944 koło Formozy (Taiwan) na pozycji 23° 20'N i 121° 30'E.

Sawakaze

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położnie stępki 07.01.1918; wodowanie 07.01.1919; w służbie od 16.03.1920.

Złomowany w 1948 r.

Okikaze

Stocznia Maizuru KK

Położemie stępki 22.02.1919; wodowanie 03.10.1919; w służbie od 17.08.1920.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Trigger* 10.01.1943 koło Yokosuki na pozycji 35°02'N, 140°12'E.

Hakaze

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 11.11.1918; wodowanie 21.06.1920; w służbie od 16.09.1920.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Guardfish* 23.01.1943 koło Kavieng na pozycji 02°47'S, 150°38'E.

Yakaze

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 15.08.1918; wodowanie 10.04.1920; w służbie od 19.07.1920.

Uszkodzony przez samoloty z lotniskowców amerykańskiego zespołu TF 58 18.07.1945. W sierpniu 1945 r. złomowany.

Nadakaze

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki ?; wodowanie 26.06.1920; w służbie od 30.09.1921.

Storpedowany i uszkodzony przez brytyjski okręt podwodny 25.07.1945 koło Surabaja na pozycji 07°06'S, 115°42'E; wycofany ze służby 15.09.1945.

Shimakaze

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki ?; wod. 31.03.1920; w służbie od 15.11.1920.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Guardfish* 13.01.1943 koło Kavieng na pozycji 02°51'S, 149°43E.

Akikaze

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 07.06.1920; wodowanie 14.12.1920; w służbie od 1.04.1921.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Pintado* 3.11.1944 koło Luzon na pozycji 16°48N, 117°17'E.

Shiokaze

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki 15.05.1920; wodowanie 22.10.1920; w służbie od 29.07.1921.

Uszkodzony przez lotnictwo 31.01.1945 koło Taiwanu. W sierpniu przebudowany na transportowiec Kaitenów. Po wojnie brał udział w akcji repatriacyjnej; złomowany w 1948 r.

Yukaze

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 24.12.1920; wodowanie 28.05.1921; w służbie od 24.08.1921.

Po zakończeniu wojny brał udział w akcji repatriacyjnej; złomowany w 1947 r.

Hokaze

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki 30.11.1920; wodowanie 12.07.1921; w służbie od 22.11.1921.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Paddle* 6.07.1944 na Morzu Celebes na pozycji 03°24'N, 125°28'E.

Tachikaze

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki 18.08.1920; wodowanie 31.03.1921; w służbie od 5.12.1921.

Zatopiony przez samoloty amerykańskie z lotniskowców zespołu TF 58 17.02.1944 w atolu Truk.

Nokaze

Stocznia Maizuru KK

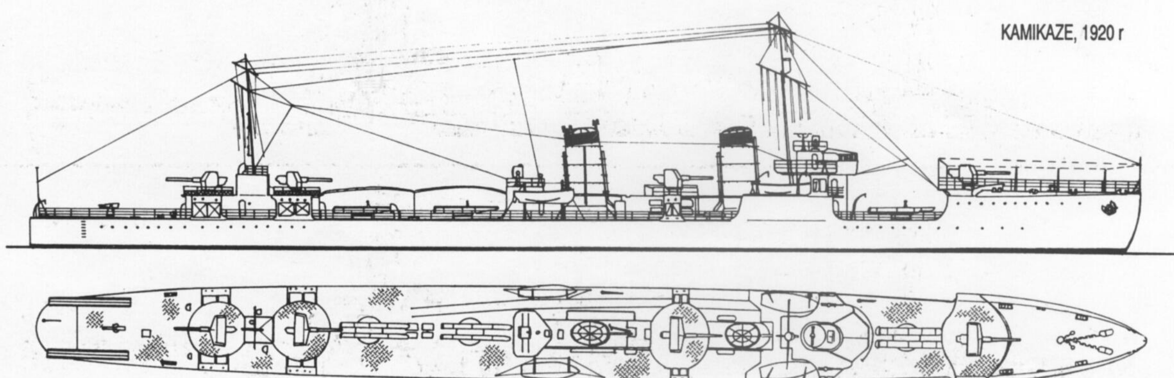
Położenie stępki 16.04.1921; wodowanie 1.10.1921; w służbie od 31.03.1922.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Pargo* 20.02.1945 koło przylądka Varella na pozycji 12°48'N, 109°38'E.

Namikaze

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki 07.11.1921; wodowanie

24.06.1922; w służbie od 10.11.1922.
Uszkodzony na minach, postawionych przez amerykański okręt podwodny na Morzu Ochockim 08.09.1944 W sierpniu 1945 remontowany i przebudowany na transportowiec Kaitenów. Po wojnie używany w akcji repatriacyjnej. Przekazany Chinom 03.10.1947 (*Shen Yang*).

Numakaze
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 10.08.1921; wodowanie 25.02.1922; w służbie od 24.07.1924.
Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Grayback* 19.12.1943 koło Okinawy na pozycji 26°29'N, 128°26'E.

2..Niszczyciele typu *Kamikaze*

Niszczyciel nr 15, przemianowany później na *Asanagi*, po oddaniu do służby w 1923 roku.

Okręty tego typu budowano według zmodernizowanych planów typu *Minekaze*. Kadłub został trochę poszerzony, zmodernizowano nadbudówkę dziobową. Modernizacje spowodowały wzrost wyporności i spadek prędkości do 37,3 węzłów. Uzbrojenie jednostek było identyczne, jak 3 ostatnich okrętów typu *Minekaze*. Typ miał liczyć 11 okrętów (zamówiono je w programie 1921/22), ale ustalenia Traktatu Waszyngtońskiego spowodowały, że 2 okręty (*Okaze* i *Tsumikaze*) trzeba było przeznaczyć na złom. Do sierpnia 1928 r. wszystkie niszczyciele nosiły numery, dopiero po tej dacie nadano okrętom nazwy.

Dane taktyczno – techniczne:
Wyporność: standardowa 1400, bojowa 1720 ton;
Wymiary: dł. 99,67 m; szer. 9,16 m zan. 2,9 m.
Napęd: 2 turbiny typu Parsons o mocy 38500 KM i 4 kotły typu Kampon, Prędkość 37,3 w; zapas paliwa 420/426 ton; zasięg 3600 Mm/14 w.
Uzbrojenie: 4 x 120 mm; 2 x 7,7 mm; 6 wt 533 mm/2
Załoga 148

Modernizacje:
– 1941 – 42: zdemontowano działo 120 mm nr 4, zamontowano 10 dział 25 mm. Wyporność wzrosła do 1523 ton.
– 1944: zwiększono ilość dział 25 mm do 13 – 20 sztuk, zależnie od jednostki, zredukowano prędkość do 35 węzłów.

Losy okrętów:

Asakaze (ex nr 3 o planowanej nazwie *Karuikaze* lub *Suzukaze*)
Stocznia Mitsubishi Nagasaki
Położenie stępki 16.02.1922; wodowanie 08.12.1922; w służbie od 16.06.1923.
Brał udział w inwazji na Filipiny i Malaje. Uczestniczył w bitwie na Morzu Jawajskim. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Haddo* 23.08.1944 r. koło wyspy Luzon na pozycji 16°06'N, 119°44'E.

Asanagi (ex nr 15)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 05.03.1923; wodowanie 21.04.1924; w służbie od 29.12.1924.
Brał udział w zdobywaniu Filipin i Malajów. Uczestniczył w desancie na Port Moresby na Nowej Gwinei. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Pollack* 22.05.1944 r. koło wysp Bonin na pozycji 28°20'N, 138°57'E.

Harukaze (ex nr 5 *Makaze*)
Stocznia Maizuru KK.
Położenie stępki 16.05.1922; wodowanie 18.12.1922; w służbie od 31.05.1923.
Brał udział w inwazji na Filipiny i Malaje. Uczestniczył w bitwie na Morzu Jawajskim. Ciężko uszkodzony na minie 04.11.1944 r., ciężko uzkodzony przez samoloty TF 38 21.01.1945 r. niedaleko Makung (Formoza) wrócił na holu do Japonii, gdzie w trakcie remontu zastała go kapitulacja. Złomowany w 1947 r.

Hatakaze (ex nr 9)
Stocznia Maizuru KK.
Położenie stępki 03.07.1923; wodowanie 15.03.1924; w służbie od 30.08.1924.
Uczestniczył w zdobywaniu Filipin i Malajów. Pełnił służbę konwojową. Zatopiony 15.01.1945 r. przez amerykańskie samoloty zespołu TF 38 w Zatoce Takao (Formoza) na pozycji 22°37'N, 120°15'E.

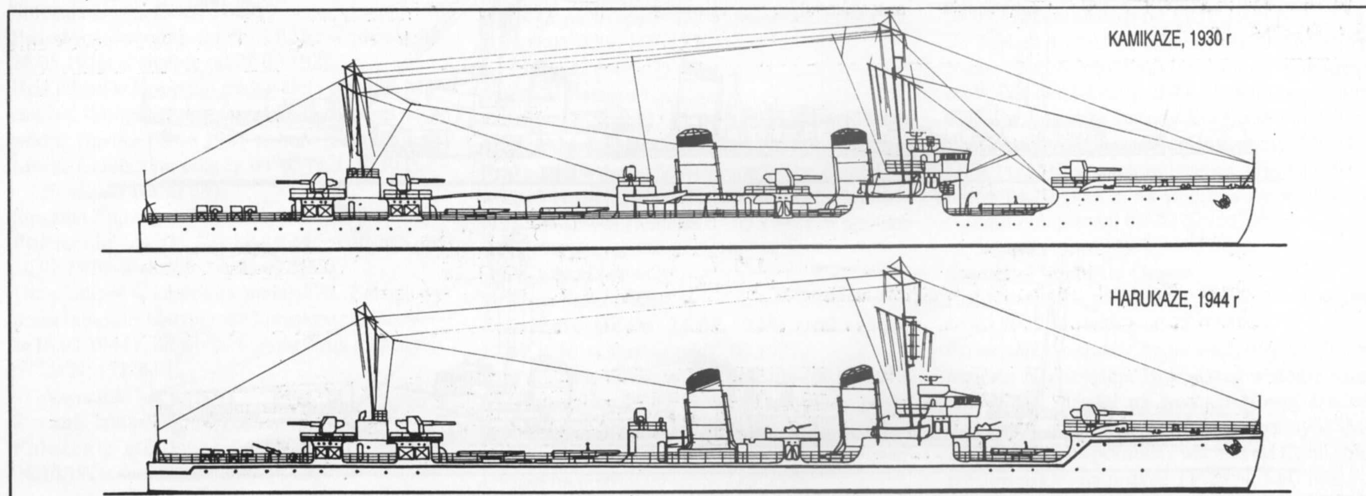
Hayate (ex nr 13)
Stocznia Ishikawajima Tokio
Położenie stępki 11.11.1922; wodowanie 23.03.1925; w służbie od 21.12.1925.
Brał udział w walkach o Malaje i Filipiny. Zatopiony przez artylerię nabrzeżną wyspy Wake 11.12.1941 r. na pozycji 19°16'N, 166°37'E. Był pierwszym japońskim okrętem zniszczonym w czasie II wojny światowej.

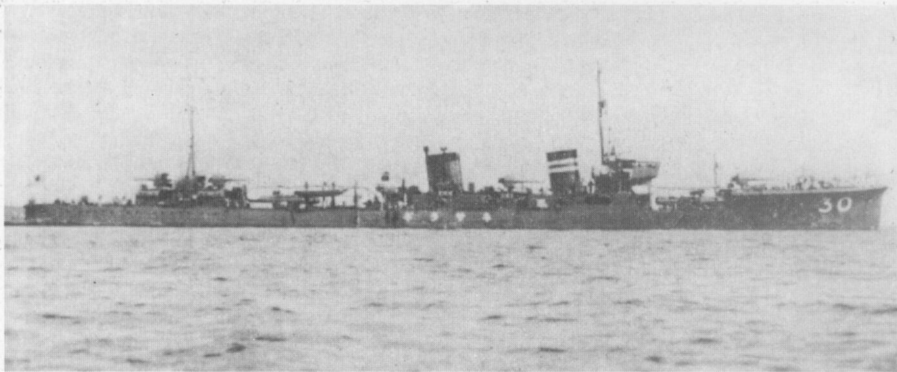
Kamikaze (ex nr 1 o planowanej nazwie *Kiyokaze* lub *Shirushikaze*)
Stocznia Mitsubishi Nagasaki
Położenie stępki 15.12.1921; wodowanie 25.09.1922; w służbie od 22.12.1922.
Brał udział w zdobywaniu Malajów i Filipin. Uszkodzony w bitwie w cieśninie Malakka przez brytyjskie okręty w nocy z 15 na 16 maja 1945 r. Przeholowany do Sasebo dla dokonania remontu, uczestniczył w akcji repatriacyjnej. Zatopiony 07.06.1946 r. Wydobyty i złomowany w 1947 r.

Matsukaze (ex nr 7)
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 02.12.1922; wodowanie 30.10.1923; w służbie od 05.04.1924.
Uczestniczył w zdobywaniu Filipin i Malajów. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Swordfish* 09.06.1944 r. koło wysp Bonin na pozycji 26°59'N, 143°13'E.

Oite (ex nr 11)
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 16.03.1923; wodowanie 27.11.1924; w służbie od 30.10.1925.
Brał udział w walkach o Malaje i Filipiny oraz uczestniczył w operacji przeciwko Port Moresby (Bitwa na Morzu Koralowym) w składzie 6. Flotylli. Zatopiony przez samoloty z lotniskowców TF 38 w trakcie podnoszenia rozbitków z krążownika *Agano* 17.02.1944 r. koło atolu Truk na pozycji 07°40N, 151°45'E.

Yunagi (ex nr 17)
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 17.09.1923; wodowanie 23.04.1924; w służbie od 24.04.1925.
Okręt uczestniczył w bitwie koło wyspy Savo (09.08.1944). Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Picuda* 25.08.1944 r. koło wyspy Luzon na pozycji 18°46'N, 20°46'E.

Niszczyciel nr 21, przemianowany później na *Kisaragi*.

3. Niszczyciele typu *Mutsuki*

Dokumentacja typu *Mutsuki* została opracowana na podstawie zmodernizowanych planów niszczycieli typu *Kamikaze*. Kadłub został wydłużony i otrzymał dziobnicę w kształcie podwójnej krzywej. Okręty otrzymały napęd identyczny jak na typie *Kamikaze*. Jedynie na dwóch jednostkach zainstalowano eksperymentalnie francuskie turbiny typu Zoelly — nr 30 i typu Rateau — nr 23.

Na próbach jednostka nr 30 osiągnęła prędkość 36,3 węzłów przy mocy 40787 KM. Przy pełnej wyporności prędkość maksymalna wynosiła jedynie 33,25 węzłów. Były to ostatnie niszczyciele, które posiadały wyrzutnie torped umieszczone przed pomostem, a także pierwsze, na których zainstalowano wyrzutnie torped kalibru 610 mm. Po raz pierwszy też zamontowano 3-rurowe zespoły wyrzutni torpedowych. Okręty były przystosowane do trałowania i stawiania min. Budowa tych jednostek została umieszczona w programie 1923 r. Zamówione niszczyciele nosiły numery 19, 21, 23, 25, 27–34. W japońskiej marynarce obowiązywała zasada, że numery nieparzyste nosiły niszczyciele I klasy, a parzyste niszczyciele II klasy. Od n-ru 27 złamano tę zasadę i okręty nosiły numery kolejne. W 1928 r. niszczyciele otrzymały zamiast numerów nazwy.

Dane taktyczno – techniczne:

Wyporność: standard 1315 ton, bojowa 1772/1800 ton

Wymiary: długość 100,2 m (lw)/102,72 m (całk.); szerokość 9,16 m, zanurzenie 2,96 m

Napęd: 2 turbiny typu Parsons o mocy 38500 KM; 4 kotły typu Kampon

Prędkość 37,25 węzłów, zapas paliwa 420/426 ton, zasięg 4000 Mm/14 w;

Uzbrojenie: 4 x 120 mm, 2 x 7,7 mm, wt 6 x 610 mm (2 x III); 16 min;

Załoga: 150 ludzi

Modernizacje:

– 1935–36 – ***Satsuki, Minazuki, Fumizuki, Nagatsuki, Kikuzuki, Mikazuki*** – wzmocniono kadłub, pochylono kapy na kominach, dodano lekkie

MUTSUKI, 1926 r

MUTSUKI, 1941 r

YUZUKI, 1944 r

UZUKI, 1944 r

wieże na zespołach wyrzutni torped.
– 1941 – 42 – część okrętów przebudowano na szybkie transportowce. W związku z tym wzrosła wyporność standard do 1590 ton, pełna do 1883 ton, a prędkość spadła do 33,9 węzłów. Uzbrojenie zredukowano do 2 dział 120 mm, dodano 10 dział 25 mm, wyrzutnie torped zachowano.
– czerwiec 1944 – na ocalałych jednostkach uzbrojenie plot. wzrosło do 10 dział 25 mm i 5 ckm 13 mm

Losy okrętów:

Mutsuki (ex nr 19)
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 21.05.1924; wodowanie 23.07.1925; w służbie od 25.03.1926.
Uczestniczył w operacji przeciw wyspie Wake, brał udział w akcjach na wodach Nowej Gwinei. Uczestniczył w bitwie koło wysp Salomona. Zatopiony przez samoloty typu B–17 w dniu 25.08.1942 r. na wschód od wysp Salomona na pozycji 07°47'S, 160°13'E.

Kisaragi (ex nr 21)
Stocznia Kosakubu KK
Położenie stępki 03.06.1924; wodowanie 05.06.1925; w służbie od 21.10.1925.
Uczestniczył w desancie na wyspę Wake. Zatopiony 11.12.1941 r. przez artylerię nabrzeżną i myśliwce ***Wildcat*** z VMF–211 z wyspy Wake.

Yayoi (ex nr 23)
Stocznia Uraga Dock, Tokio
Położenie stępki 11.01.1924; wodowanie 11.07.1925; w służbie od 28.08.1926.
Uczestniczył w desancie na wyspę Wake, brał udział w akcjach na wodach nowej Gwinei, prowadził ostrzał amerykańskich pozycji na wyspie Guadalcanal. Zatopiony przez samoloty amerykańskie i australijskie 11.09.1942 r. na południe od Nowej Brytanii na pozycji 08°45'S, 151°25'E.

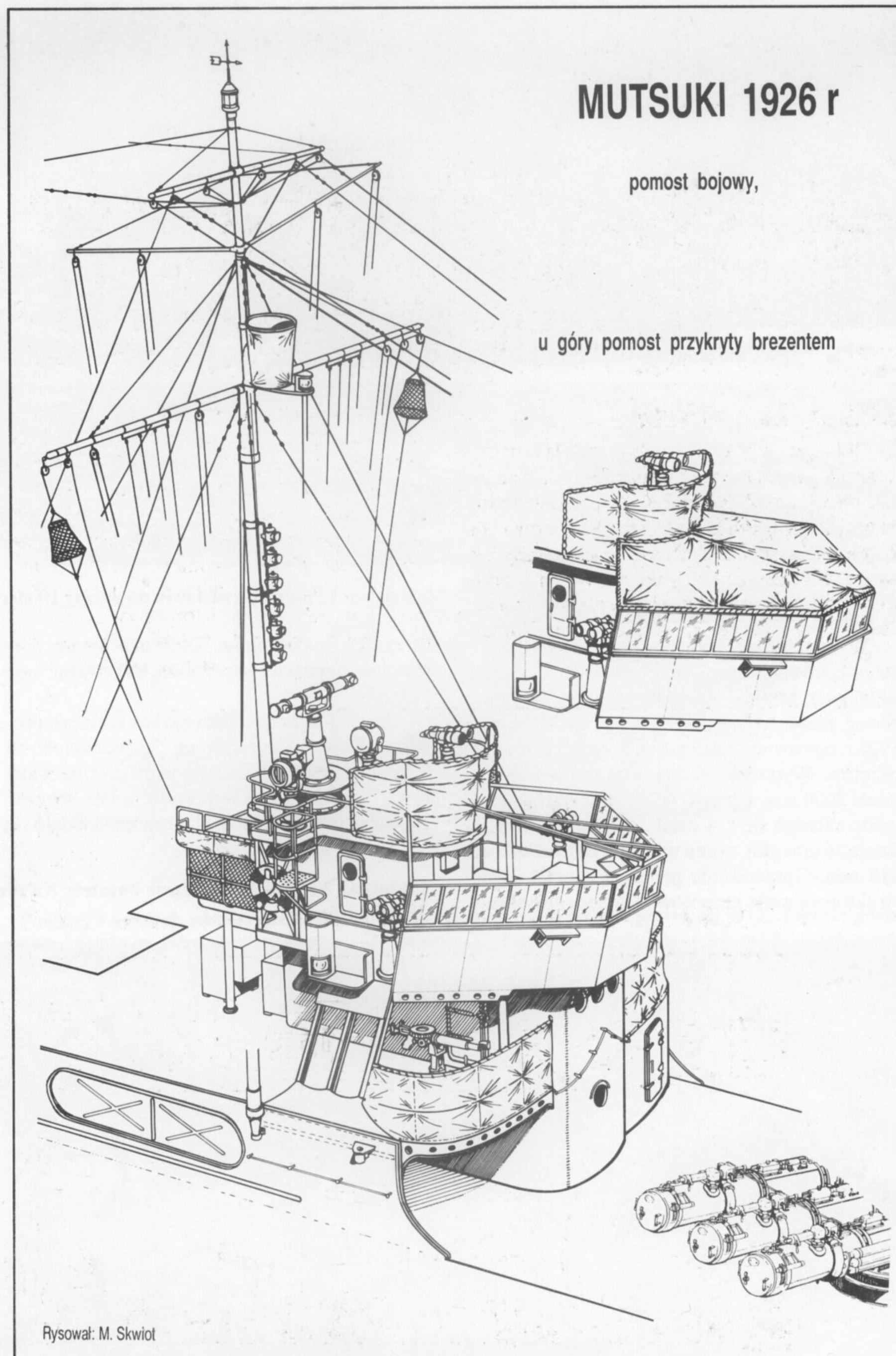
Uzuki (ex nr 34)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 11.01.1924; wodowanie 04.03.1927; w służbie od 25.07.1927.
Działał na wodach Nowej Gwinei i Guadalcanalu. Zatopiony 12.02.1944 r. przez amerykańskie kutry torpedowe **PT 490** i **PT 492** na pozycji 11°03'N, 124°23'E.

Satsuki (ex nr 27)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 01.12.1924; wodowanie 25.03.1925; w służbie od 15.11.1925.
Brał udział w kampanii malajskiej. Uczestniczył w bitwie w Zatoce Kula (06.07.1943 r.). Zatopiony w Zatoce Manilskiej 21.09.1944 r. przez samoloty amerykańskie z zespołu TF 38 na pozycji 15°35'N, 120°55'E.

Minazuki (ex nr 28)
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 24.03.1925; wodowanie 25.05.1926; w służbie od 22.03.1927.
Brał udział w kampanii malajskiej i obronie Marianów. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Harder*** 06.06.1944 r. koło Tarakanu na Morzu Celebes na pozycji 04°05'N, 119°30'E.

Fumizuki (ex nr 29)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 20.10.1924; wodowanie 16.02.1926; w służbie od 03.07.1926.
Uczestniczył w kampanii malajskiej. Zatopiony przez samoloty startujące z lotniskowca ***Enterprise*** 18.02.1944 r. na wodach atolu Truk na pozycji 07°24'N, 151°44'E.

Nagatsuki (ex nr 30)
Stocznia Ishikawajima Tokio
Położenie stępki 16.04.1925; wodowanie 06.10.1926; w służbie od 30.04.1927.

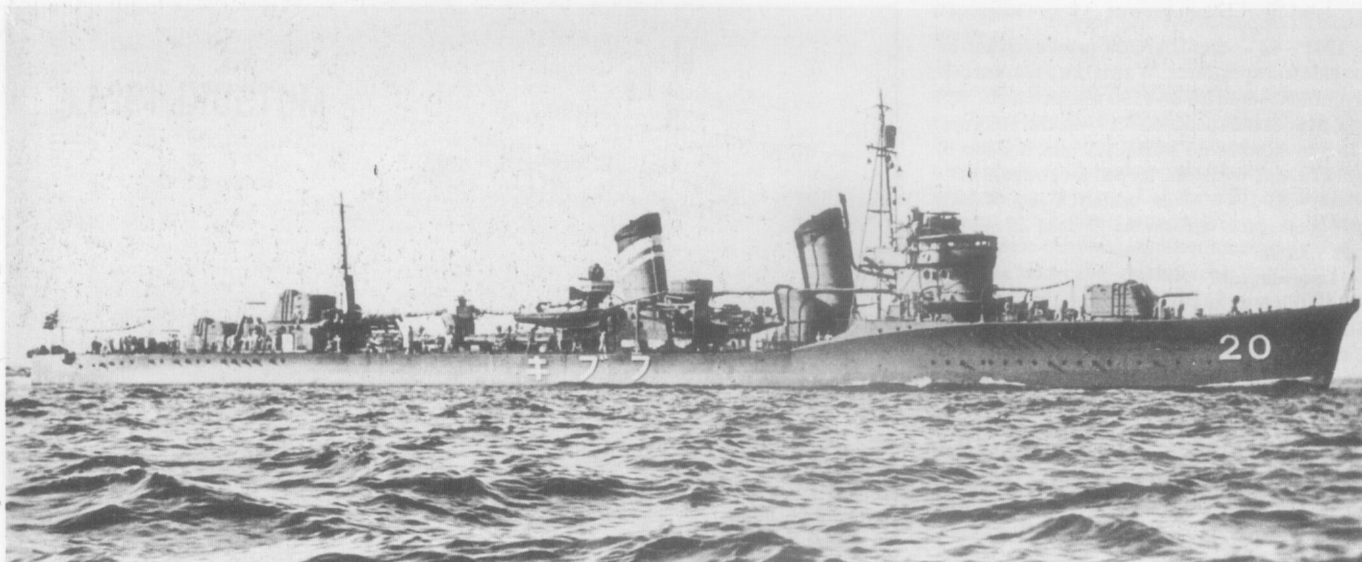
Brał udział w zdobyciu Malajów, uczestniczył w bitwie w Zatoce Kula (06.07.1943 r.). Zatopiony przez samoloty amerykańskie w rejonie Bambari Harbour na wyspach Salomona 06.07.1943 r na pozycji 08°02'S, 157°12'E.

Kikuzuki (ex nr 31)
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 15.06.1925; wodowanie 15.05.1926; w służbie od 20.11.1926.
Brał udział w desancie na wyspę Wake, działał na wodach Nowej Gwinei. Zatopiony przez samoloty z lotniskowca ***Yorktown*** 04.05.1942 r. w pobliżu Tulagi na pozycji 09°07'S, 160°12'E.

Mikazuki (ex nr 32)
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 24.08.1925; wodowanie 12.07.1926; w służbie od 07.05.1927.
Brał udział w bitwie w Zatoce Kula (06.07.1943 r.). Zniszczony 27.07.1943 r. i zatopiony przez amerykańskie samoloty B–25 *Mitchell* następnego dnia koło przylądka Gloucester na Nowej Gwinei na pozycji 05°27'S, 148°25'E.

Mochizuki (ex nr 33)
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 23.03.1926; wodowanie 28.04.1927; w służbie od 31.10.1927 r.
Po wejściu do służby wcielony do 30. Dywizjonu Niszczycieli 6. Flotylli. Uczestniczył w desancie na Wake, działał na wodach Nowej Gwinei, brał udział w bitwie w Zatoce Kula (06.07.1943 r.). Zatopiony przez samoloty Piechoty Morskiej USA (USMC), stacjonujące na Wyspach Salomona 24.10.1943 r. na południowy wschód od Rabaulu na pozycji 05°42'S, 151°40'E.

Yuzuki (ex nr 34)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 27.11.1926; wodowanie 04.03.1927; w służbie od 25.07.1927.
Po wejściu do służby został włączony do 23. Dywizjonu Niszczycieli. Brał udział w desancie na atol Wake, działał na wodach Nowej Gwinei. Zatopiony przez amerykańskie samoloty USMC 12.12.1944 r. na północny wschód od Cebu (Morze Jawajskie) na pozycji 11°20'N, 124°10'E.

Niszczyciel *Fubuki* po oddaniu do służby 10 sierpnia 1928 roku.

4. Niszczyciele typu *Fubuki* (Toku Gata)

W następstwie Traktatu Waszyngtońskiego, który pozwalał Japonii na powiększenie tonażu sił lekkich, Ministerstwo Obrony poleciło opracować nowy typ niszczyciela. 10 października 1922 r. ogłoszono wymagania, dotyczące nowych okrętów. Wyporność nowych okrętów wynosić miała 2000 ton, a prędkość — 40 w. Uzbrojenie miało składać się z 4 dział 127 lub 120 mm, 1 działa 76 mm plot. oraz 6 wyrzutni torped kalibru 610 mm. Opracowanie projektu sprawiło konstruktorom wiele kłopotów. Żądano, aby okręty otrzymały maksymalnie silne uzbrojenie przy możliwie najniższej wyporności, lekceważąc inne potrzeby.

Nie znając jeszcze żadnego konkretnego projektu, zamówiono wstępnie 36 jednostek. 18 kwietnia 1924 r. przedstawiono projekt, nazwany F 42. Według niego wyporność miała wynosić 1900 ton, prędkość 39 w. Uzbrojenie składało się z 4 dział 127 mm umieszczonych w dwudziałowych wieżach, 1 działa plot. 76 mm, 3 trzyrurowych zespołów wyrzutni torped kalibru 610 mm. W porównaniu do pierwotnych założeń zwiększono liczbę wyrzutni torpedowych. Po dyskusji nad projektem przeprowadzono kilka zmian. Po korekcie projekt przedstawiał się następująco: wyporność — 1650 ton, prędkość — 38 w; uzbro-

3. Flotylla Niszczycieli w czasie ćwiczeń. Na pierwszym planie widoczne jest *Sagiri*, za nim płyną *Amagiri* i *Asagiri*.

jenie: 6 dział 127 mm w dwudziałowych wieżach, działo plot. 76 mm, 4 działa 40 mm, 9 wyrzutni torped 610 mm. Mimo to projekt okazał się niezadowalający. Dokonano w nim jeszcze kilku zmian. Przy niewielkim zwiększeniu wyporności do 1680 ton, zwiększono zasięg o 1000 mil, a prędkość zmniejszono do 35 węzłów. Uzbrojenie składało się z 6 dział 127 mm, 1 działa plot. 76 mm, 2 dział 40 mm, 2 km 7.7 mm, 9 wyrzutni torped 610 mm. Tak zmodernizowany projekt otrzymał nazwę F 43, i z niewielkimi zmianami został przyjęty. Nazwano go „Typem specjalnym" (Toku Gata).

Wygląd okrętów radykalnie różnił się od poprzednich niszczycieli. Pokład przedni sięgał aż do pierwszego komina. Przednią wyrzutnię torped umieszczono pomiędzy kominami, drugą na śródokręciu, a trzecią na nadbudówce rufowej. Działa 127 mm dostosowano do nowych, dwudziałowych podstaw, opracowano również dla nich zamknięte wieże. Wieże takie zamontowano na niszczycielach po raz pierwszy.

Wydłużony i podwyższony przedni pokład zabezpieczał działa dziobowe przed zalewaniem przez fale. Przednia nadbudówka była wykonana z duraluminium. Po raz pierwszy na japońskich niszczycielach zaprojektowano zakryty pomost. Służba na suchym i ciepłym pomoście pozwalała na utrzymanie większej czujności i szybszej oceny sytuacji. Walory zamkniętego pomostu zostały docenione i stosowano je na następnych typach niszczycieli. Pomost i stanowisko kierowania ogniem lekko opancerzono. Kadłub był spawany, aby w jak największym stopniu zmniejszyć jego masę. Dla zmniejszenia oporu wody płyty poszycia spawano na styk.

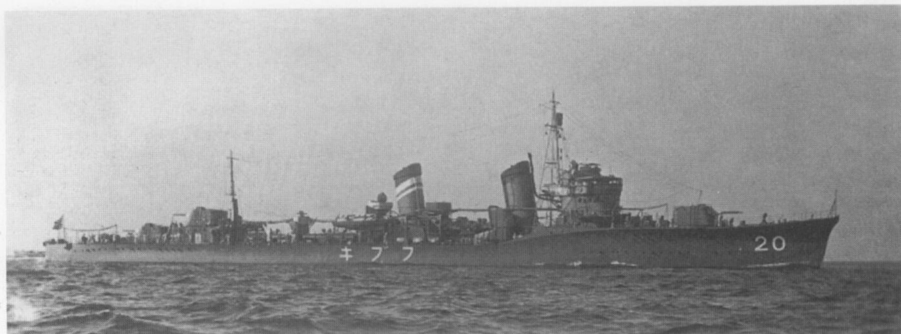
Urządzenia napędowe składały się z 2 turbin typu Kampon Impulse o mocy 50000 KM, oraz 4 kotłów Kampon typu RO. Wszystkie urządzenia napędowe były oryginalnymi konstrukcjami, niedopracowanymi i mało ekonomicznymi. Miały zbyt duży ciężar w stosunku do wydajności. Cały czas prowadzono prace nad modernizacją kotłów, co zaowocowało redukcją ich ciężaru i zwiększeniem wydajności. W ten sposób liczbę kotłów na 4 ostatnich okrętach można było zmniejszyć do trzech. Mniejsza ilość kotłów pozwoliła na zmniejszenie średnicy przedniego komina, co odróżniało te jednostki od pozostałych.

Główną artylerię okrętów stanowiło 6 dział kalibru 127 mm, rozmieszczonych w 3 dwudziałowych wieżach. Wieże te były konstrukcjami całkowicie nowymi, lekko opancerzonymi i całkowicie gazo— i pyłoszczelnymi. Oznaczono je, jako typ „A". Donośność dział wynosiła 17592 m, a maksymalny kąt podniesienia — 40°.

Uzbrojenie plot. było słabe i obejmowało tylko 2 ckm—y 13 mm (93 shiki). Ich donośności wynosiły 4500 m (w pionie, przy kącie podniesienia 85 stopni) wzgl. 6400 m (w poziomie), a szybkostrzelność — 250 strz/min.

Na uzbrojenie torpedowe składały się 3 trzyrurowe zespoły wyrzutni torped kalibru 610 mm (93 shiki 1 Gata). Były to torpedy o napędzie tlenowym, pozwalającym osiągać dużą prędkość i duży zasięg. Ich kaliber 610 mm był ewenementem na skalę światową, żadna inna marynarka nie posiadała podobnej broni. Długość podwodnego pocisku wynosiła 9 m, masa 2700 kg; głowica bojowa ważyła 600 kg. Torpeda osiągała maksymalną prędkość 48 węzłów; jej zasięgi były fenomenalne: 40000 m/36w, 32000 m/40w i 20000 m/48w.

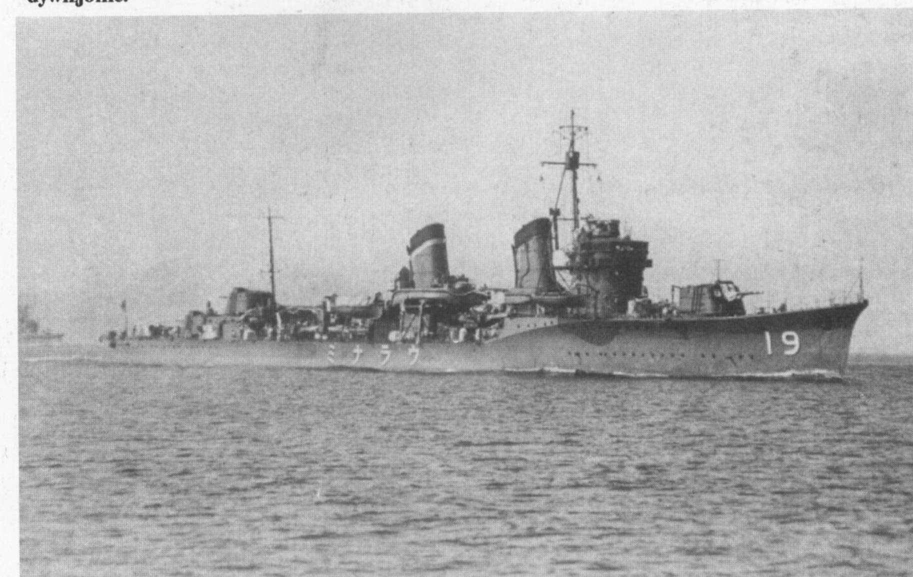
Jednostki od nr 55 otrzymywały na wyrzutniach torpedowych lekkie wieże, zabezpieczające obsługę. Niszczyciele wybudowane wcześniej

Powyżej: niszczyciel *Fubuki* po oddaniu do służby w 1928 roku.

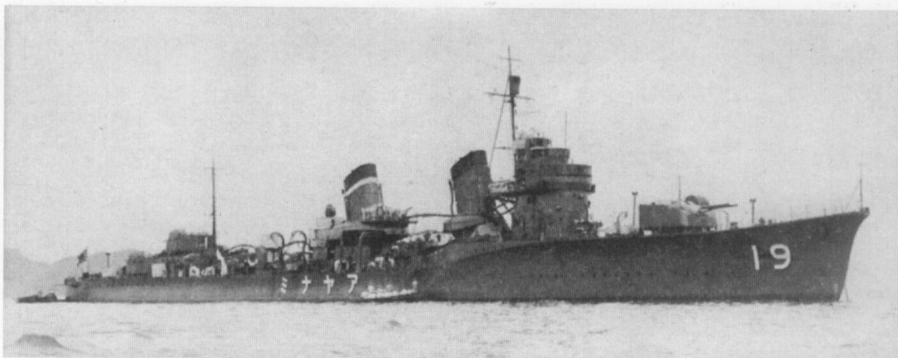

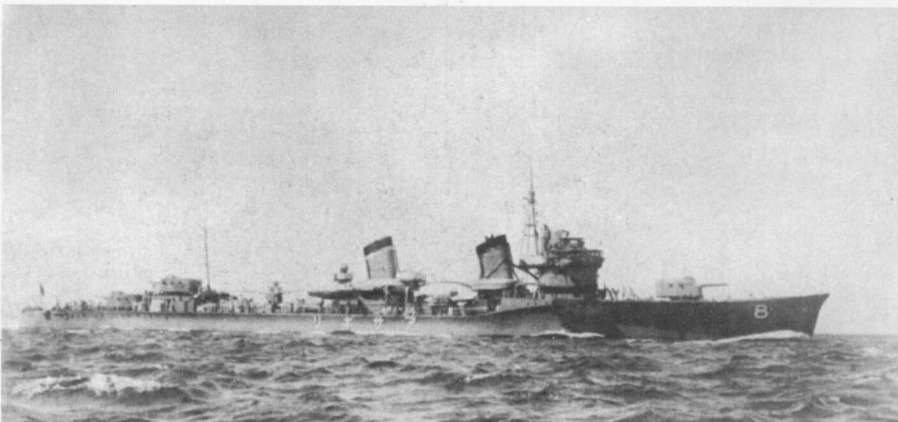
Powyżej i poniżej: niszczyciel *Uranami* — zmodernizowana wersja pierwszej serii. Zdjęcie górne przedstawia go jako okręt nr 3 w 19. Dywizjonie Niszczycieli, a dolne jako pierwszy okręt w tym dywizjonie.

Poniżej: niszczyciel *Isonami* po oddaniu do służby w 1928 roku.

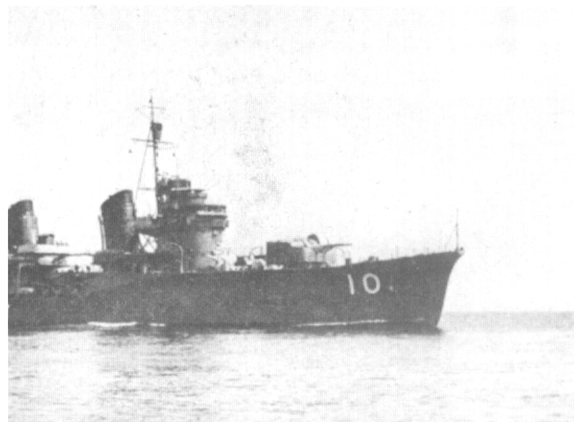
Niszczyciele typu *Fubuki* drugiej serii: powyżej — *Asagiri*, a poniżej — *Sagiri*.

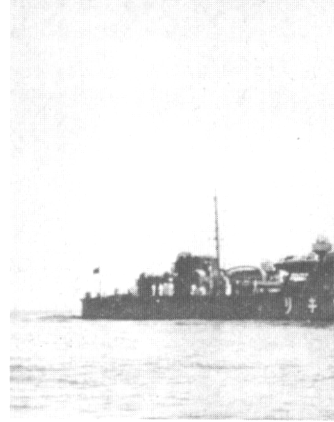
Niszczyciel *Ayanami* — okręt drugiej serii.

otrzymywały takie wieże sukcesywnie w czasie remontów, które przechodziły w latach 1935—37.

W 1923 r. ogłoszono nowy, uzupełniony program floty. Została w nim uwzględniona budowa 5 jednostek (nr 35—39). Okręty zbudowano w latach 1926—27, a oddano do służby w latach 1928—29. Program na rok 1925 zredukowano ze względów ekonomicznych, ale Ministerstwo Skarbu wydało zezwolenie na budowę 4 niszczycieli (nr 40—43). W 1926 r. opracowano nowy program rozbudowy floty na 1927 r. (stanowiący zmodyfikowaną wersję programu na rok 1925). Ogłoszono go 05.08.1926 r. Według programu miano wybudować w latach 1927—28 16 jednostek. Program został skorygowany przez parlament ze względów finansowych. Zredukowano liczbę niszczycieli do 9 jednostek. Nie zdążono zatwierdzić poprawionego planu, ze względu na śmierć cesarza (24.12.1926). Po koronacji jego syna, Hirohito, powtórnie zwołany parlament tylko nieznacznie zmienił oryginalny program. Zatwierdzono budowę 15 niszczycieli Toku Gata. Okręty miały być wodowane w latach 1927—28 (nr 44—45), 1928—29 (nr 46—50), 1929—30 (nr 51—54), 1930—31 (nr 55—58).

Po wejściu do służby wszystkich 24 niszczycieli Japonia osiągnęła znaczącą przewagę nad potencjalnymi przeciwnikami na Pacyfiku. Duża prędkość, wielki zasięg i silne uzbrojenie okrętów powodowały, że typ Toku Gata nie miał sobie równych na całym świecie. Obok wszystkich swoich zalet, znacznie przeładowane uzbrojeniem niszczyciele miały jedną zasadniczą wadę — słabą stateczność.

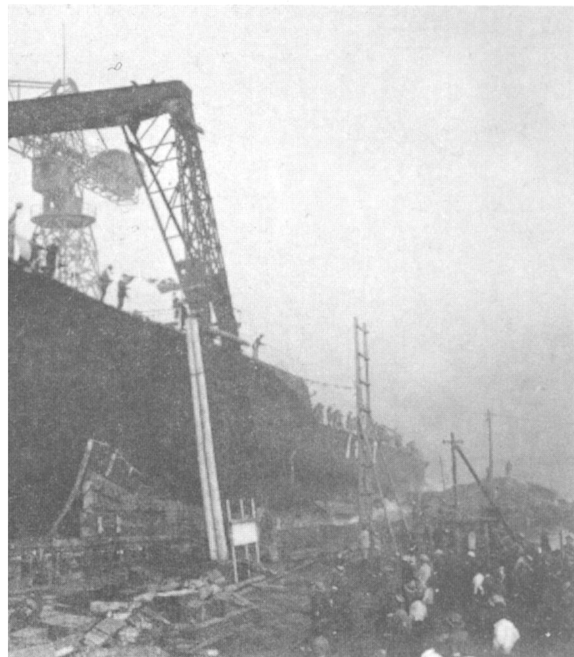

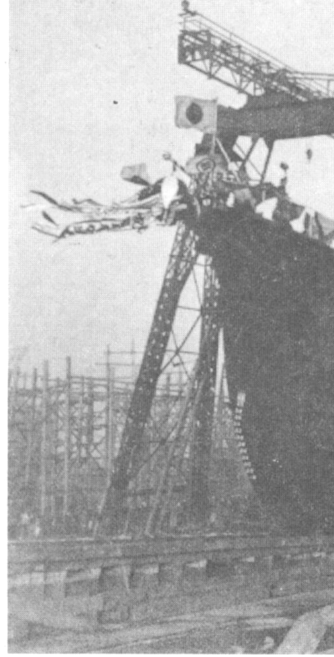

12.03.1934 r. torpedowiec ***Tomozuru*** przewrócił się do góry dnem podczas ćwiczenia nocnych ataków torpedowych na krążownik ***Tatsuta***. Po oględzinach wraku, ściągniętego do portu, komisja powypadkowa stwierdziła, że przyczyną wypadku była słaba stateczność i duże fale. Wiele nowych okrętów miało również kłopoty ze statecznością. Aby zapobiec w przyszłości podobnym wypadkom, komisja nakazała poddać odpowiedniej przebudowie nowe okręty, będące w służbie. Dla poprawienia stateczności jednostek należało obniżyć środek ich ciężkości, przez zmianę stanowisk artylerii. Proponowano również zwiększenie szerokości kadłubów przez dodanie „bąbli", które miały służyć jako zbiorniki paliwa. Miano je wypełniać wodą w ilości równej zużytemu paliwu. Plany okrętów będących w budowie poddano modernizacji.

Kolejnym poważnym ostrzeżeniem były manewry 4 Floty. Podczas ich trwania, w dniu 26 września 1935 r. ćwiczące okręty zaskoczył tajfun (fale o wysokości 15 m i wiatr o prędkości 143 km/godz). Duże straty poniosła flotylla niszczycieli, w skład której wchodziło 10 jednostek typu Toku Gata. Dwa okręty (***Hatsuyuki*** i ***Yugiri***) straciły dzioby, odłamane przy samych nadbudówkach dziobowych. Osiem pozostałych (***Akebono***, ***Murakamo***, ***Ushio***, ***Shirakumo***, ***Amagiri***, ***Oboro***, ***Shirayuki***, ***Usugumo***) doznało rozmaitych uszkodzeń płyt poszycia, pogięte zostały również ich pokłady.

Kadłuby niszczycieli były zbyt „miękkie"; po wejściu w dolinę fali dziób i rufa unosiły się na grzbietach fal, powodując naprężenie blach poszycia i ich rozrywanie. Właściwość ta powodowała również wyginanie stępki. W rezultacie raportu przedstawionego przez komisję, wszystkie

Wodowanie niszczyciela *Akebono*, w stoczni Fujinagata w Osaka, 7 listopada 1930 roku.

niszczyciele tego typu miały być poddane przebudowie. Od 9 listopada 1935 r. do końca 1938 r. okręty sukcesywnie wchodziły do stoczni, gdzie dodawano balast na stępce i 40 ton balastu wewnątrz kadłuba. Zredukowano wysokość nadbudówek i kominów, zmniejszono zapas amunicji. Zdjęto dwa miotacze bomb głębinowych, w zamian montując jeden nowego typu. Na ostatnich ośmiu jednostkach zmieniono wieże artylerii na lżejsze typu „B". Wszystkie te zmiany spowodowały wzrost wyporności pełnej do 2427 ton (1 i 2 seria) i do 2300 ton (3 seria). Okręty Toku Gata nazywano również bardzo często typem *Fubuki*. W niektórych publikacjach jednostki zostały podzielone na 2, a nawet 3 oddzielne typy (ze względu na różnice w wyglądzie).

Pierwsza seria liczyła 10 okrętów: ***Fubuki***, ***Shinonome***, ***Usugumo***, ***Shirakumo***, ***Isonomi***, ***Shirayuki***, ***Hatsuyuki***, ***Miyuki***, ***Murakamo***, ***Uranami***. Posiadała szyby wentylacyjne w kształcie prostokątnych nawiewników.

Druga seria liczyła również 10 jednostek: ***Shikinami***, ***Ayanami***, ***Asagiri***, ***Sagiri***, ***Yugiri***, ***Amagiri***, ***Oboro***, ***Akebono***, ***Sazanami***, ***Ushio***. Zmieniono na nich kształt szybów wentylacyjnych: otrzymały one kształt kaptura wokół podstawy komina, charakterystyczny na wszystkich późniejszych typach niszczycieli.

Trzecia seria liczyła tylko 4 jednostki: ***Akatsuki***, ***Hibiki***, ***Ikazuchi***, ***Inazuma***. Ich charakterystyczną cechą zewnętrzną był cienki przedni komin.

Dane taktyczno – techniczne

Dane taktyczno – techniczne jednostek typu ***Fubuki*** poszczególnych serii zamieszczono w tabeli.

Modernizacje:

– 1937 r. – na wszystkich jednostkach dodano 2 podwójne działa 25 mm

– 1941 – 42 r. – na okrętach 3 serii zdjęto rufową wieżę dział 127 mm, dodano 10 dział 25 mm, zwiększono ilość bomb głębinowych do 36 sztuk.

– 1943/44 r. – na okrętach 1 i 2 serii zdjęto rufową wieżę dział 127 mm, pozostałe wymieniono na nowy typ „C" o kącie podniesienia luf 75 stopni. Dodano 10 dział 25 mm, zwiększono ilość bomb głębinowych do 36 sztuk. Na jednostkach 1 i 2 serii w 1943 r, a na okrętach 3 serii w 1944 r. zainstalowano radar ostrzegania powietrznego typu „13". Jego minimalny zasięg wynosił 5 km, wykrywał grupę samolotów z odległości 100 km, a pojedynczy z odległości 50 km. Błąd odległości wynosił ±2 – 3 km, a błąd kierunku ±10°. Okręty otrzymały również radar typu „22", używany do wykrywania celów na wodzie. Wykrywał pancernik z odległości 25 km, krążownik – z 12 km, a niszczyciel z odległości 10 km. Błąd odległości wynosił ±100 m, a błąd kierunku ±2 – 5°.

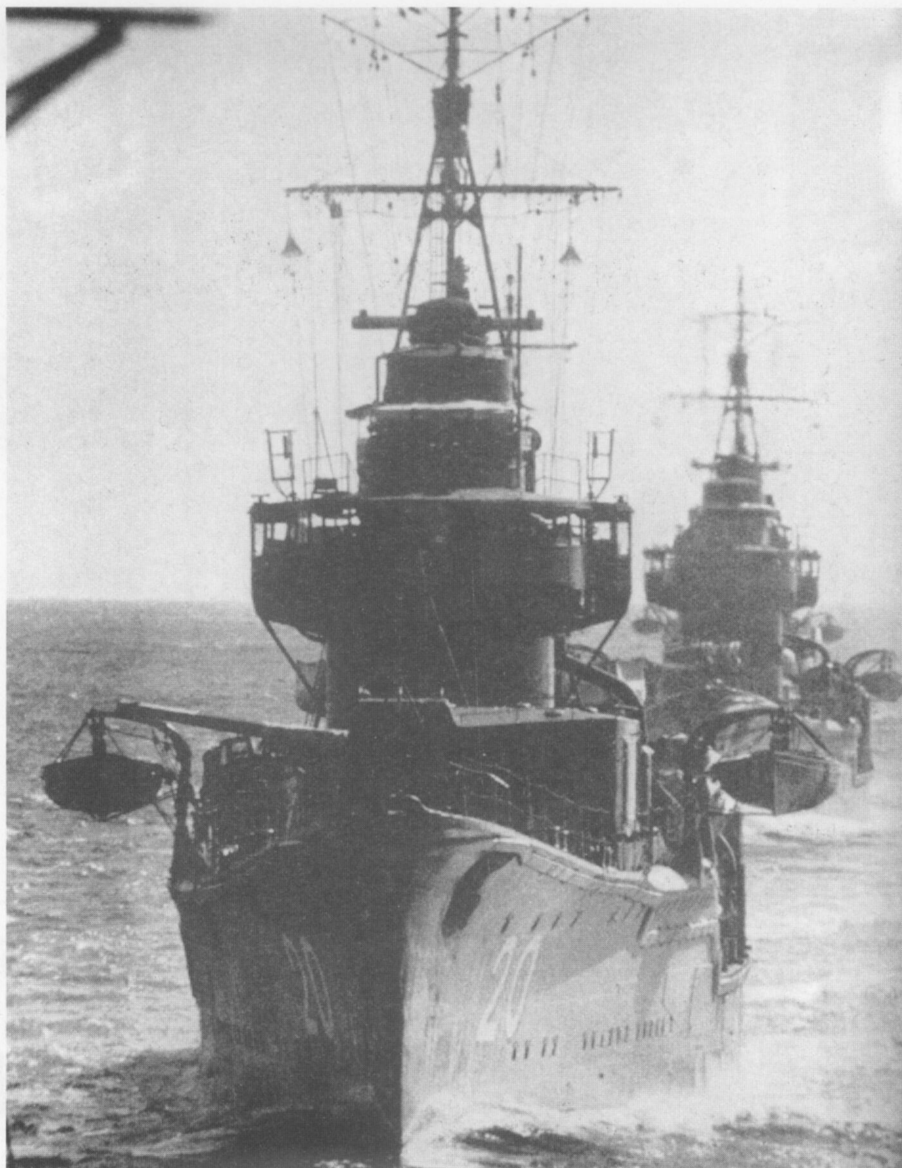
– 1944 r. – na wszystkich jednostkach zwiększono uzbrojenie plot. do 22 dział 25 mm i 10 ckm 13 mm. Zwiększono również liczbę załogi do 230 – 250 osób.

– 1945 r. – zwiększono ilość dział 25 mm do 28 sztuk, zdjęto wszystkie ckm 13 mm.

Losy okrętów:

Fubuki (ex nr 35)
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 19.06.1926; wodowanie 15.11.1927; w służbie od 10.08.1928.
Po wejściu do służby przydzielony do 11. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. W marcu bierze udział w bitwie pod Balikpapan. Uczestniczy w operacji przeciwko Midway. Zatopiony przez okręty amerykańskie TG 64.2 podczas bitwy koło przylądka Esperance (Guadalcanal) 11.10.1942 na pozycji 09°06'S, 159°38'E.

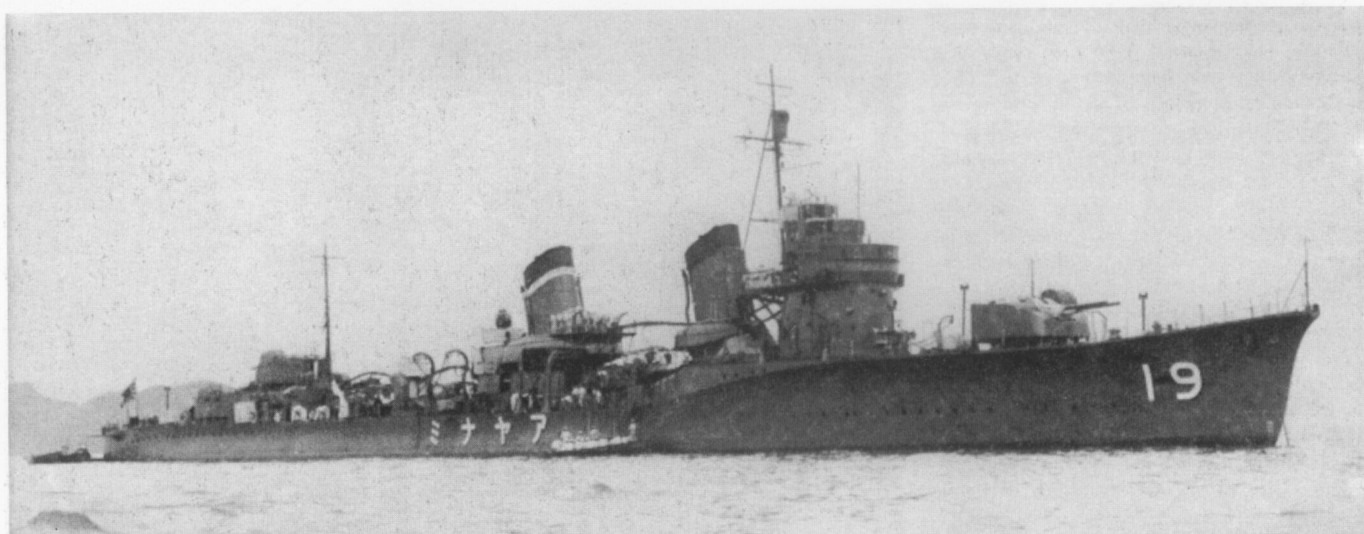
Shinonome (ex nr 40)
Stocznia Sasebo KK

Jednostki 20. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli podczas ćwiczeń w 1941 roku. Na pierwszym planie płynie *Sagiri*, za nim widoczny *Amagiri*.

Dane taktyczno – techniczne niszczycieli typu *Fubuki*

	1 i 2 seria	3 seria
wymiary:		
długość całkowita	118,5 m	118,5m
długość na linii wodnej	115,3 m	115,3 m
długość pomiędzy pionami	112,0 m	112,0 m
szerokość max. (na linii wodnej)	10,36 m	10,36 m
wysokość kadłuba	6,25 m	6,25 m
zanurzenie	3,2 m	3,28 m
wyporność:		
standard	1680 t	1680 t
podczas prób	1980 t	1980 t
pełna	2260 t	2260 t
napęd:	2 turbiny t. Kampon Impulse o mocy 50000 KM 4 kotły t. Kampon RO 3 kotły typu Kampon	
prędkość:	35 w	38 w
zasięg:	5000 Mm/14w	5000 Mm/14w
zapas paliwa	475/482 tony	
uzbrojenie:	6 x 127 mm 50 kal. (zapas 180 poc.) (3 x II) 2 x 13 mm	
wt:	9 x 610 mm (3 x III)	
miny:	18 szt.	
załoga	197	

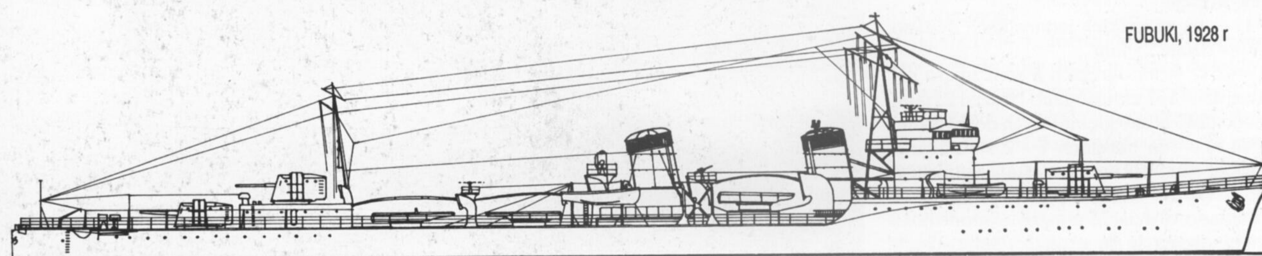
Niszczyciel *Ayanami*, należący do drugiej serii typu *Fubuki*.

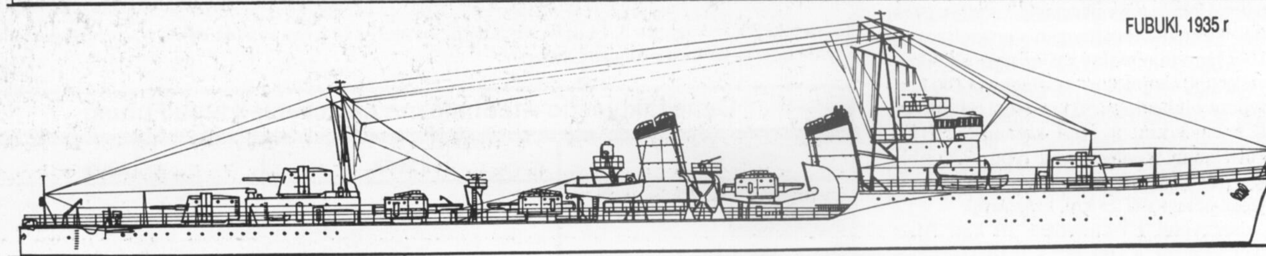
Położenie stępki 12.08.1926; wodowanie 26.11.1927; w służbie od 27.05.1928.
Po wejściu do służby przydzielony do 12. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Okręt zatonął na holenderskim polu minowym 18.12.1941 na pozycji 04°24'N, 114° E niedaleko Borneo.

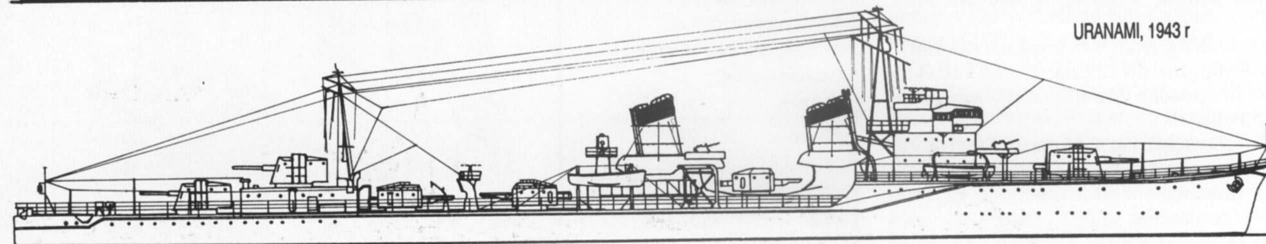
Usugumo (ex nr 41)
Stocznia Ishikawajima Tokio
Położenie stępki 21.10.1926; wodowanie 26.12.1927; w służbie od 26.07.1928.
Po modernizacji 15.08.1940 r. okręt przydzielono do osłony 5. Dywizjonu Krążowników. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Skate* 07.07.1944 koło Paramushir na pozycji 47°43'N, 147°55'E.

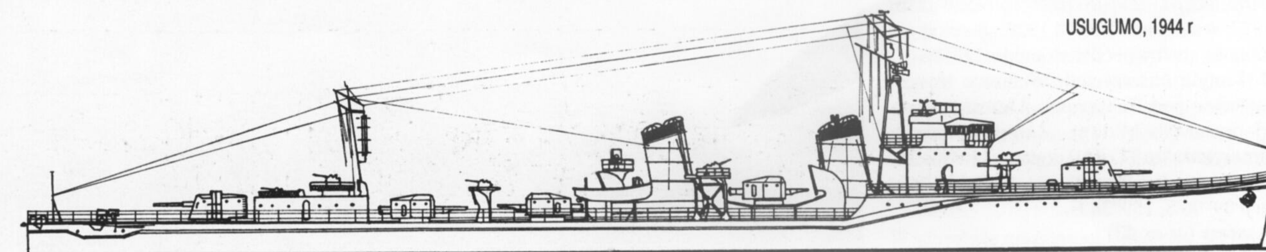
Shirakumo (ex nr 42)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 27.10.1926; wodowanie 27.12.1927; w służbie od 28.07.1928.
Niszczyciel został włączony 01.08.1928 r. do 12. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Uczestniczył w bitwie na Morzu Jawajskim w marcu 1942 r., ponadto brał udział w operacji przeciwko Midway i w walkach o Guadalcanal. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Tautog* 16.03.1944 u wybrzeży Hokkaido na pozycji 42°25'N, 144°55'E.

Isonami (ex nr 43)
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 18.10.1926; wodowanie 24.11.1927; w służbie od 30.06.1928.
Po wejściu do służby przydzielony do 19. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Brał udział w operacji przeciwko Midway. Zatopiony przez

amerykański okręt podwodny *Tautog* 09.04.1943 koło wyspy Wangiwangi na pozycji 05°26'S, 123°04'E.

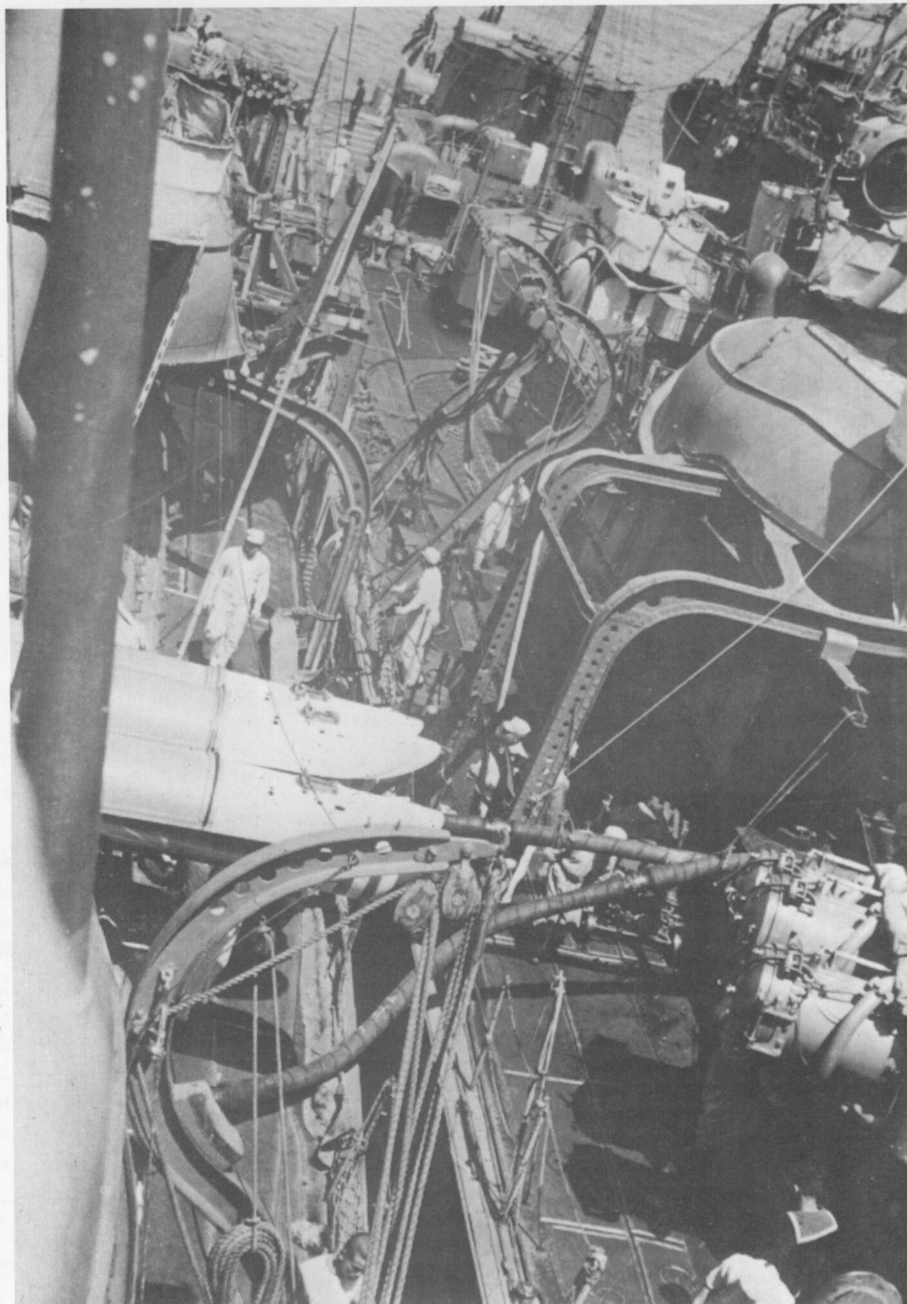
Shirayuki (ex nr 36)
Stocznia Yokohama Dock
Położeniu stępki 19.03.1927; wodowanie 20.03.1928; w służbie od 18.12.1928.
Po wejściu do służby przydzielony do 11. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. W marcu uczestniczy w bitwie pod Balikpapan. Brał udział w operacji przeciwko Midway. Zatopiony przez samoloty amerykańskie 03.03.1943 w Finchhaven (Nowa Gwinea) na pozycji 07°15'S, 148°30'E.

Hatsuyuki (ex nr 37)
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 12.04.1927; wodowanie 29.09.1928; w służbie od 30.03.1929.
Po wejściu do służby przydzielony do 11. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Ciężko uszkodzony w sztormie 27.09.1935 r. następnie wyremontowany. Wziął udział w bitwie w Zatoce Kula. Zatopiony 17.07.1943 przez samoloty amerykańskie koło wyspy Bougainville na pozycji 06°50'S, 155°47'E.

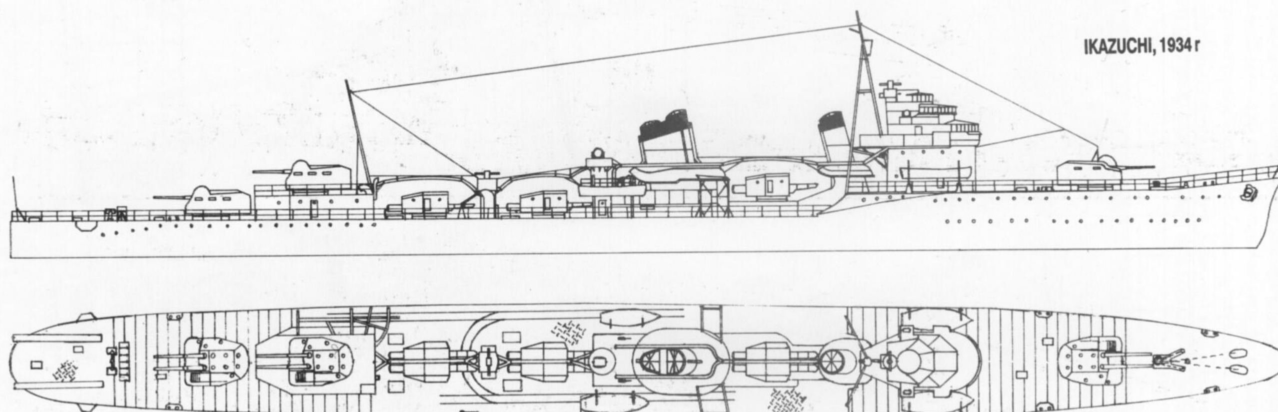
Miyuki (ex nr 38)
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 30.04.1927; wodowanie 26.06.1928; w służbie od 29.06.1929.
Zatonął na manewrach po zderzeniu z niszczycielem ***Inazuma*** 29.06.1934 koło Cheju – Do na pozycji 33° N, 125°30'E.

Murakamo (ex nr 39)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 25.04.1927; wodowanie 27.09.1928; w służbie od 10.05.1929.
Po wejściu do służby przydzielony do 12. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. 10.03.1942 przeniesiony do 11. Dywizjonu, uczestniczy w operacji przeciwko Midway. Zatopiony przez samoloty amerykańskie 12.10.1942 koło wyspy Savo na pozycji 08°40'S, 159°20'E.

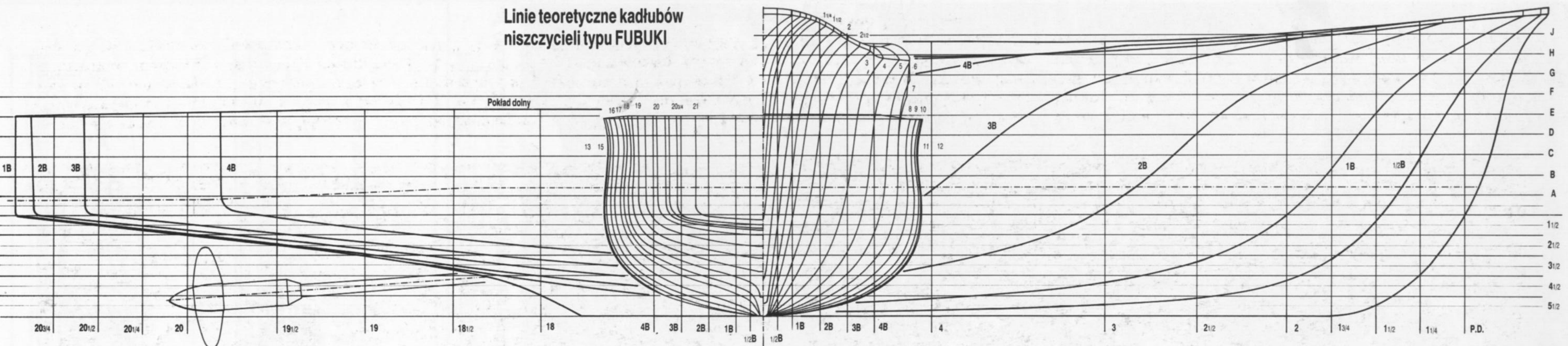
Uranami (ex nr 44)
Stocznia Sasebo NYd.
Położenie stępki 28.04.1927; wodowanie 29.11.1928; w służbie od 30.06.1929. Jedyny niszczyciel z I serii zmodernizowany przed ukończeniem budowy.
Po wejściu do służby przydzielony do 19. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Uczestniczył m. in. w inwazji na Malaje, operacji przeciwko Midway i bitwie z pancernikami ***Washington*** i ***South Dakota*** pod Guadalcanalem, oraz obronie Filipin. Zatopiony 26.10.1944 przez TG 77.4.2 koło wyspy Luzon na pozycji 11°50'N, 123° E.

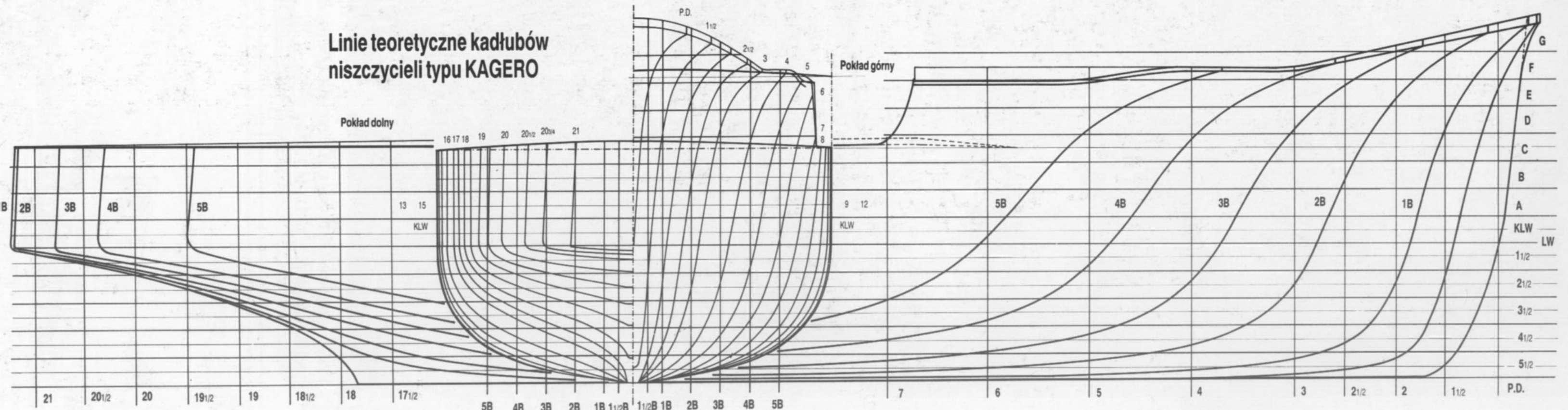
Fragment śródokręcia niszczyciela *Oboro*, 29 kwietnia 1929 roku. Po lewej stronie widoczny jest fragment niszczyciela *Akebono*.

Linie teoretyczne kadłubów niszczycieli typu FUBUKI

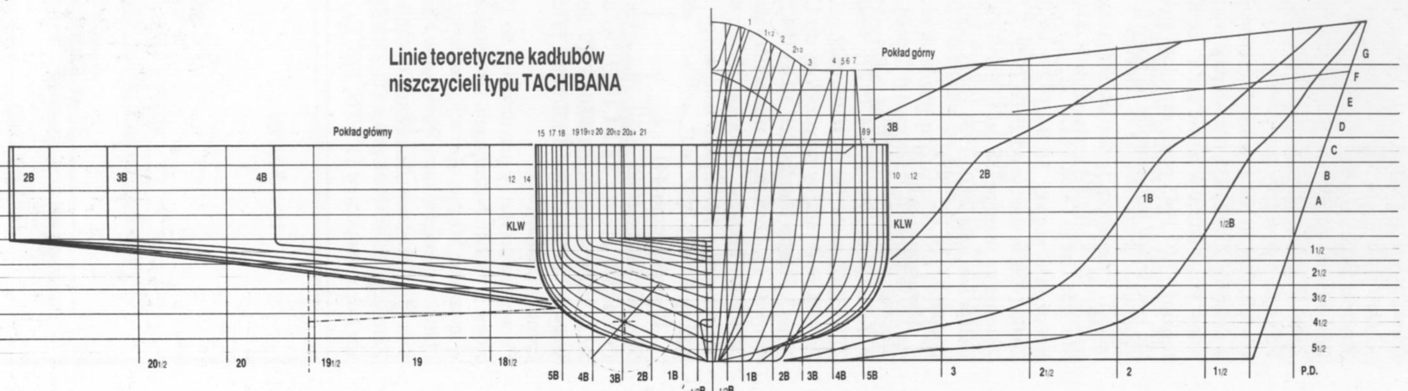
Linie teoretyczne kadłubów niszczycieli typu KAGERO

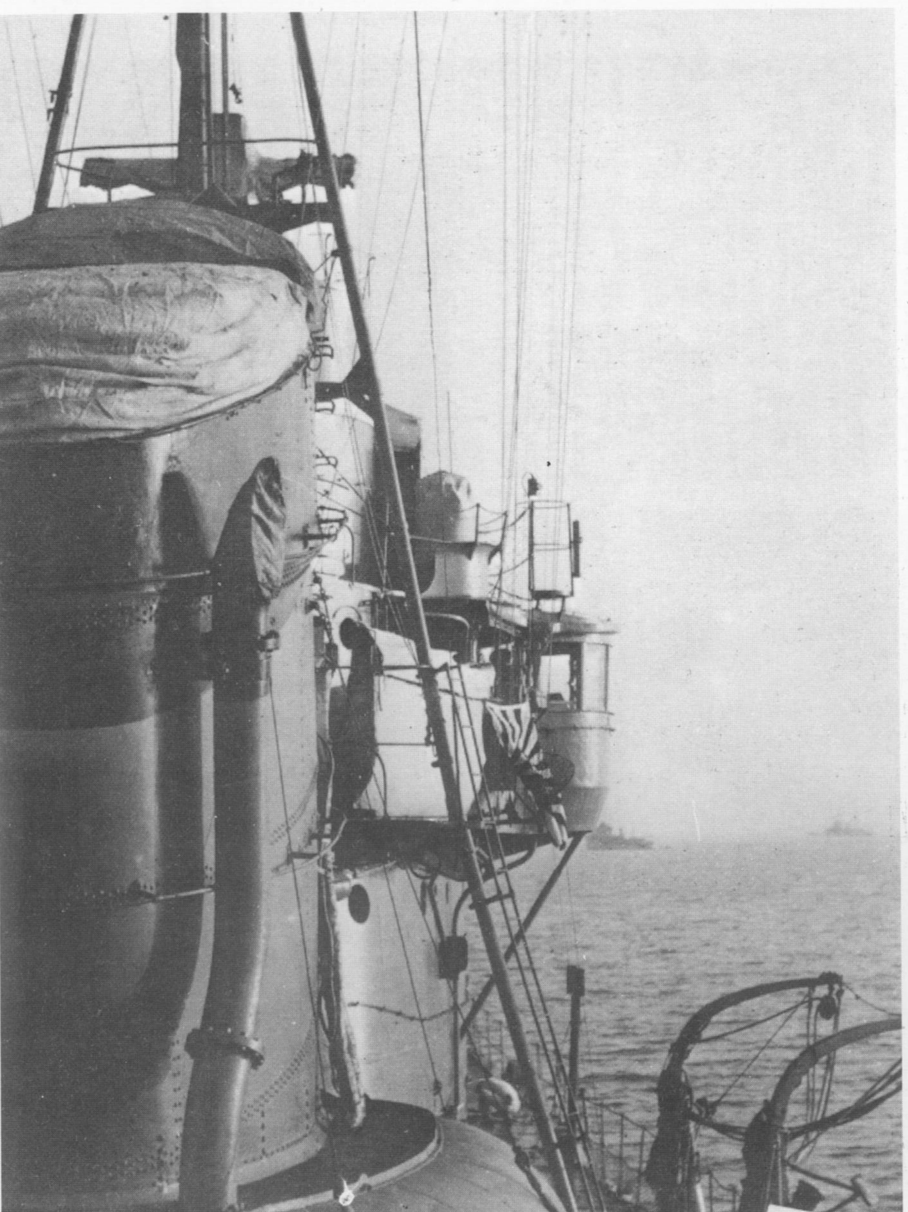

Skala 1 : 200

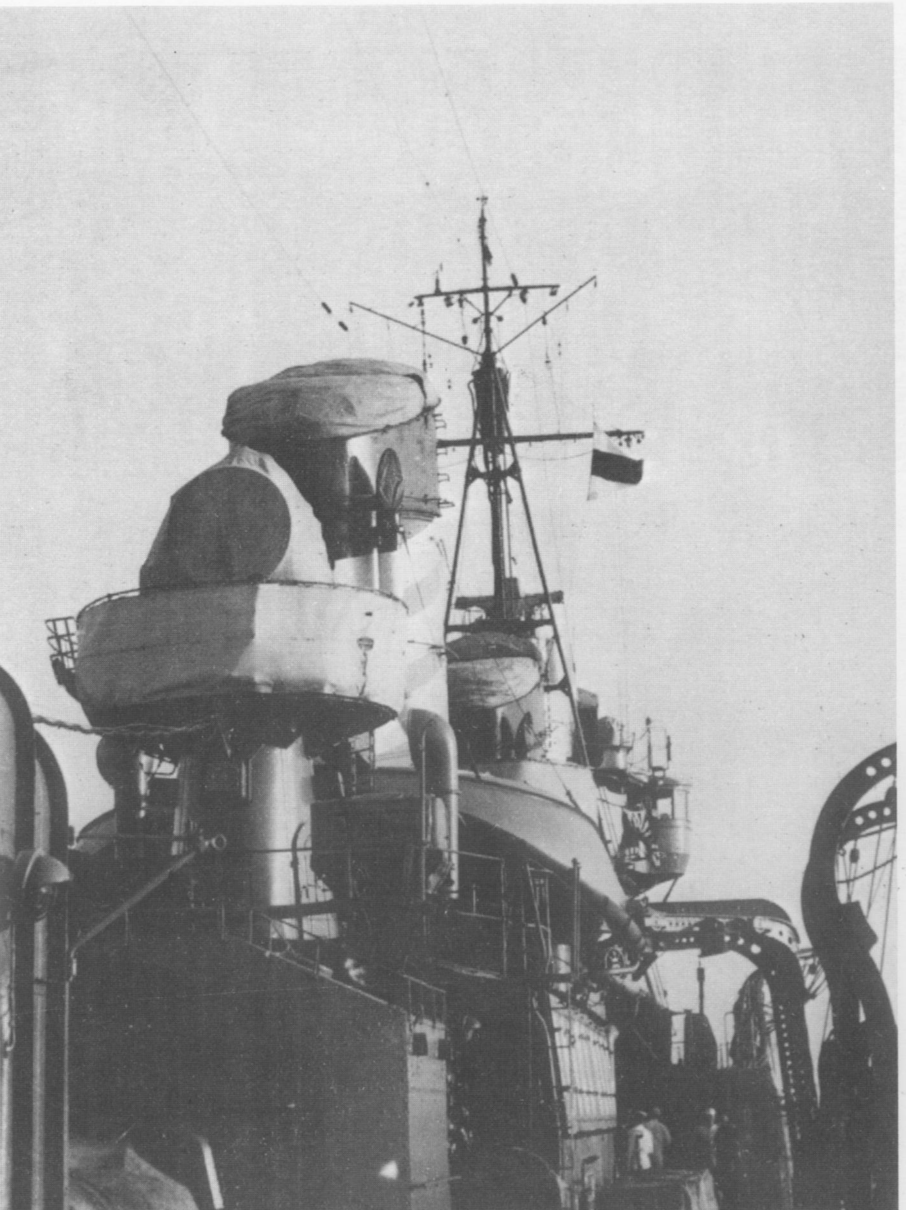
Opracował: Mirosław Skwiot

Linie teoretyczne kadłubów niszczycieli typu TACHIBANA

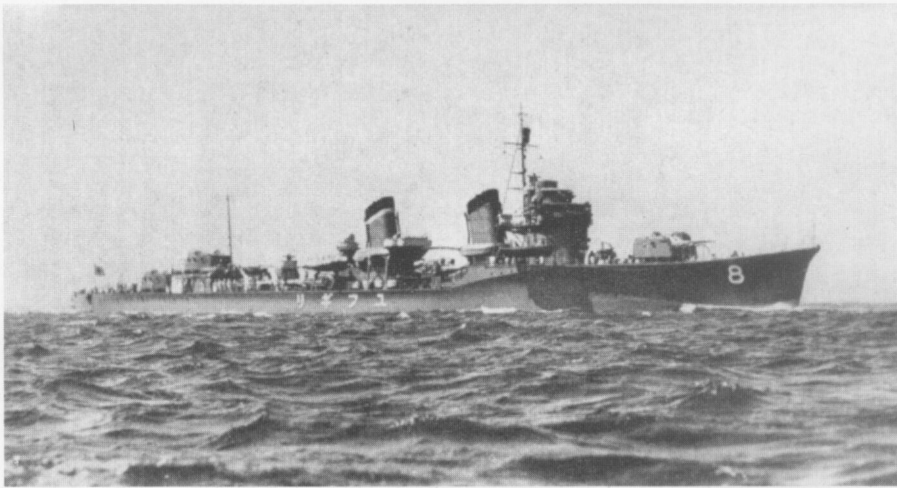

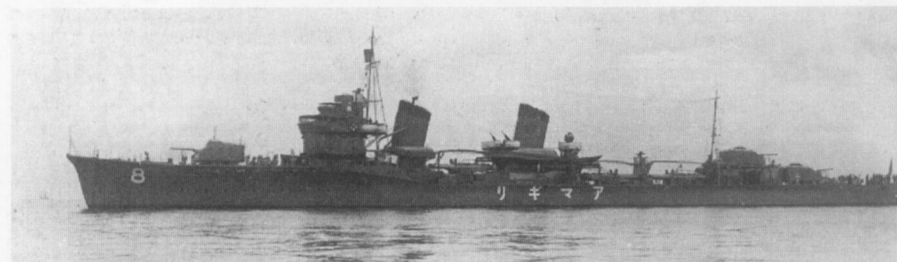
Fragment niszczyciela *Oboro* – widok od rufy na partię śródokręcia jednostki. Na pierwszym planie widoczny jest pierwszy komin z instalacją parową oraz prawoburtowy fragment struktury nadbudówki i mostka. Na szczycie nadbudówki został zamontowany i przykryty pokrowcem dwumetrowy dalmierz do kierowania ogniem artylerii głównej kal. 127 mm (na zdjęciu widoczny jest tuż nad kominem). Zdjęcie zostało wykonane podczas ćwiczeń 7. Dywizjonu Niszczycieli 29 kwietnia 1929 roku.

Fragment niszczyciela *Oboro* – widok od rufy na partię śródokręcia jednostki. Na pierwszym planie widoczny jest drugi komin z namalowanymi trzema białymi pasami, świadczący o tym, że jest to trzeci okręt w dywizjonie. Przed kominem widoczny jest charakterystyczny pomost reflektora o średnicy lustra 90 cm. Dobrze widoczny jest trójnożny maszt okrętu oraz wysunięte na burtę żurowiki łodziowe bez szalup. Zdjęcie zostało wykonane podczas ćwiczeń 7. Dywizjonu Niszczycieli 29 kwietnia 1929 roku.

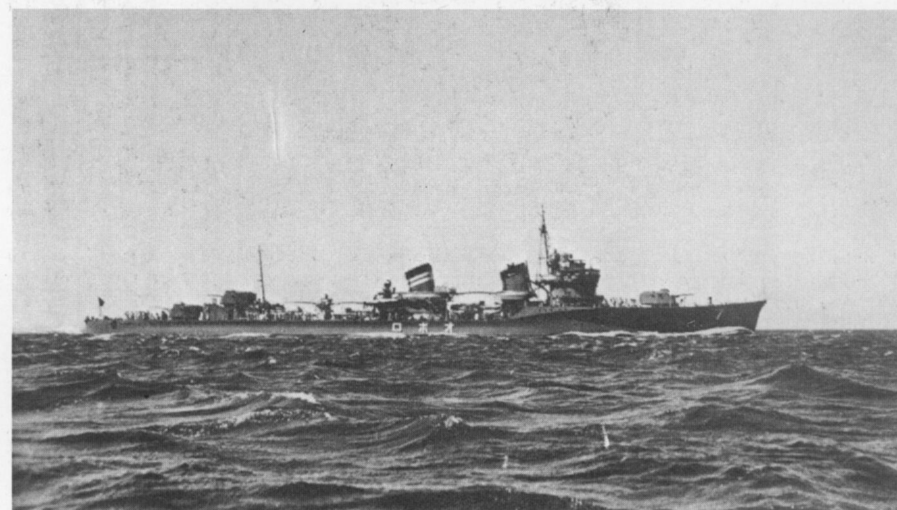

Powyżej: niszczyciel *Yugiri*, należący do drugiej serii typu *Fubuki*. Zdjęcie przedstawia okręt w 1932 roku w okolicach bazy Yokosuka w czasie ćwiczeń 7. (do którego należał ten okręt) 8. i 10. Dywizjonu Niszczycieli.

Powyżej: niszczyciel *Amagiri*, należący do drugiej serii typu *Fubuki*. 11 czerwca 1931 roku po włączeniu okrętu do 8. Dywizjonu Niszczycieli.

Poniżej: niszczyciel *Oboro* należący do drugiej serii typu *Fubuki*. Okręt po wejściu do służby został przydzielony do 7. Dywizjonu Niszczycieli. Okręt został wyposażony w nowe wieże działowe artylerii głównej kal. 127 mm typu B, różniące się od poprzedniego medelu typu A. Zwracają uwagę dwa pasy na drugim kominie, świadczące o tym, że okręt był nr 2 w dywizjonie.

Poniżej: niszczyciel *Ikazuchi*, należący do trzeciej serii typu *Fubuki*. Zdjęcie wykonano w rok po wejściu okrętu do służby w sierpniu 1933 roku na redzie bazy Yokosuka po wcieleniu go do 6. Dywizjonu Niszczycieli. Okręt posiada wieże artylerii głównej kal. 127 mm typu B. Charakterystyczną cechą okrętów tej serii był wąski pierwszy komin, który odróżniał je od wcześniejszych jednostek.

Shikinami (ex nr 46)
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 06.07.1928; wodowanie 22.06.1929; w służbie od 24.12.1929.
Po wejściu do służby został przydzielony do 19. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Uczestniczył w zdobyciu Malajów oraz operacji przeciwko Midway, brał też udział w walkach o Guadalcanal. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Growler* 12.09.1944 koło Hongkongu na pozycji 18°16'N, 114°40'E.

Ayanami (ex nr 45)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 20.01.1928; wodowanie 05.10.1929; w służbie od 30.04.1930.
Po wejściu do służby przydzielony do 19. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Brał udział w zdobyciu Malajów oraz w operacji przeciwko Midway. Zatopiony przez pancernik ***Washington*** 15.11.1942 w czasie bitwy koło Savo na pozycji 09°10'S, 159°52'E.

Asagiri (ex nr 47)
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 12.12.1928; wodowanie 18.11.1929; w służbie od 30.06.1930.
Po wejściu do służby przydzielony do 20. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Uczestniczył w inwazji na Malaje oraz operacji przeciwko Midway. Zatopiony przez samoloty USMC 28.08.1942 koło Savo na pozycji 08°S, 160°10'E.

Sagiri (ex nr 50)
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 28.03.1929; wodowanie 23.12.1929; w służbie od 31.01.1931.
Po wejściu do służby przydzielony do 20. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Brał udział w kampanii na Malajach. Zatopiony przez holenderski okręt podwodny **K 16** 24.12.1941 koło Sarawaku na pozycji 01°34'N, 110°21'E.

Yugiri (ex nr 48)
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 01.04.1929; wodowanie 12.05.1930; w służbie od 03.12.1930.
Po wejściu do służby przydzielony do 20. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Brał udział w zdobywaniu Malajów oraz operacji przeciwko Midway, uczestniczył w walkach o Guadalcanal. Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie 25.11.1943 koło Nowej Irlandii na pozycji 04°44'S, 154° E.

Amagiri (ex nr 49)
Stocznia Ishikawajima Tokio
Położenie stępki 28.11.1928; wodowanie 07.02.1930; w służbie od 10.11.1930.
Po wejściu do służby przydzielony do 20. Dywizjonu 3. Flotylli Niszczycieli. Uczestniczył w desancie na Malaje, brał udział w operacji przeciwko Midway oraz w walkach o Guadalcanal, a także w bitwie w Zatoce Kula. Poderwał się na minach 23.04.1944 koło Balikpapan (Borneo) na pozycji 02°10'S, 116°45'E.

Oboro (ex nr 51)
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 29.11.1929; wodowanie 08.11.1930; w służbie od 31.10.1931.
Po wejściu do służby przydzielony do 7. Dywizjonu Niszczycieli. Zatopiony przez samoloty amerykańskie B–24 *Liberator* 16.10.1942 koło wyspy Kiska (Aleuty) na pozycji 52°17'N, 178°08'E.

Akebono (ex nr 52)
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 25.11.1929; wodowanie 07.11.1930; w służbie od 31.07.1931.
Po wejściu do służby przydzielony do 7. Dywizjonu Niszczycieli. Ostrzeliwał Midway, brał udział

w bitwie na Morzu Koralowym oraz w operacji zajęcia Aleutów w czerwcu 1942 r. W styczniu 1944 r osłaniał 5. Dywizjon Krążowników. Uczestniczył w walkach o Filipiny w 1944 r. (Leyte). Zatopiony 13.11.1944 przez samoloty z lotniskowców TF 38 w Zatoce Manilskiej na pozycji 14°35'N, 120°50'E.

Suzanami (ex nr 53)
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 21.02.1930; wodowanie 06.06.1931; w służbie od 19.05.1932.
Po wejściu do służby przydzielony do 7. Dywizjonu Niszczycieli. Uczestniczył w bitwie na Morzu Koralowym. Brał udział w rajdzie przeciwko Midway na początku wojny. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Albacore*** 14.01.1944 koło wyspy Yap na pozycji 05°15'N, 141°15'E.

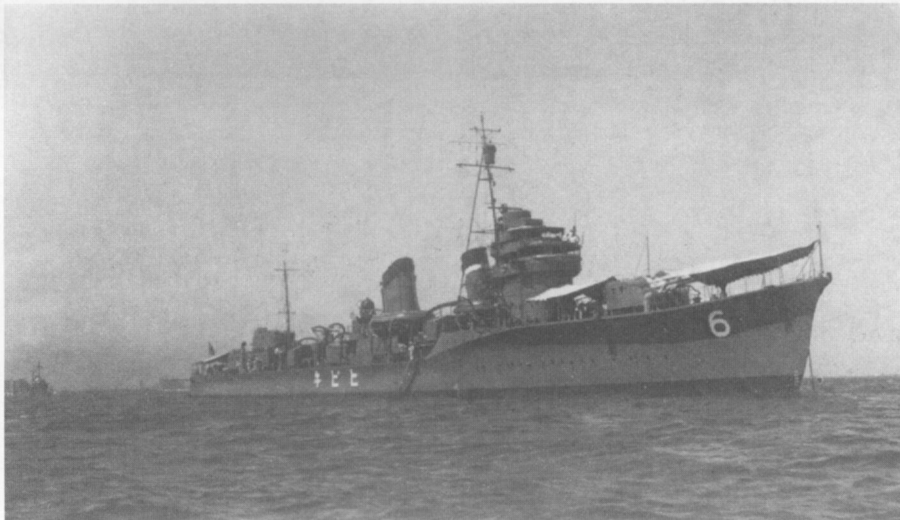
Ushio (ex nr 54)
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 24.12.1929; wodowanie 17.11.1930; w służbie od 14.11.1931.
Po wejściu do służby przydzielony do 7. Dywizjonu Niszczycieli. Ostrzeliwał Midway, brał udział w bitwie na Morzu Koralowym. Uszkodzony 14.11.1944 przez lotnictwo pokładowe z lotniskowców TF 38, skierowany na remont do Japonii. Remontu nie zakończono przed kapitulacją. Złomowany 04.08.1948.

Akatsuki
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 17.02.1930; wodowanie 07.05.1932; w służbie od 30.11.1932.
Po wejściu do służby przydzielony do 6. Dywizjonu 1. Flotylli Niszczycieli. Uczestniczył w zdobyciu Malajów i Indii Holenderskich, brał udział w operacji przeciwko Midway. Zatopiony przez amerykańskie okręty 13.11.1942 w bitwie koło Savo na pozycji 09°17'S, 159°56'E.

Hibiki
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 21.02.1930; wodowanie 16.06.1932; w służbie od 31.03.1933.
Po wejściu do służby przydzielony do 6. Dywizjonu 1. Flotylli Niszczycieli. Uczestniczył w zdobywaniu Malajów i Indii Holenderskich, brał udział w akcjach przeciw Midway, Guadalcanal i Aleutom. 29.04.1945 uszkodzony na minie niedaleko Himejima. Po remoncie i kapitulacji Japonii uczestniczył w akcji repatriacyjnej. 05.04.1947 przekazany ZSRR, gdzie pod nazwą ***Pritkij*** służył do 1963 r.

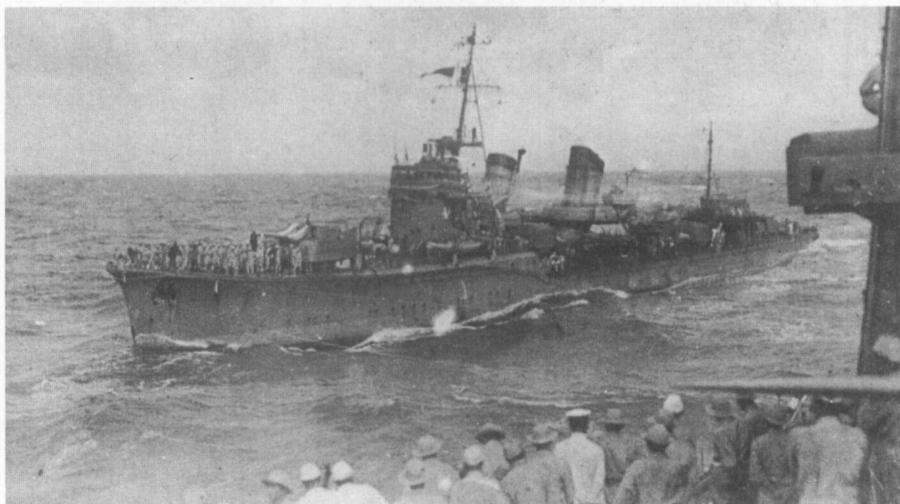
Ikazuchi
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 07.03.1930; wodowanie 22.10.1931; w służbie od 15.08.1932.
Po wejściu do służby przydzielony do 6. Dywizjonu 1. Flotylli Niszczycieli. Brał udział w zdobyciu Malajów i Indii Holenderskich, uczestniczył w operacjach przeciw Midway i Guadalcanal, oraz w ewakuacji Aleutów. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Harder*** 14.04.1944 koło Guam na pozycji 10°13'N, 143°51'E.

Inazuma
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 07.03.1930; wodowanie 25.03.1932; w służbie od 15.11.1932.
Po wejściu do służby przydzielony do 6. Dywizjonu 1. Flotylli Niszczycieli. Ciężko uszkodzony 29.06.1934 podczas kolizji z niszczycielem ***Miyuki***. Remont w Arsenale w Kure trwał do 20.10.1934. Brał udział w zdobyciu Malajów i Indii Holenderskich. Uczestniczył w akcjach przeciw Midway i Guadalcanal, oraz w ewakuacji Aleutów. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Bonefish*** 14.05.1944 na wschód od Borneo w pozycji 05°08'N, 119°38'E.

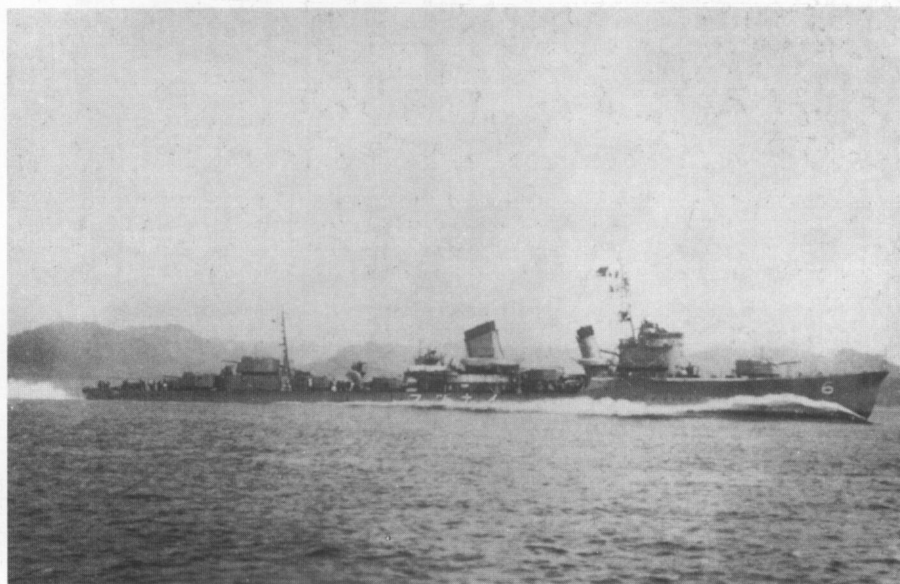

Powyżej: niszczyciel *Hibiki*, należący do trzeciej serii typu *Fubuki*. Zdjęcie wykonano w 1934 roku na redzie bazy Yokosuka po włączeniu okrętu do 6. Dywizjonu 2. Flotylli Niszczycieli, który należał do Dystryktu Morskiego Yokosuka. Okręt jest wyposażony w wieże artylerii głównej kal. 127 mm typu B, które w 1935 roku wymieniono na nowocześniejsze typu C.

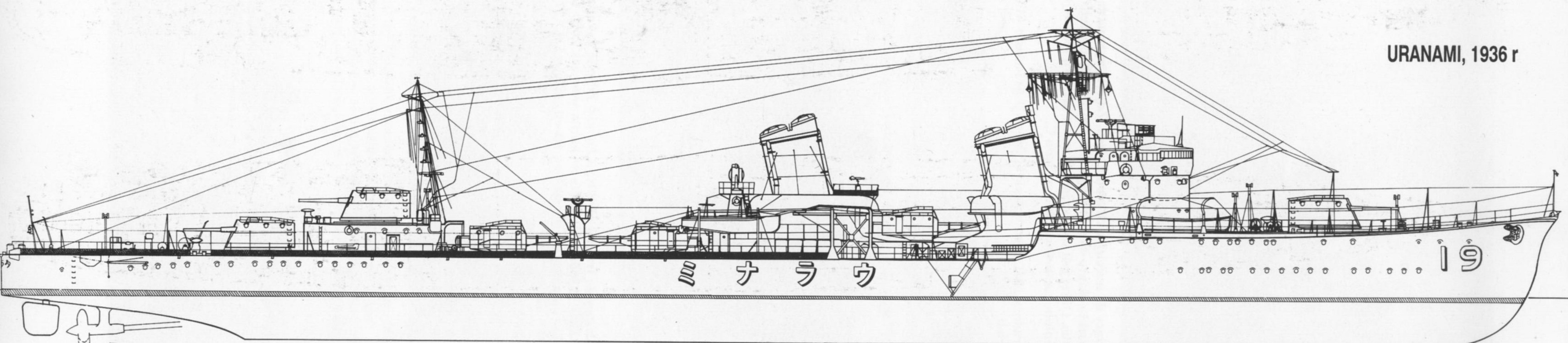
Poniżej: niszczyciel *Hibiki* 10 grudnia 1941 roku w trakcie operacji przeciwko Malajom. Okręt należał do 6. Dywizjonu Niszczycieli.

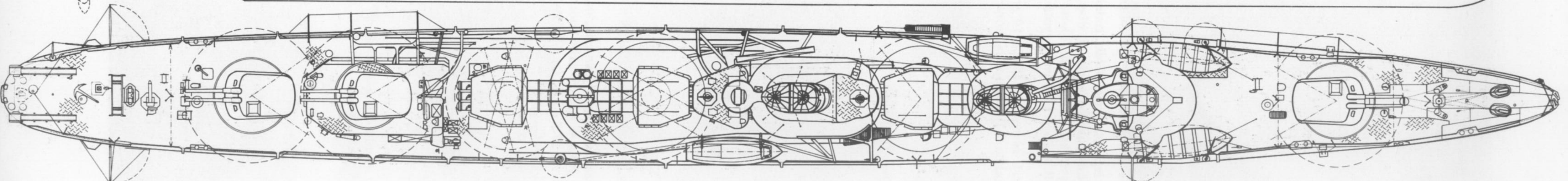

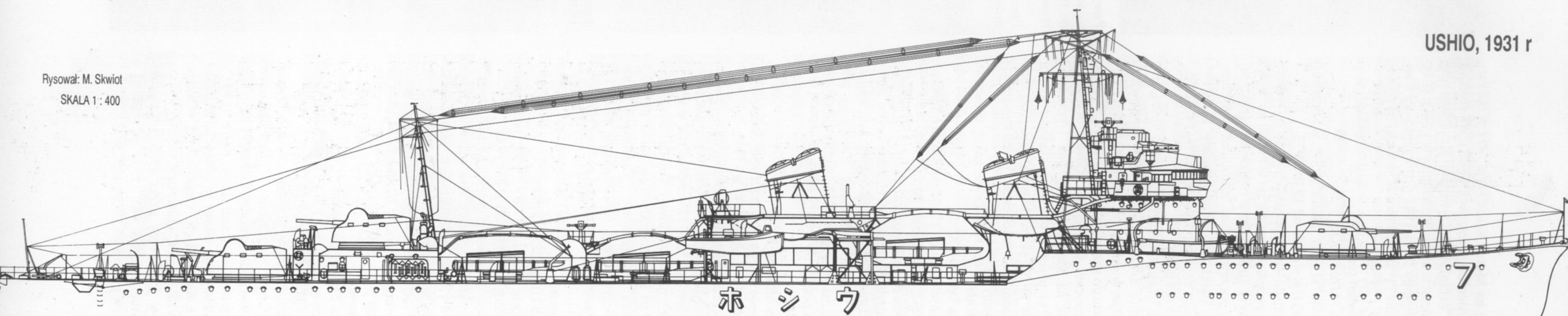
Poniżej: niszczyciel *Inazuma*, należący do trzeciej serii typu *Fubuki*. Zdjęcie wykonano 24 marca 1936 roku w trakcie prób morskich. Wyporność okrętu wynosiła wówczas 2050 ton i osiągnął prędkość 37,5 węzła. Okręt został wyposażony w nowe wieże artylerii głównej kal. 127 mm 3 Nendo Shiki typu C.

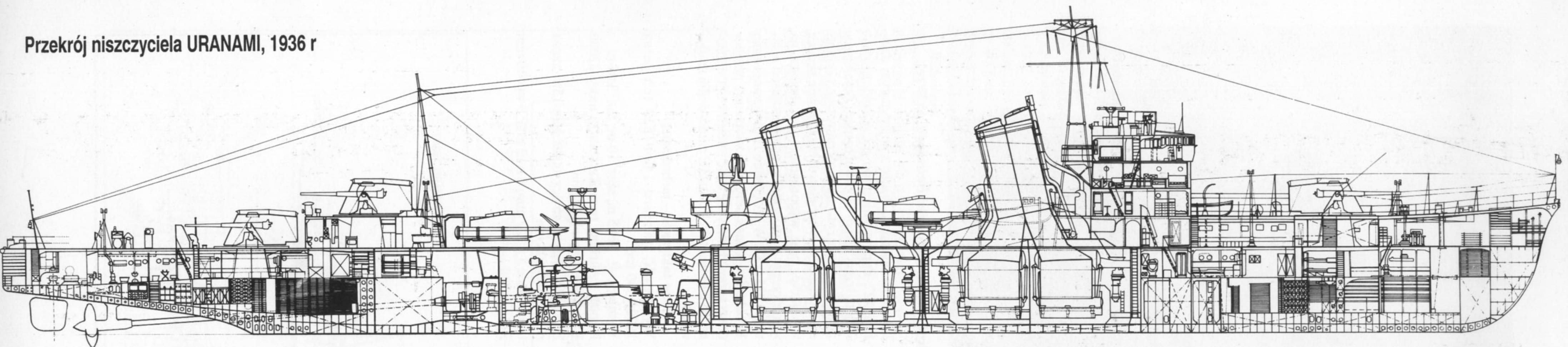
PLAN GENERALNY NISZCZYCIELI TYPU FUBUKI

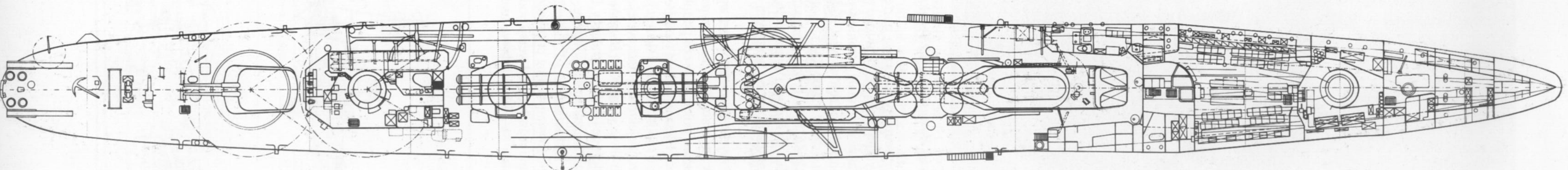

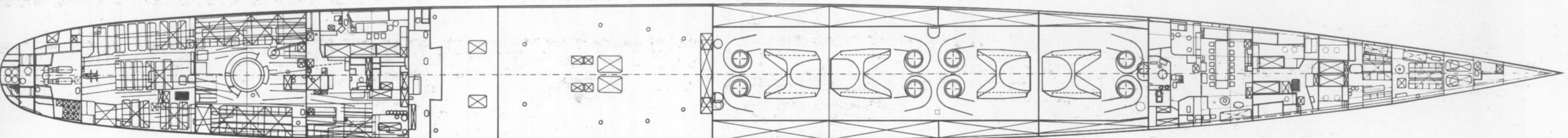

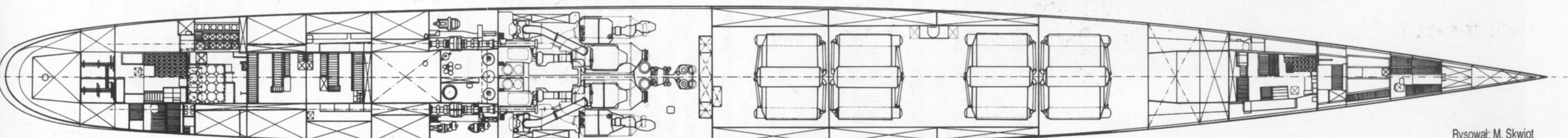

Przekrój niszczyciela URANAMI, 1936 r

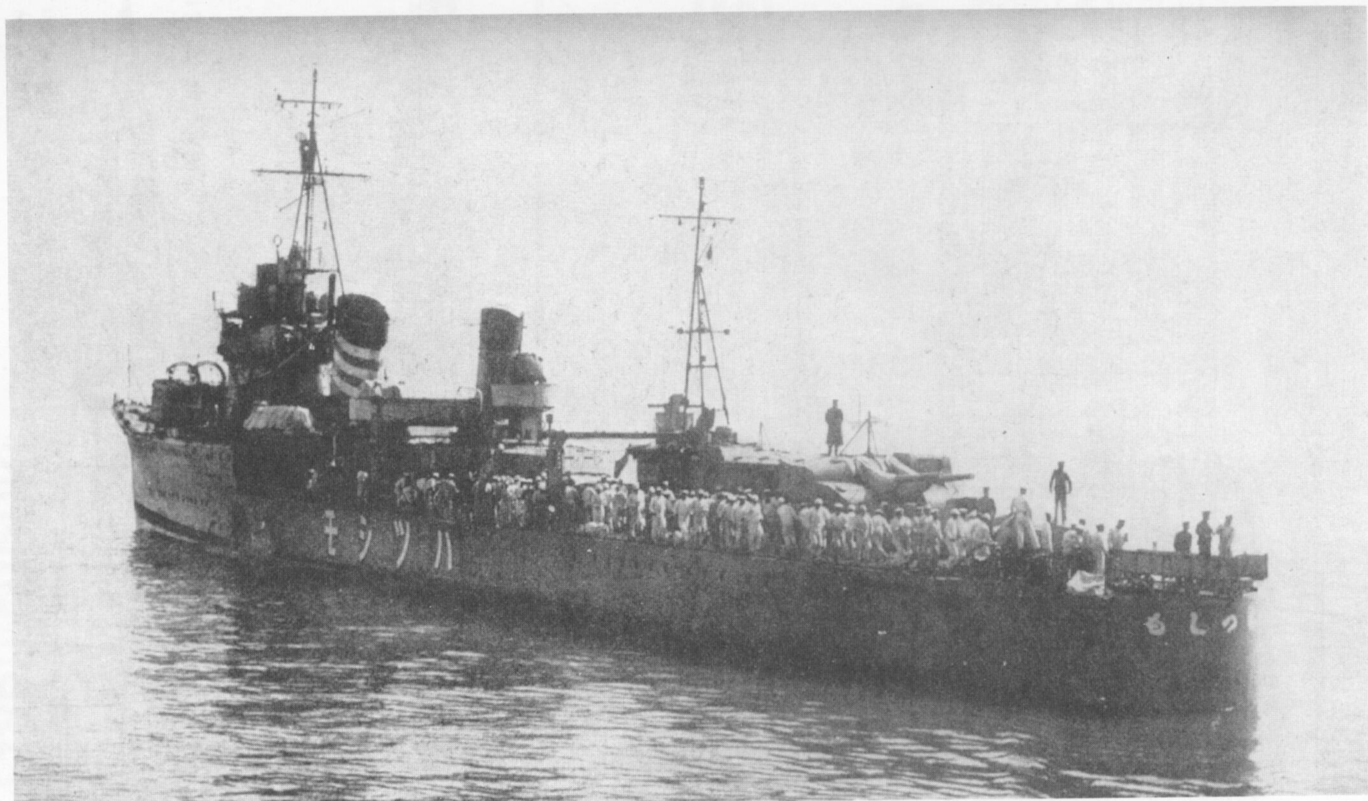

Rysował: M. Skwiot
SKALA 1 : 400

Powyżej: niszczyciel *Hatsushimo*, 1939 roku. Na stronie obok: niszczyciel *Hatsuharu*, 1939 rok.

5. Niszczyciele typu *Hatsuharu*

Okręty typu ***Hatsuharu*** były produktem Traktatu Londyńskiego z 1930 r. Ustalono, że floty mocarstw mogą posiadać po 16 niszczycieli o wyporności standard 1850 ton. Następne jednostki mogły posiadać maksymalną wyporność standardową 1500 ton. Okręty były wzorowane na typie ***Fubuki***, konstruktorzy zastosowali zasadę „Maksimum uzbrojenia przy minimum wyporności".

Niszczyciele typu ***Hatsuharu*** były zaskoczeniem dla mocarstw zachodnich. Przy swej wyporności 1530 ton miały one po 5 dział 127 mm i po 9 wyrzutni torpedowych 610 mm.

Kadłuby tych jednostek były nieznacznie krótsze i węższe od typu ***Fubuki***. Pierwsze ukończone okręty posiadały ciężką, bardzo rozbudowaną nadbudówkę dziobową. Po raz pierwszy na japońskich niszczycielach drugą wieżę działową umieszczono na pokładzie dziobowym. Zainstalowano również nowo zaprojektowany system ponownego załadunku torped. Ze względu na rozmieszczenie urządzeń do załadunku torped, tylni komin był przesunięty na prawą burtę, co było charakterystyczną cechą okrętów tego typu.

Nowe niszczyciele otrzymały pomniejszoną i lżejszą wersję napędu okrętów typu ***Fubuki***, złożoną z 2 turbin o mocy 42000 KM i 3 kotłów. Rozwijana prędkość była tylko nieznacznie mniejsza od 3 serii typu ***Fubuki*** i wynosiła 36,5 w.

Działa 127 mm umieszczono w nowych wieżach typu „B".

Niestety, na nowych okrętach również występowały problemy ze statecznością. Przypadek torpedowca ***Tomozuru*** pokazał, że coś podobnego może zdarzyć się i niszczycielowi typu ***Hatsuharu***. Po ogłoszeniu raportu komisji śledczej zdecydowano się przeprojektować niszczyciele. W tym okresie tylko dwie jednostki (***Hatsuharu*** i ***Nenohi***) były ukończone i oddane do służby. Dwa następne okręty w bardzo zaawansowanym stanie były kończone w stoczniach.

Niszczyciele, budowane według poprawionego planu drastycznie różniły się od wersji podstawowej. Wymieniono na nich dziobową nadbudówkę na mniejszą. Wieżę z pojedynczym działem 127 mm przeniesiono na pokład rufowy. Zdjęto trzeci zespół wyrzutni torped. Zmniejszono nadbudówkę rufową, skrócono maszty i kominy. Dodano 84 tony balastu. Niszczyciele będące w służbie, oraz wspomniane dwa, będące na wykończeniu w stoczniach, przebudowano w latach 1935–37. W programie 1931 r. zamówiono 12 okrętów, jednak perypetie związane z przebudową spowodowały, że ilość okrętów ograniczono do 6 jednostek. Pozostałe zamówienia anulowano.

Dane taktyczno – techniczne:

Wyporność standard 1490/1513 ton pełna 1802/1830 ton

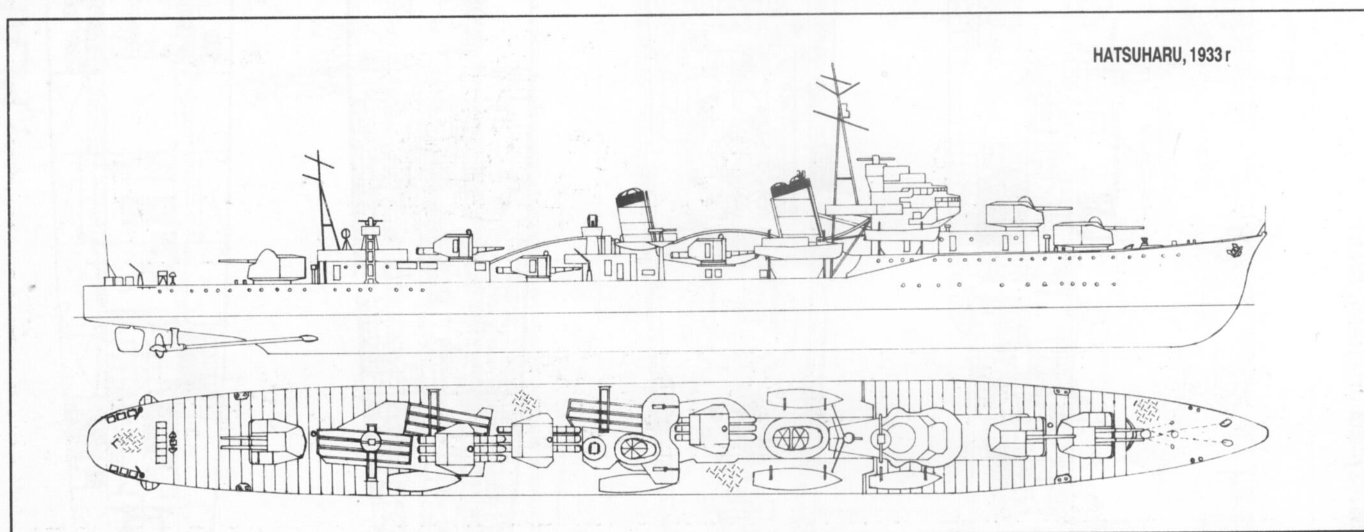
Wymiary: dł. 109,5 m; szer. 10 m; zan. 3,03 m

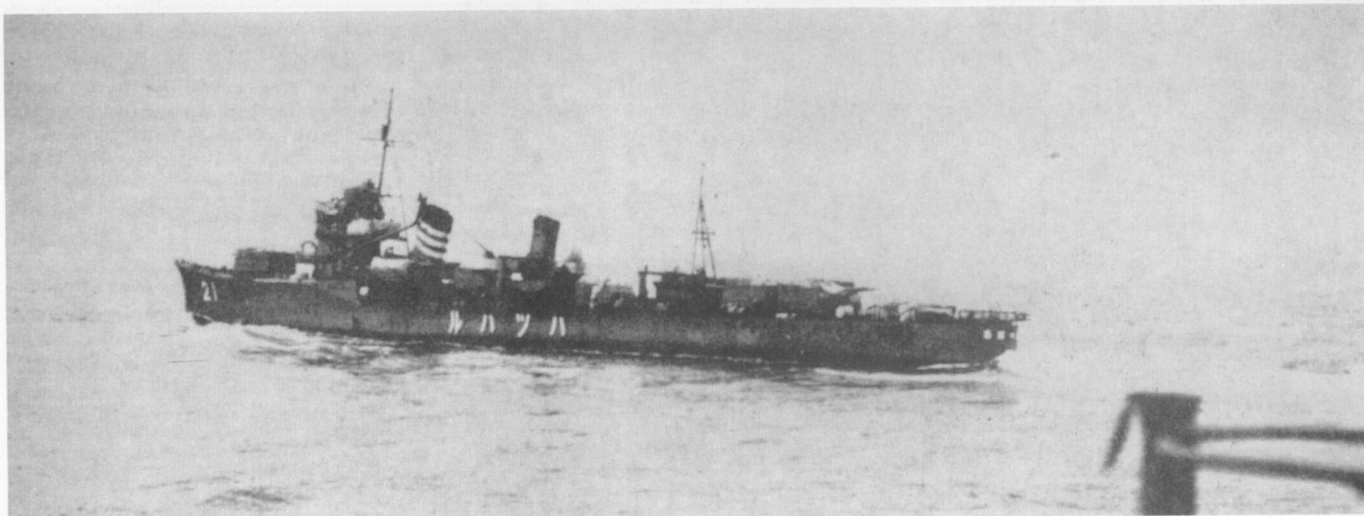
Napęd: 2 turbiny typu Kampon o mocy 42000 KM; 3 kotły typu Kampon

Prędkość 36,5 w; zasięg 6000 Mm/15w; zapas paliwa 500/508 ton

Uzbrojenie 5 x 127 mm; 2 x 13 mm; 9 wt 610 mm

Załoga 200

Modernizacje:
– 1935 – 37 – po przebudowie wzrosła wyporność standard do 1715 ton, pełna do 2099 ton. Prędkość spadła do 34 w. Zredukowano ilość wyrzutni torpedowych do 6 sztuk.
– 1942 – 43 – zdjęto pojedynczą wieżę 127 mm, dodano 2 potrójne działa 25 mm. Do końca wojny ilość dział 25 mm wzrosła do 13 – 21 sztuk. Zamontowano radar typu „13".

Losy okrętów:

Hatsuharu
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 14.01.1933; wodowanie 27.02.1933; w służbie od 30.09.1933.
Po wejściu do służby przydzielony do 21. Dywizjonu 1. Flotylli Niszczycieli. Brał udział w zdobyciu Filipin i Operacji Aleuckiej, uczestniczył w walkach o Filipiny w 1944 r. Zatopiony przez amerykańskie samoloty pokładowe z TF 38 13.11.1944 w Zatoce Manilskiej na pozycji 14°35'N, 120°50'E.

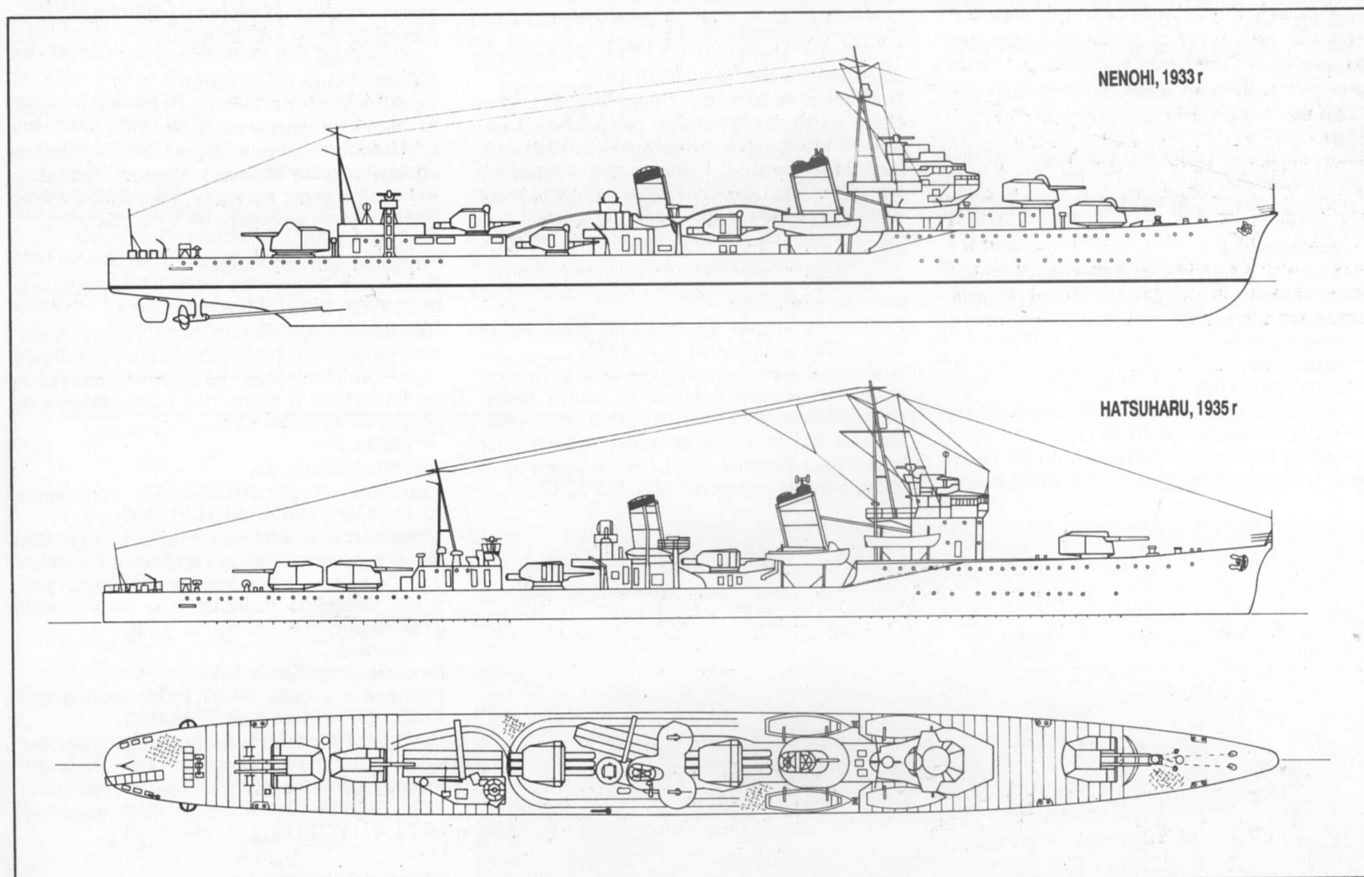
Nenohi
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 15.12.1931; wodowanie 22.12.1932; w służbie od 30.09.1933.
Uczestniczył w zdobyciu Filipin i w operacji przeciw Aleutom. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Triton* 04.07.1942 koło wyspy Agattu (Aleuty) na pozycji 52°15'N, 173°51'E.

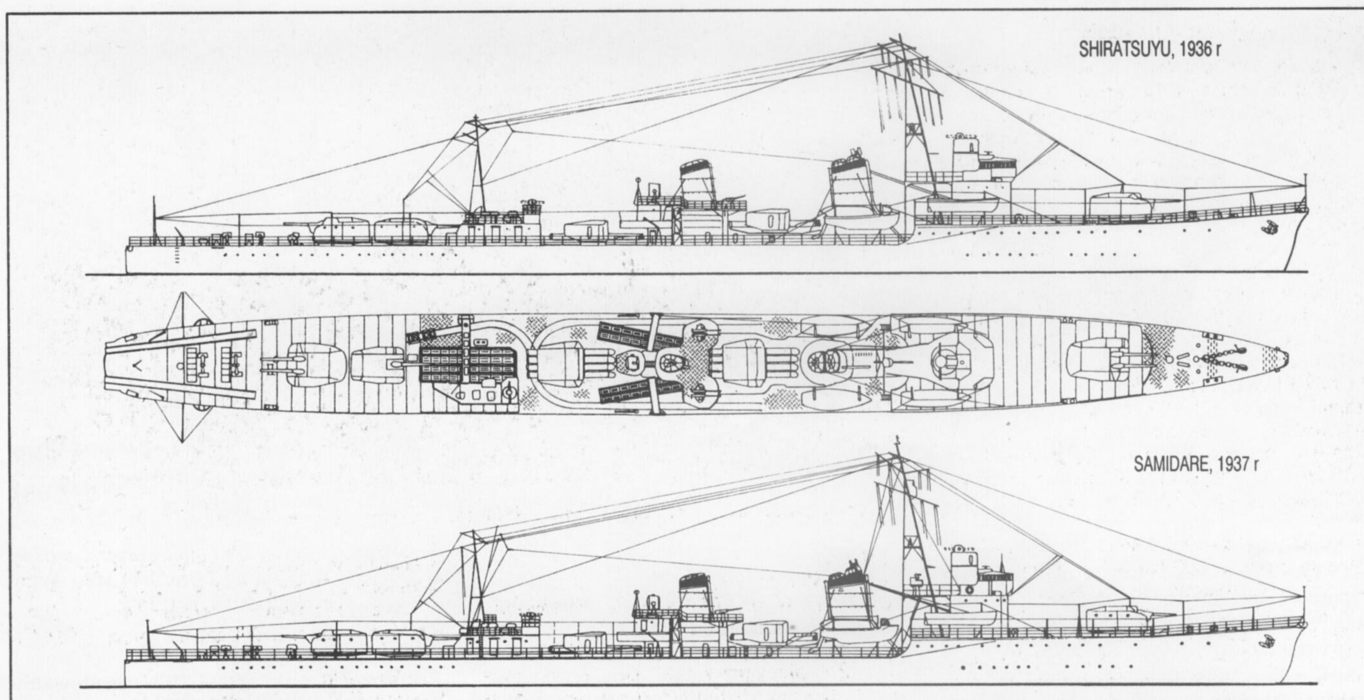
Hatsushimo
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 31.01.1933; wodowanie 04.11.1933; w służbie od 27.09.1934.
Brał udział w akcji przeciw Aleutom i ostatniej akcji pancernika *Yamato*. Zatonął na minach 30.07.1945 koło Maizuru na pozycji 35°33'N, 135°12'E.

Wakaba
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 12.12.1931; wodowanie 18.03.1934; w służbie od 31.10.1934.
Brał udział w akcji przeciw Aleutom, uczestniczył w walkach o Filipiny. Zatopiony przez samoloty z lotniskowca ***Franklin*** 24.10.1944 koło wyspy Panay na pozycji 11°50'N, 121°25'E.

Yugure
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 09.04.1933, wodowanie 06.05.1934; w służbie od 13.04.1935.
Uczestniczył w zdobyciu Filipin, brał udział w bitwie pod Kolombangarą. Zatopiony przez samoloty amerykańskie USMC 20/21.07.1943 w Zatoce Vella Lavella na pozycji 07°25'S, 156°45'E.

Ariake
Stocznia Kawasaki Kobe
Położenie stępki 14.01.1933; wodowanie 23.09.1934; w służbie od 25.03.1935.
Brał udział w zdobyciu Filipin i Operacji Aleuckiej oraz bitwie na Morzu Koralowym. Uszkodzony 27.07.1943 niedaleko przylądka Gloucester, na pozycji 05°27'S, 148°25'E i zatopiony następnego dnia przez samoloty B–25 *Mitchell*.

6. Niszczyciele typu *Shiratsuyu*

Okręty były powieleniem zmodernizowanych planów jednostek typu *Hatsuharu*. Kadłuby otrzymały wzmocnienia ze stali DS. Część płyt poszycia była spawana. Zastosowano napęd identyczny jak na typie *Hatsuharu*. Po raz pierwszy zastosowano na niszczycielach 4–rurowe zespoły wyrzutni torpedowych. Urządzenia do załadunku torped do przedniej wyrzutni podzielono na dwa zespoły, co pozwoliło zlikwidować asymetrię tylnego komina. Działa 127 mm zamontowano w nowych wieżach typu „C" (55°). Jednostki zamówiono w programie 1934 r. w ilości 10 sztuk.

***Dane taktyczno–techniczne*:**
Wyporność: standard 1685/1712 ton, pełna 1980/2011 ton
Wymiary: długość 110 m, szerokość 9,9 m, zanurzenie 3,5 m
Napęd: 3 kotły typu Kampon, 2 turbiny typu Kampon o mocy 42000 KM
Prędkość 34 w
Zasięg 6000 Mm/15w, 1020 Mm/34w
Zapas paliwa 500 ton
Uzbrojenie: 5x127 mm, 2x13 mm, wt 8 x 610 mm
Załoga 180 ludzi

***Modernizacje*:**
1942–43 – zdjęto pojedyncze działo 127 mm, zamontowano od 13 do 21 dział 25 mm. Zainstalowano radar typu „13".

Losy okrętów:

Shiratsuyu
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 14.11.1933; wodowanie 05.04.1935; w służbie od 20.08.1936.
Po wejściu do służby przydzielony do 27. Dywizjonu 1. Flotylli Niszczycieli. Brał udział w zdobyciu Filipin i akcji przeciw Midway. Uczestniczył w bitwie w Zatoce Cesarzowej Augusty i w walkach o Filipiny w 1944 r. Zatonął po kolizji z tankowcem ***Seiyo Maru:*** 15.06.1944 w cieśninie Surigao na pozycji 09°09'N, 126°51'E.

Shigure
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 09.12.1933; wodowanie 18.05.1935; w służbie od 07.09.1936.
Po wejściu do służby przydzielony do 27. Dywizjonu 1. Flotylli Niszczycieli. Uczestniczył w zdobyciu Filipin i operacji przeciw Midway, brał udział w bitwach w Zatoce Vella i Zatoce Leyte. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Blackfin*** 24.01.1945 koło Kota Bharu na pozycji 06° N, 103°48'E.

Murasame
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 01.02.1934; wodowanie 20.06.1935; w służbie od 07.01.1937.
Brał udział w zdobyciu Filipin, uczestniczył w bitwie na Morzu Jawajskim i pod Midway. Ciężko uszkodzony ogniem dział amerykańskich krążowników ***Cleveland*** i ***Denver*** oraz niszczycieli ***Conway*** i ***Cony*** i następnie dobity torpedą przez niszczyciel amerykański ***Waller*** 06.03.1943 pod Kolombangarą, zatonął na pozycji 08°03'S, 157°13'E.

Yudachi
Stocznia Sasebo KK
Położenie stępki 16.10.1934; wodowanie 21.06.1936; w służbie od 07.01.1937.
Brał udział w zdobyciu Filipin i Indii Holenderskich. Uczestniczył w bitwie na Morzu Jawajskim. Uszkodzony 12.11.1942 przez amerykańskie niszczyciele, został zatopiony ogniem dział krążownika ***Portland*** 13.11.1942 w bitwie koło wyspy Savo na pozycji 09°14'S, 159°52'E.

Samidare
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 19.12.1934; wodowanie 06.07.1935; w służbie od 29.01.1937.
Uczestniczył w inwazji na Filipiny, brał udział w bitwie na Morzu Jawajskim i koło wyspy Savo. Uszkodzony 18.08.1944, został zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Batfish*** 25.08.1944 koło wysp Palau.

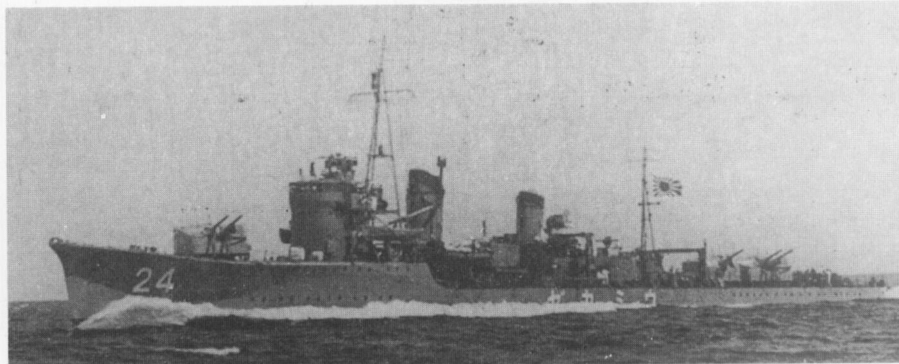
Yamakaze
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 25.05.1935; wodowanie 21.06.1936; w służbie od 30.01.1937.
Uczestniczył w zdobyciu Filipin i Indii Holenderskich, zatopił holenderski stawiacz min ***Prins Van Oranje***. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Nautilus*** 25.06.1942 koło Yokosuki na pozycji 34°34'N, 140°26'E.

Harusame
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 03.02.1935; wodowanie 21.09.1935; w służbie od 26.08.1937.
Brał udział w zdobyciu Filipin i Jawy, a później w operacji przeciw Midway i Aleutom. Zatopiony 08.06.1944 przez samoloty amerykańskie koło Nowej Gwinei na pozycji 00°05'S, 132°35'E.

Kawakaze
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 25.04.1935; wodowanie 01.11.1936; w służbie od 30.04.1937.
Brał udział w zdobywaniu Filipin i Jawy. Uczestniczył w bitwie na Morzu Jawajskim i koło wyspy Savo. Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie 06.08.1943 w bitwie pod Kolombangarą na pozycji 07°50'S,156°54'E.

Umikaze
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 04.05.1935; wodowanie 27.11.1936; w służbie od 31.05.1937.
Uczestniczył w zdobyciu Filipin i Jawy. Brał udział w bitwie o Midway i walkach o Guadalcanal. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Guardfish*** 01.02.1944 na wodach atolu Truk na pozycji 07°10'N, 151°43'E.

Suzukaze
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 09.07.1935; wodowanie 11.03.1937; w służbie od 31.08.1937.
Brał udział w zdobyciu Filipin i Indii Holenderskich, uczestniczył w bitwie w Zatoce Kula. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Skipjack*** 26.01.1944 w atolu Panape na pozycji 08°51'N, 157°10'E.

Niszczyciel *Umikaze*.

7. Niszczyciele typu *Asashio*

Na okrętach typu *Shiratsuyu* usunięto problem złej stateczności, nastąpiło to jednak kosztem zmniejszenia ich prędkości i siły ognia.

W japońskiej Admiralicji zdecydowano się opracować nowy projekt niszczyciela, który odzyskałby utracone walory. Znacznie wzrosła wyporność w stosunku do nakazanej przez Traktat Londyński. Uzbrojenie artyleryjskie było identyczne jak na typie *Fubuki*, torpedowe jak na typie *Shiratsuyu*.

Po raz pierwszy zastosowano na niszczycielach działa 25 mm jako uzbrojenie plot. Było to bardzo dobre działo plot., produkowane przez Hotchkissa. W Japonii produkowano je jako typ 96 shiki. Posiadało zasięg w poziomie 7500 m (50 stopni) i w pionie 3500 m (efektywny 1500 m). Szybkostrzelność 260 strz/min. Na okrętach zamontowano początkowo wersję dwudziałową. Istniały jeszcze wersje trzylufowe i pojedyncze. Montowano je w późniejszym okresie zależnie od potrzeb.

Na okrętach zainstalowano nowy typ turbin o większej mocy (50000 KM). Po wejściu jednostek do służby okazało się, że mają one dwie poważne wady. Źle zaprojektowany ster powodował spadek manewrowości i zwiększenie cyrkulacji. Poprawiono ster i przeprojektowano rufę, uzyskując przy okazji nieznaczny przyrost prędkości. Drugą wadą był brak synchronizacji drgań turbiny i wirnika. Powodowało to już przy średnim ciśnieniu pękanie łopatek turbiny. Do grudnia 1941 r. poprawiono turbiny na wszystkich jednostkach. Ogółem zamówiono 10 jednostek, wszystkie w programie 1934 r.

Dane taktyczno – techniczne:

Wyporność: standard 1961/1992 ton, pełna 2370/2512 ton

Wymiary: dł. 118,26 m; szer. 10,35 m; zan. 3,69 m

Napęd: 2 turbiny typu Kampon o mocy 50000 KM, 3 kotły typu Kampon

Prędkość 35 w; zasięgi: 5700 Mm/10 w i 960 Mm/34 w; zapas paliwa 500/508 ton

Uzbrojenie: 6 x 127 mm, 4 x 25 mm 8 wt 610 mm

Załoga 200.

Modernizacje:

– 1943 – 44 – zdjęto rufową wieżę dział 127 mm, zwiększono ilość dział 25 mm do 15 sztuk; czerwiec 1944 – dodano działa 25 mm, zwiększając ich ilość do 28 szt. zainstalowano 4 ckm 13 mm i radar typu „13".

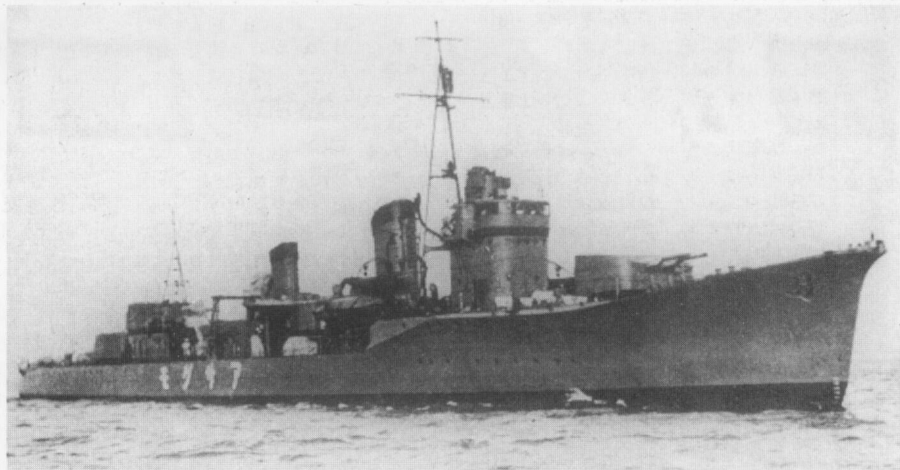
Losy okrętów:

Asashio

Stocznia Sasebo KK

Położenie stępki 07.09.1935; wodowanie 16.12.1936; w służbie od 31.08.1937.

Po wejściu do służby przydzielony do 8. Dywizjonu 2. Flotylli Niszczycieli. Brał udział w zdobyciu Malajów i Indii Holenderskich oraz w operacji przeciwko Midway. Zatopiony przez samoloty amerykańskie i australijskie 04.03.1943 na Morzu Bismarcka na pozycji 07°15'S, 148°15'E.

Niszczyciel *Asagumo* po wejściu do służby, 1938 rok

Oshio

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki 05.08.1936; wodowanie 19.04.1937; w służbie od 31.10.1937.

Brał udział w zdobyciu Malajów i Indii Holenderskich. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Albacore* 20.02.1943 koło wyspy Manus (Wyspy Admiralicji) na pozycji 00°50'S, 146°06'E.

Michishio

Stocznia Fujinagata Osaka

Położenie stępki 05.11.1935; wodowanie 15.03.1937; w służbie od 31.10.1937.

Uczestniczył w inwazji na Malaje i Indie Holenderskie. Brał udział w walkach o nową Georgię i Filipiny w 1944 r. Uszkodzony przez niszczyciel amerykański *McDermott* 25.10.1944 i zatopiony przez niszczyciel *Hutchins* tego samego dnia w cieśninie Surigao na pozycji 10°25'N, 125°23'E.

Arashio

Stocznia Kawasaki Kobe

Położenie stępki 01.10.1935; wodowanie 26.05.1937; w służbie od 20.12.1937.

Brał udział w zdobyciu Malajów. Zatopiony przez samoloty amerykańskie B–17 04.03.1943 na Morzu Bismarcka na pozycji 07°15'S, 148°30'E.

Natsugumo

Stocznia Sasebo KK

Położenie stępki 01.07.1936; wodowanie 26.05.1937; w służbie od 10.02.1938.

Uczestniczył w zdobyciu Filipin, w operacji przeciw Midway i w walkach o Guadalcanal. Zatopiony przez samoloty amerykańskie SBD *Dauntless* z USMC 12.10.1942 koło Savo podczas podejmowania rozbitków z krążownika *Furutaka* i niszczyciela *Fubuki* na pozycji 09°10'S, 159°40'E.

Yamagumo

Stocznia Fujinagata Osaka

Położenie stępki 04.11.1936; wodowanie 24.07.1937; w służbie od 15.01.1938.

Brał udział w walkach o półwysep Bataan, wyspy Salomona i Filipiny w 1944 r. Zatopiony przez niszczyciel amerykański *McDermott* 25.10.1944 w bitwie w cieśninie Surigao na pozycji 10°16'N, 125°23'E.

Minegumo

Stocznia Fujinagata Osaka

Położenie stępki 22.03.1936; wodowanie 04.11.1937; w służbie od 30.04.1938.

Brał udział w zdobyciu Filipin. Uczestniczył w bitwie na Morzu Jawajskim. Zatopiony 05/06.03.1943 przez amerykańskie krążowniki i niszczyciele w bitwie pod Kolombangarą na pozycji 08°01'S, 157°14'E.

Asagumo

Stocznia Kawasaki Kobe

Położenie stępki 23.12.1936; wodowanie 05.11.1937; w służbie od 31.03.1938.

Brał udział w zdobyciu Filipin, bitwie na Morzu Jawajskim, walkach o Nową Georgię i ewakuacji Aleutów. Uczestniczył w walkach o wyspy Salomona. Zatopiony przez krążowniki i niszczyciele amerykańskie 25.10.1944 w bitwie w cieśninie Surigao na pozycji 10°04'S i 125°21'E.

Arare

Stocznia Maizuru NYd.

Położenie stępki 05.03.1937; wodowanie 16.11.1937; w służbie od 15.04.1938.

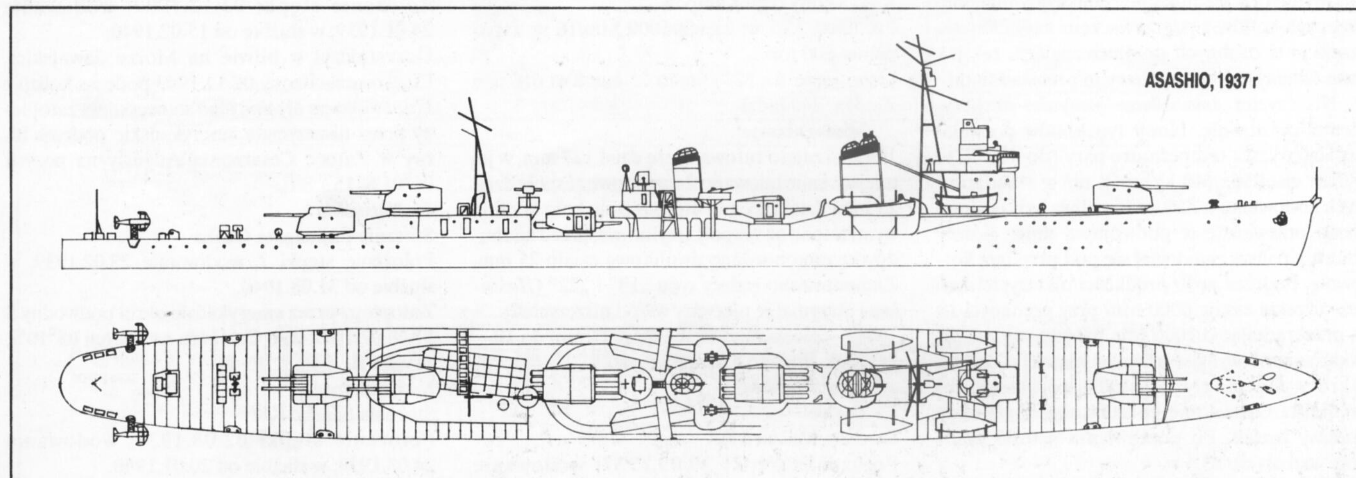
Po wejściu do służby przydzielony do 18. Dywizjonu Niszczycieli. Brał udział w Operacji Hawajskiej. Uczestniczył w desancie na Aleuty. Zatopiony koło wyspy Kiska 05.07.1942 przez amerykański okręt podwodny *Growler* na pozycji 52° N, 177°40'E.

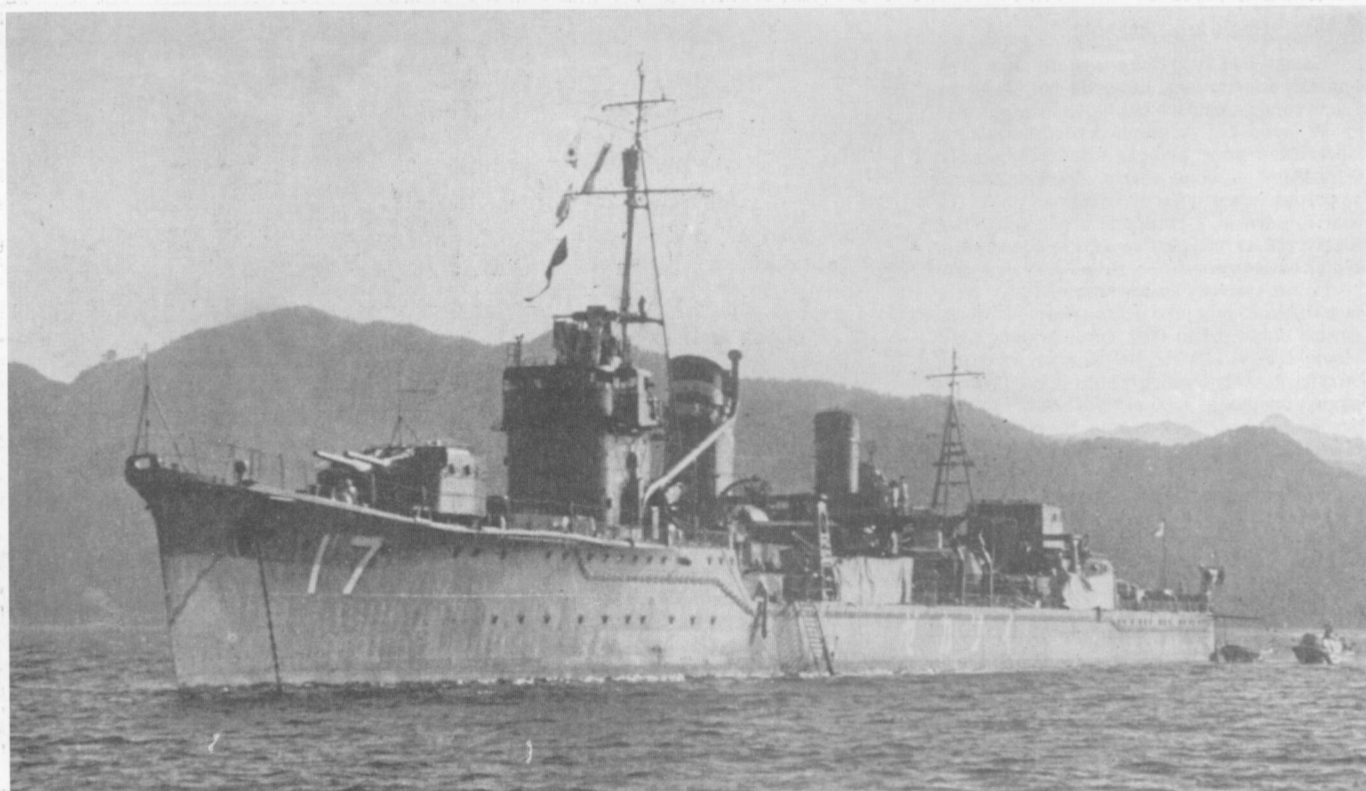
Kasumi

Stocznia Uraga Dock Tokio

Położenie stępki 01.12.1936; wodowanie 18.11.1937; w służbie od 28.06.1938.

Brał udział w desancie na Aleuty. Zatopiony przez samoloty z lotniskowców 07.04.1945 koło Nagasaki na pozycji 31° N, 128° E.

Niszczyciel *Isokaze* typu *Kagero*, 1941 rok, 17. Dywizjon 1. Flotylli Niszczycieli 1. Floty.

8. Niszczyciele typu **Kagero**

W końcu marca 1936 r. Japonia wycofała się z międzynarodowych traktatów, ograniczających zbrojenia morskie. Po tym fakcie rozpoczęto intensywne zbrojenia, kładąc nacisk na rozbudowę sił lekkich. Zebrano doświadczenia z budowy i eksploatacji dotychczas wybudowanych niszczycieli. Na ich podstawie Admiralicja japońska ogłosiła wymagania dotyczące nowego typu okrętu:
- rozmiary kadłuba nie większe niż typu ***Fubuki***;
- uzbrojenie jak na typie ***Fubuki***;
- prędkość nie mniejsza niż 36 w;
- zasięg 5000 Mm przy 18 w.

Konkurs wygrał projekt, nazwany typem ***Kagero***. Miał on 2000 ton wyporności, prędkość 35 w i uzbrojenie jak na typie ***Asashio***.

Po raz pierwszy w tak wielkim stopniu zastosowano tu spawanie. Spawane były wręgi, nadbudówki i konstrukcja wewnętrzna. Zmniejszono nadbudówkę dziobową. Przekonstruowano rufę, dzięki czemu zmniejszono opór kadłuba przy dużej prędkości. Zainstalowano nowe, lżejsze i wydajniejsze urządzenia napędowe o mocy 52000 KM.

Napęd składał się z dwóch turbin z dwustopniowymi przekładnikami redukcyjnymi i ulepszonych kotłów z pdgrzewaczem pary.Umieszczono je w osobnych pomieszczeniach, tak jak dwie turbiny z dwustopniowymi przekładniami.

Niszczyciel ***Amatsukaze*** otrzymał eksperymentalną siłownię. Nowy typ kotłów pozwalał uzyskać wyższą temperaturę pary (do 400 °C) i wyższe ciśnienie (40 kg/cm^3), niż w standardowych kotłowniach. Zbiorniki paliwa były umieszczone przeważnie w podwójnym dnie, główny zbiornik paliwa znajdował się pod przednią kotłownią. Podczas prób prędkości niszczyciel ***Isokaze*** uzyskał zasięg 6000 Mm przy prędkości 18 w, przekraczając o 1000 Mm projektowy zasięg. Podczas prób wykryto również niewielki defekt. Okręty nie mogły uzyskać projektowanej prędkości. Okazało się, że śruby napędowe miały wadliwy kształt. Po poprawieniu usterki prędkość wzrosła do 35,5 w.

W skład uzbrojenia weszło 6 dział 127 mm w 3 wieżach typu „C" (55°) o polepszonej stabilizacji. Pozostałe uzbrojenie było identyczne jak na typie *Asashio*.

Ogółem wybudowano 18 jednostek. 15 zamówiono w programie 1937 r. i 3 w programie 1939 r. Jedynym okrętem typu *Kagero*, który przetrwał wojnę był niszczyciel *Yukikaze*. Okręt ustanowił bezprecedensowy w marynarce japońskiej rekord pływania. W okresie wojny przebył 100000 Mm. Okręt cieszył się dużą sławą we flocie. Nic dziwnego, że pierwszy okręt, jaki po wojnie wybudowano dla Sił Samoobrony w Japonii, otrzymał nazwę — ***Yukikaze***.

Typ ***Kagero*** okazał się bardzo udany, wiele z zastosowanych na nim rozwiązań zapożyczyli Amerykanie, budując swe niszczyciele typu ***Fletcher***, a także Brytyjczycy — w okrętach typu ***Battle***.

Dane taktyczno — techniczne:

Wyporność: standard 2033/2065 ton pełna 2490/2529 ton

Wymiary: dł. 118,5 m, szer. 10,8 m, zan. 3.76 m

Napęd: 2 turbiny typu Kampon o mocy 52000 KM; 3 kotły typu Kampon

Prędkość 35,5 w; zasięg 5000 Mm/18 w; zapas paliwa 500 ton

Uzbrojenie: 6 x 127 mm 4 x 25 mm 8 wt 610 mm

Załoga: 240 ludzi

Modernizacje:

1943 — zdjęto rufową wieżę dział 127 mm, w jej miejsce zainstalowano 2 trzylufowe zespoły dział 25 mm, działa 25 mm umieszczone koło komina wymieniono na zespoły trzylufowe, przed nadbudówką zamontowano dwulufowe działo 25 mm. Zamontowano radary typu „13" i „22" (***Hamakaze*** otrzymał je pierwszy wśród niszczycieli).

1944 — zwiększono liczbę dział 25 mm do 18 — 24 sztuk, dodano 4 ckm 13 mm.

Losy okrętów:

Kagero

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki 30.09.1937; wodowanie 27.09.1938; w służbie od 06.11.1939.

Uczestniczył w walkach o Guadalcanal, brał udział w bitwie w Zatoce Kula. Zatopiony przez samoloty amerykańskie z USMC 08.05.1943 koło wyspy Rendova na pozycji 08°08'S, 156°55'E.

Kuroshio

Stocznia Fujinagata Osaka

Położenie stępki 31.08.1937; wodowanie 25.10.1938; w służbie od 27.01.1940.

Brał udział w bitwie koło Przyl. Tassafaronga. Zatopiony 07/08.05.1943 na minach koło wyspy Rendova.

Oyashio

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki 1938; wodowanie 29.11.1938; w służbie od 20.08.1940.

Brał udział w walkach o Guadalcanal. Uszkodzony 07/08.05.1943 na minach, a następnie zatopiony przez samoloty amerykańskiej US Navy 08.05.1943 koło wyspy Rendova na pozycji 08°08'S, 156°55'E.

Hatsukaze

Stocznia Kawasaki Kobe

Położenie stępki 03.12.1937; wodowanie 24.01.1939; w służbie od 15.02.1940.

Uczestniczył w bitwie na Morzu Jawajskim. Ciężko uszkodzony 02.11.1943 podczas kolizji z krążownikiem ***Myoko***, tego samego dnia zatopiony przez niszczyciele amerykańskie podczas bitwy w Zatoce Cesarzowej Augusty na pozycji 06°01'S, 153°8'E.

Natsushio

Stocznia Fujinagata Osaka

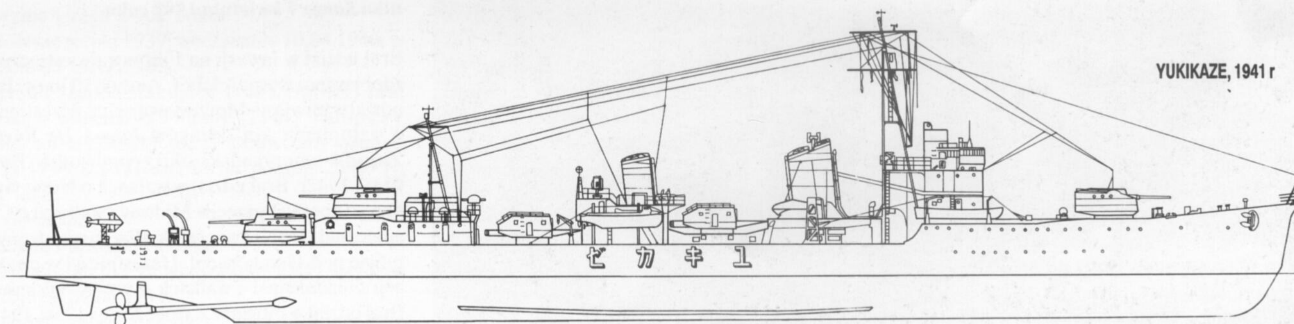
Położenie stępki ?, wodowanie 23.02.1939; w służbie od 31.08.1940.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny S 37 08.02.1942 koło Celebesu na pozycji 05°10'S, 119°24'E.

Yukikaze

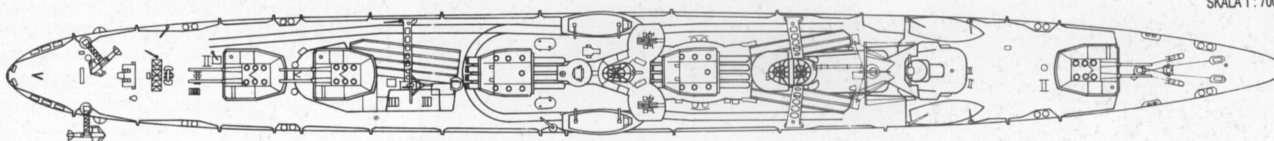
Stocznia Sasebo KK

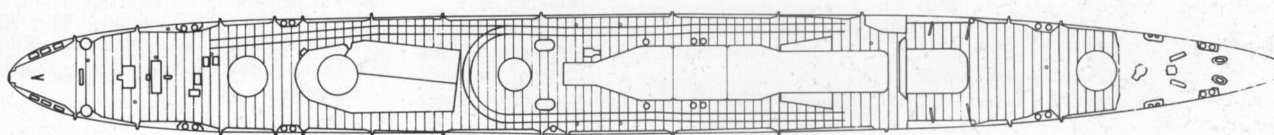
Położenie stępki 02.08.1938; wodowanie 24.03.1939; w służbie od 20.01.1940.

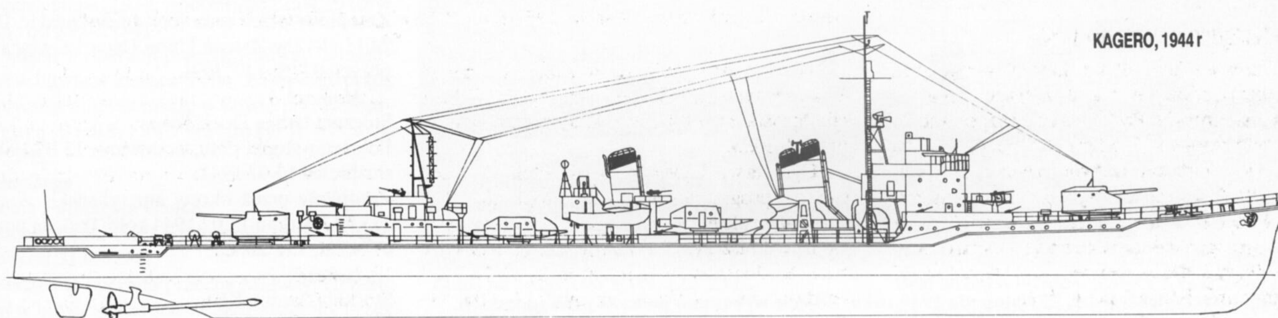

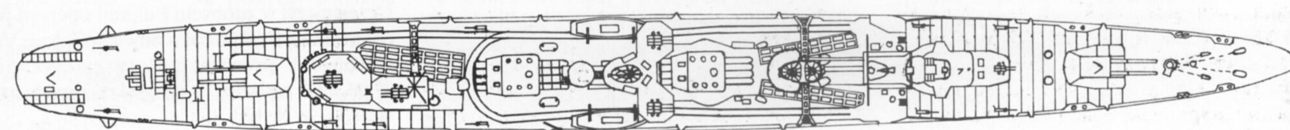
Rysował: P. Wiśniewski

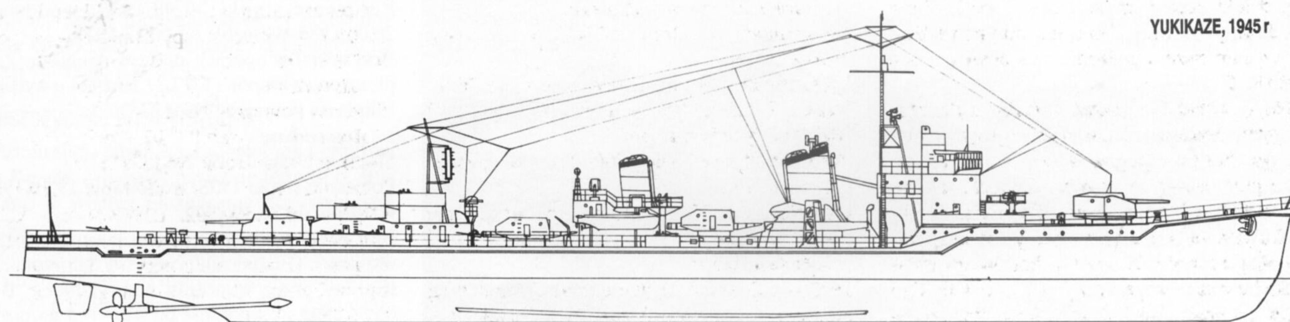
SKALA 1 : 700

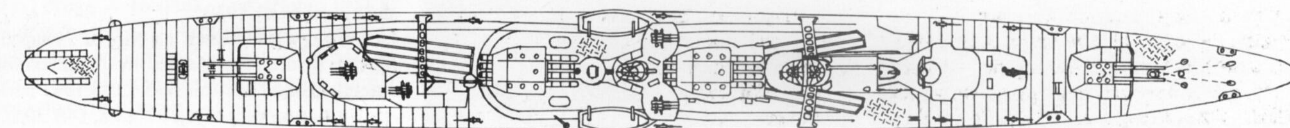

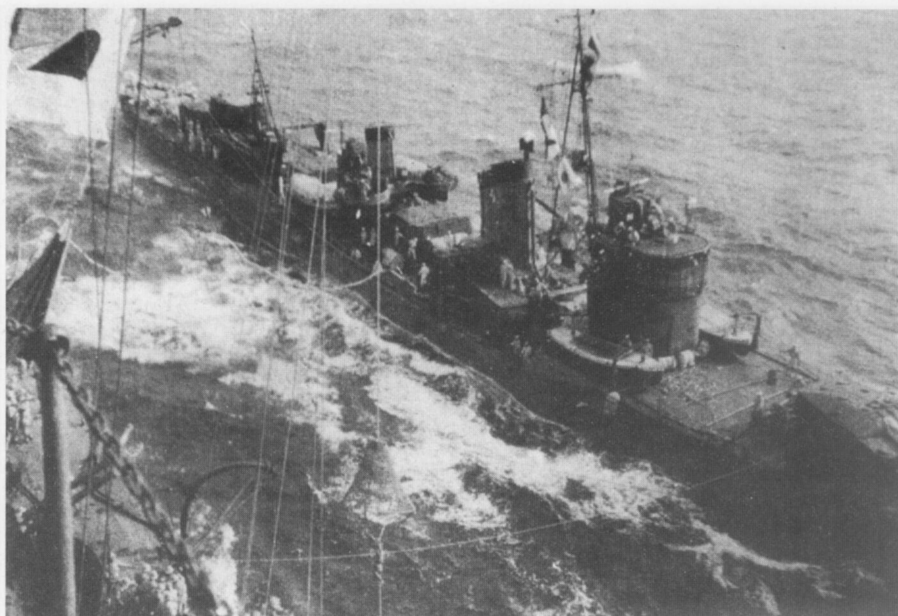

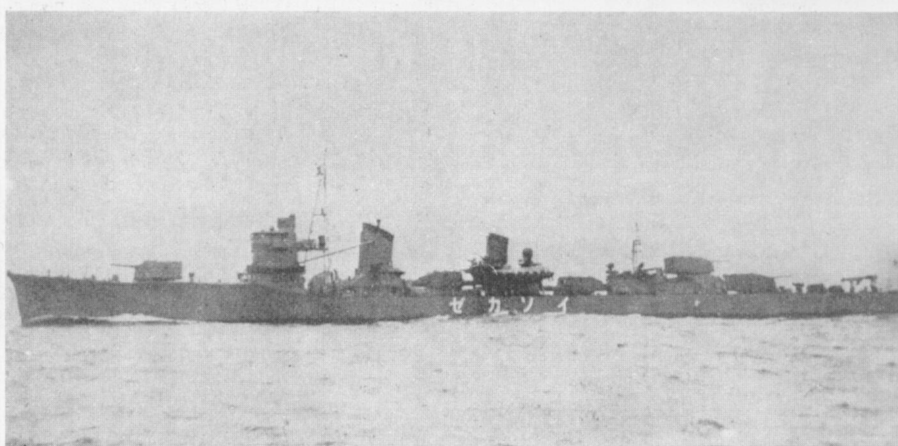

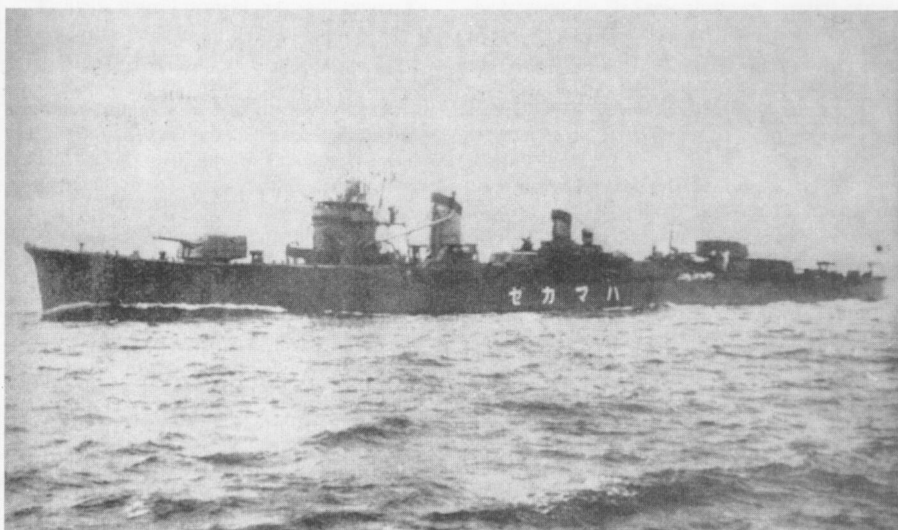

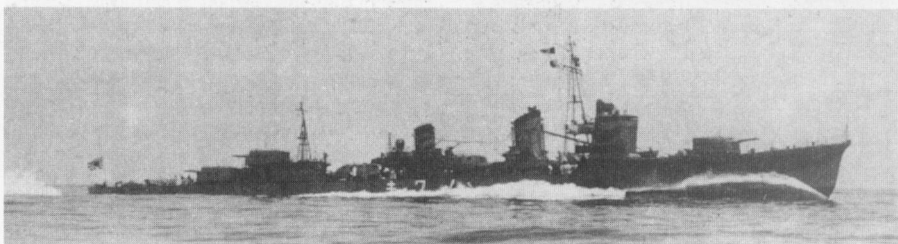
Niszczyciel *Shiranui*. Zdjęcie zrobiono z pancernika *Kongo* 7 kwietnia 1942 roku.

Powyżej: niszczyciel *Isokaze*, 22 listopada 1940 roku. Zdjęcie wykonano podczas prób morskich.

Poniżej: niszczyciel *Hamakaze*, czerwiec 1941 roku.

Niszczyciel *Nowaki*

Brał udział w inwazji na Filipiny, uczestniczył w zdobywaniu wysp Celebes, Ambon i Timor. Brał udział w bitwie na Morzu Jawajskim, uczestniczył w zatopieniu krążowników ***Java*** i ***De Ruyter***. Zatopił amerykański okręt podwodny ***Perch*** 03.03.1942r. Brał udział w walkach o Nową Gwineę, w operacji przeciw Midway i walkach o Guadalcanal. Dobił pancernik ***Hiei***, uszkodzony w bitwie pod Guadalcanal. Uczestniczył w ewakuacji Guadalcanal i walkach o wyspy Salomona. Brał udział w bitwie w Zatoce Kula (12.07.1943). Eskortował konwoje do Singapuru. Brał udział w walkach o wyspy Truk, Guam, Saipan, uczestniczył w bitwie koło przylądka Samar. Eskortował lotniskowiec ***Shinano*** w jego pierwszej i zarazem ostatniej podróży. Brał udział w ostatniej akcji pancernika ***Yamato***. Został uszkodzony 30.07.1945 na minach w okolicy Miyatsu, wyremontowany w Arsenale w Maizuru, po wojnie uczestniczył w akcji repatriacyjnej. 06.07.1947 przekazany Chinom pod nazwą ***Tan Yang***. W czynnej służbie do 1956 r. W 1970 r. w maju został uszkodzony przez tajfun i złomowany. W 1971 r. marynarka chińska przekazała Muzeum Morskiemu w Etajimie kotwicę i ster ***Yukikaze***.

Hayashio

Stocznia Uraga Dock Tokio

Położenie stępki 1938; wodowanie 19.04.1939; w służbie od 31.08.1940.

Zatopiony przez samoloty amerykańskie B–17 24.11.1942 w Zatoce Huon (Nowa Gwinea) na pozycji 07° S, $147^{\circ}30'$E.

Maikaze

Stocznia Uraga Dock Tokio

Położenie stępki 1940; wodowanie 15.03.1941; w służbie od 15.07.1941.

Zatopiony przez okręty amerykańskie zespołu TG 50.3 w dniu 17.02.1944 koło Truk na pozycji $07^{\circ}45'$N, $151^{\circ}20'$E.

Isokaze

Stocznia Sasebo KK

Położenie stępki 1938; wodowanie 19.06.1939; w służbie od 30.11.1940.

Uczestniczył w zdobyciu Filipin i operacji przeciw Midway. Brał udział w bitwie w Zatoce Vella. Zatopiony przez samoloty amerykańskie 07.04.1945 podczas ostatniej akcji ***Yamato*** na pozycji $30^{\circ}46'$N, $128^{\circ}92'$E.

Shiranui

Stocznia Uraga Dock Tokio

Położenie stępki 30.08.1937; wodowanie 28.06.1938; w służbie od 20.12.1939.

Brał udział w operacji przeciw Aleutom. Zatopiony przez zespół TF 77 27.10.1944 u wybrzeży Filipin na pozycji 12° N, $122^{\circ}30'$E.

Amatsukaze

Stocznia Uraga Dock Tokio

Położenie stępki 1938; wodowanie 19.10.1939r; w służbie od 26.10.1940.

Brał udział w bitwie na Morzu Jawajskim, oraz w walkach o Guadalcanal i o wyspy Salomona. Zatopiony przez samoloty amerykańskie B–25 06.04.1945 na południe od Taiwanu na pozycji $24^{\circ}30'$N, $118^{\circ}10'$E.

Tokitsukaze

Stocznia Maizuru KK

Położenie stępki 1938; wodowanie 10.11.1939; w służbie od 15.01.1940.

Uczestniczył w bitwach na Morzu Jawajskim i Morzu Bismarcka. Zatopiony przez samoloty amerykańskie i australijskie 03.03.1943 na Morzu Bismarcka na pozycji $07^{\circ}15'$S, $148^{\circ}30'$E.

Urakaze
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki 1939; wodowanie 10.04.1940; w służbie od 15.12.1940.
Osłaniał zespół atakujący Pearl Harbor, brał udział w walkach o Filipiny (1944) Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Sealion*** 21.11.1944 koło Taiwanu na pozycji 26°09'N, 121°23'E.
Hamakaze
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki ?; wodowanie 25.11.1940; w służbie od 30.06.1941.
Osłaniał zespół atakujący Pearl Harbor. Brał udział w bitwach pod Vella Lavella i Kolombangarą. Uczestniczył w operacji na Filipinach w 1944 roku. Zatopiony podczas ostatniej wyprawy ***Yamato*** przez pokładowe lotnictwo amerykańskie 07.04.1945 na pozycji 30°47'N, 128°08'E.
Nowaki
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 1939; wodowanie 17.09.1940; w służbie od 28.04.1941.
Uczestniczył w operacji przeciw Midway (wraz z ***Arashi***, ***Hagikaze*** i ***Maikaze*** dobił torpedami wrak ***Akagi***). Brał udział w walkach o Truk i Filipiny (Leyte, 1944). Zatopiony przez krążowniki i niszczyciele amerykańskie 26.11.1944 w cieśninie San Bernardino na pozycji 13° N, 124°54'E.
Arashi
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 1939; wodowanie 22.04.1940; w służbie od 27.01.1941.
Brał udział w operacji przeciw Midway. Uczestniczył w bitwie w Zatoce Vella. Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie w bitwie pod Kolombangarą 07.08.1943 na pozycji 07°50'S, 156°55'E.
Hagikaze
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 1939; wodowanie 18.06.1940; w służbie od 31.03.1941.
Brał udział w operacji przeciw Midway. Uczestniczył w bitwie w Zatoce Vella. Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie w bitwie pod Kolombangarą 07.08.1943 na pozycji 07°49'S, 156°55'E.
Tanikaze
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 1939; wodowanie 01.11.1940; w służbie od 25.04.1941.
Brał udział w Operacji Hawajskiej oraz przeciwko Midway. Uczestniczył w bitwie w Zatoce Kula. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Harder*** 09.06.1944 na południe od Celebesu na pozycji 05°42'N, 120°41'E.

9. Niszczyciele typu *Yugumo*

Admiralicja japońska, zadowolona z okrętów typu ***Kagero***, zamówiła następne jednostki. Budowano je według nieznacznie poprawionych planów.

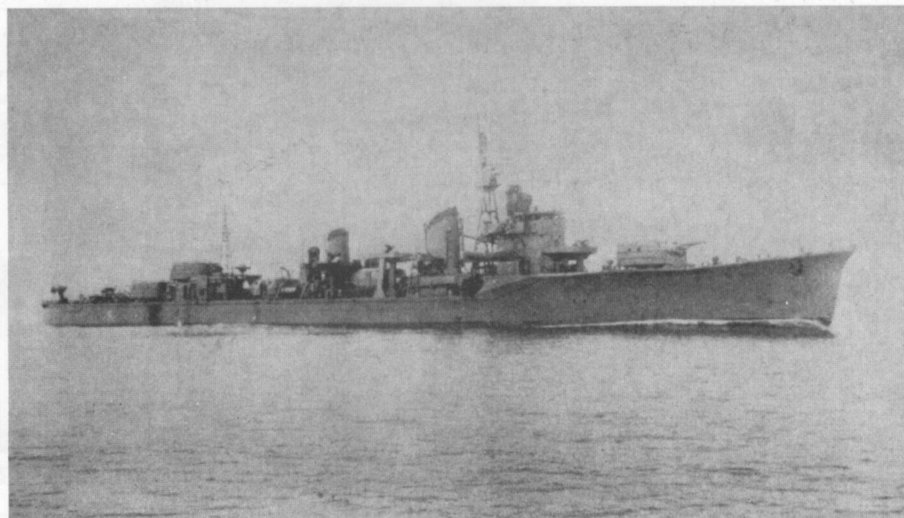
Zmodernizowano pomost bojowy i wydłużono kadłub. Działa 127 mm otrzymały nowe wieże typu „D" o kącie podniesienia luf 75°, co umożliwiało użycie ich do obrony plot.

Zmodernizowane niszczyciele nazwano typem ***Yugumo***. Jednostki zamówiono w dwóch seriach. Pierwszą w ilości 12 sztuk w programie 1939 r. i drugą – 16 sztuk w programie 1941 r. Wybudowano tylko 20 okrętów, pozostałe 8 jednostek miano wybudować w 1944 r. Jednak, ze względu na sytuację zrezygnowano z nich i rozpoczęte okręty pocięto na złom.

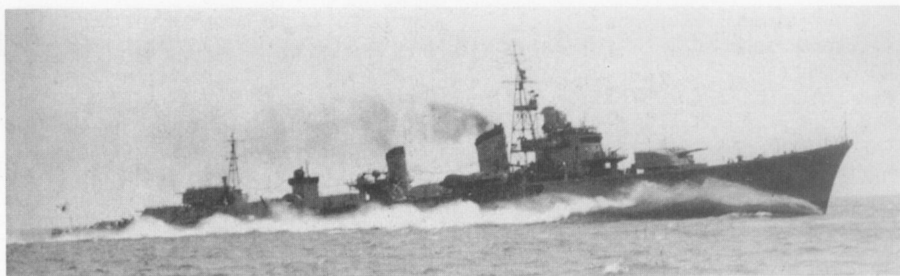
Dane taktyczno – techniczne:
Wyporność: standard 2077/2110 ton, pełna 2520/2560 ton;
Wymiary: dł. 119,7 m, szer. 10,8 m, zan. 3,76 m;
Napęd: 2 turbiny typu Kampon o mocy 52000 KM; 3 kotły typu Kampon;
Prędkość 35 w; zasięg 5000 Mm/18 w; zapas paliwa 500 ton
Uzbrojenie: 6 x 127 mm 4 x 25 mm 8 wt 610 mm
Załoga: 228

Modernizacje:
– 1943 r. – dodano dwulufowe działo 25 mm przed nadbudówką, zamontowano radar typu „22".
– 1943–44 r. – zdemontowano wieżę rufową 127 mm, dodano 2 trzylufowe zespoły dział 25 mm. Zmieniono działa przy kominie na trzylufowe. Ogółem ilość dział 25 mm wzrosła do 15 szt.
czerwiec 1944 r. – dodano 15 pojedynczych dział 25 mm i 4 ckm 13 mm, niektóre okręty otrzymały w miejsce rufowej wieży 127 mm, podwójne działo 127 mm o kącie podniesienia luf 90 stopni. Okręty tak uzbrojone miały tylko 12 dział 25 mm.

Losy okrętów:
Yugumo
Stocznia Maizuru KK
Wodow. 16.03.1941; w służbie od 05.12.1941.
Brał udział w walkach o Aleuty i Guadalcanal. Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie w bitwie pod Vella Lavella 06.11.1943 na pozycji 07°33'S, 156°14'E.
Akigumo
Stocznia Uraga Dock Tokio
Położenie stępki ?, wodowanie 11.04.1941; w służbie od 27.09.1941.
Osłaniał zespół atakujący Pearl Harbor. Brał udział w zdobyciu wyspy Truk, desancie na Rabaul i bitwie pod Santa Cruz. Uczestniczył w desancie na Aleutach i bitwie pod Vella Lavella. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Redfin*** 11.04.1944 koło Zamboanga (archipelag Zulu) na pozycji 06°43'N, 122°23'E.
Kazegumo
Stocznia Uraga Dock Tokio
Wodow. 26.09.1941; w służbie od 18.03.1942
Brał udział w walkach o Guadalcanal, Aleuty, w bitwie pod Vella Lavella i w Zatoce Cesarzowej Augusty. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Rake*** 08.06.1944 w Zatoce Davao na pozycji 06°03'N, 124°57'E.
Makigumo
Stocznia Fujinagata Osaka
Wodowanie 05.11.1941; w służbie od 14.03.1942.
Brał udział w walkach o Guadalcanal i bitwie pod Santa Cruz. Zatonął na minach 01.02.1943 koło Savo na pozycji 09°15'S, 159°47'E.
Makinami
Stocznia Maizuru KK
Wodowanie 27.12.1941; w służbie od 18.08.1942.
Uczestniczył w walkach o wyspy Salomona i Guadalcanal. Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie 25.11.1943 koło przylądka St. George (Nowa Irlandia) na pozycji 05°14'S, 153°50'E.
Takanami
Stocznia Uraga Dock Tokio
Wodowanie 16.03.1942; w służbie od 31.08.1942.
Uczestniczył w walkach o wyspy Salomona i Guadalcanal. Ciężko uszkodzony w nocnej bitwie z 30.11./01.12.1942, następnie zatopiony przez okręty amerykańskie 01.12.1942 koło Savo na pozycji 09°18'S, 159°56'E.
Naganami
Stocznia Fujinagata Osaka
Wodowanie 05.03.1942; w służbie od 30.06.1942.
Walczył na wodach wysp Salomona i Guadalcanal. Brał udział w desancie na Aleuty i bitwie w Zatoce Cesarzowej Augusty. Uczestniczył w walkach na Filipinach. Zatopiony przez amerykańskie okręty 11.11.1944 koło Cebu na pozycji 10°50'N, 124°34'E.
Tamanami
Stocznia Fujinagata Osaka
Wodowanie 26.12.1942; w służbie od 30.04.1943.
Uczestniczył w bitwie w Zatoce Cesarzowej Augusty. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Mingo*** 07.07.1944 koło Manili na pozycji 13°55'N, 118°30'E.
Suzunami
Stocznia Uraga Dock Tokio
Wodowanie 12.03.1943; w służbie od 27.07.1943.
Zatopiony przez samoloty amerykańskie z TG 50.3 11.11.1943 koło Rabaulu na pozycji 04°13'S, 152°11'E.
Onami
Stocznia Fujinagata Osaka
Wodowanie 13.08.1942; w służbie od 29.12.1942.
Brał udział w bitwie w Zatoce Cesarzowej Augusty. Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie 25.11.1943 koło przylądka St. George na Nowej Irlandii na pozycji 05°15'S, 153°49'E.
Fujinami
Stocznia Fujinagata Osaka
Wodowanie 20.04.1943; w służbie od 31.07.1943.
Zatopiony przez samoloty amerykańskie z TF 38 27.10.1944 koło wyspy Ilo na pozycji 12° N, 122°30'E.
Kishinami
Stocznia Uraga Dock Tokio
Wodow. 19.08.1943; w służbie od 03.12.1943.

Niszczyciel *Kiyoshimo*, 15 maja 1944 roku.

Jedyne znane zdjęcie niszczyciela *Shimakaze* płynącego z prędkością 40 węzłów w czasie prób morskich w 1944 roku.

Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Flasher* 04.12.1944 koło Luzon na pozycji 13°12'N, 116°37'E.

Hayanami
Stocznia Maizuru KK
Wodow. 19.12.1942; w służbie od 31.07.1943.
Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Harder* 07.06.1944 koło Borneo na pozycji 04°43'N, 120°03'E.

Kiyonami
Stocznia Uraga Dock Tokio
Wodow. 17.08.1942; w służbie od 25.01.1943.
Zatopiony przez samoloty amerykańskie 20.07.1943 koło Kolombangara na pozycji 07°13'S, 156°45'E.

Okinami
Stocznia Maizuru KK
Wodow. 18.07.1943; w służbie od 10.12.1943.
Uczestniczył w walkach o Mariany i Filipiny. Zatopiony przez samoloty amerykańskie z zespołu TF 38 13.11.1944 koło Manili na pozycji 14°35'N, 120°50'E.

Hamanami
Stocznia Maizuru KK
Wodow. 18.04.1943; w służbie od 05.10.1943.
Brał udział w walkach o Mariany i Filipiny. Zatopiony przez samoloty amerykańskie z zespołu TF 38 11.11.1944 koło Cebu na pozycji 10°50'N, 124°35'E.

Asashimo
Stocznia Fujinagata Osaka
Wodow. 18.07.1943; w służbie od 27.11.1943.
Brał udział w walkach o Mariany i Filipiny. Zatopiony przez samoloty amerykańskie z TF 58 07.04.1945 podczas ostatniej wyprawy *Yamato* na pozycji 31° N, 128° E.

Kiyoshimo
Stocznia Uraga Dock Tokio
Wodow. 29.02.1944; w służbie od 15.05.1944.
Brał udział w walkach o Filipiny. Zatopiony przez kuter torpedowy **PT 223** po uszkodzeniu przez samoloty 26.12.1944 koło Manili na pozycji 12°20'N, 121° E.

Hayashimo
Stocznia Maizuru KK
Wodow. 11.1943; w służbie od 20.02.1944.
Brał udział w walkach na Morzu Filipińskim (walki o Mariany). Ciężko uszkodzony 26.11.1944 przez samoloty amerykańskie z TF 38 koło Mindoro i został opuszczony przez załogę na pozycji 12°50'N, 121°21'E.

Akishimo
Stocznia Fujinagata Osaka
Wodow. 05.12.1943; w służbie od 11.03.1944.
Brał udział w walkach o Mariany i o Filipiny. Zatopiony 13.11.1944 przez amerykańskie samoloty z TF 38 koło Manili na pozycji 14°35'N, 120°55'E.

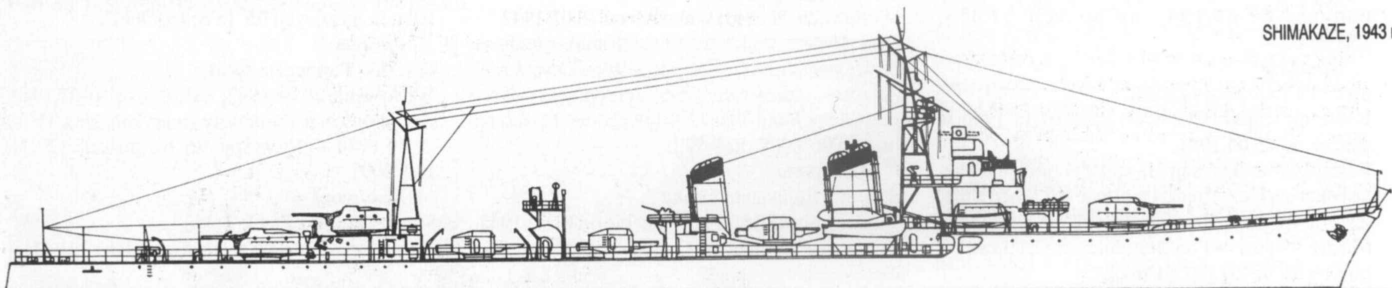
10. Niszczyciele typu *Shimakaze*

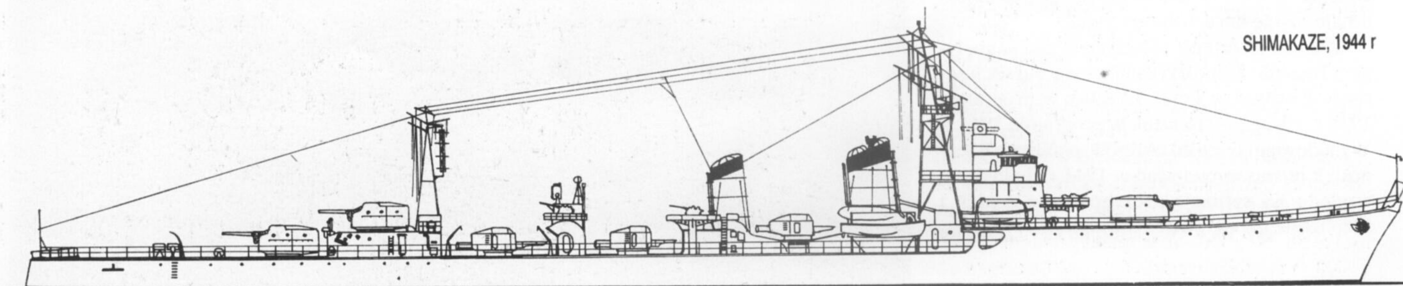
Okręt ten miał być prototypem serii wielkich niszczycieli. Zainstalowano na nim nowy, eksperymentalny napęd, który umożliwiał osiągnięcie na próbach prędkości 40,9 w. Był to jeden z najszybszych i najlepiej uzbrojonych niszczycieli na świecie.

Niszczyciele typu *Fubuki* pierwotnie miały prędkość 38 w, jednak przebudowa, związana z poprawieniem stateczności spowodowała spadek prędkości do 35 w. Następne okręty – typów *Hatsuharu* i *Shiratsuyu* – miały ograniczoną traktatami wyporność, co nie pozwoliło zastosować na nich turbin o odpowiedniej mocy. Jednostki tych typów osiągały prędkość tylko 34 w. Następne niszczyciele – typów *Asashio*, *Kagero* i *Yugumo* – otrzymały turbiny o większej mocy, ale nie zwiększyło to znacząco prędkości.

Amerykanie wprowadzili do służby nowe, szybkie pancerniki typów *North Carolina*, *South Dakota* i *Iowa*, mogące rozwijać prędkość do 32,5 węzłów. W tej sytuacji prędkość 35 węzłów dla niszczyciela nie była wysoka. Nie pozwalała na w miarę bezpieczny atak na te okręty.

Morski Sztab Generalny zażądał w 1939 r. opracowania projektu niszczyciela o prędkości 40 w. Projekt nazwano „Projekt F 52" i włączono go do planu zwanego „Maru Yon". Ważną sprawą dla uzyskania wysokich prędkości był odpowiedni napęd. Na okrętach typu *Asashio* zainstalowano kotły, wytwarzające ciśnienie pary 22 kg/cm³ przy temperaturze 300 °C. Jednostki typu *Kagero* posiadały kotły, wytwarzające parę o ciśnieniu 30 kg/cm³ przy 350 °C. Na niszczycielu *Amatsukaze* (typ *Kagero*) zainstalowano eksperymentalne kotły, wytwarzające parę o ciśnieniu 40 kg/cm³ przy 400 °C. Dużo problemów przysporzyło wytworzenie odpowiednich materiałów, pozwalających na budowę kotłów, mogących wytworzyć wysoki stopień sprężenia pary przy wysokiej temperaturze. Nowy okręt otrzymał ulepszone kotły i turbiny nowego typu. Przy bu-

dowie tych turbin wykorzystano doświadczenia niemieckie. Nowe turbiny pozwalały, przy takiej samej ilości kotłów, otrzymać o 50% większą moc, niż na niszczycielu *Amatsukaze*.

Okręt otrzymał nazwę *Shimakaze*, po niszczycielu typu *Minekaze*,. Jego artyleria składała się z 6 dział 127 mm, rozmieszczonych w wieżach typu „D" (75°), przystosowanych do strzelań przeciwlotniczych. Lekkie uzbrojenie plot. obejmowało 2 dwulufowe działa 25 mm i dwulufowy ckm 13 mm.

Morski Sztab Generalny zażądał, aby uzbrojenie torpedowe niszczyciela składało się z dwóch aparatów po siedem wyrzutni. Jednak ciężar takich aparatów, oraz niemożność awaryjnego sterowania ręcznego wyrzutniami, spowodowały odrzucenie tego żądania. W zamian zdecydowano się na trzy pięciorurowe zespoły. Po raz pierwszy i ostatni zainstalowano je na okrętach japońskich. Okręt nie posiadał własnych urządzeń do załadunku torped.

W programie 1942 r. zamówiono 16 jednostek tego typu. Ponieważ ciężka sytuacja przemysłu i sytuacja wojenna nie pozwoliły rozwinąć produkcji turbin i kotłów nowego typu, ograniczono liczbę okrętów do prototypu.

Dane taktyczno – techniczne:
Wyporność standard 2567 ton, pełna 3048 ton
Wymiary: dł. 126 m; szer. 11,2 m; zan. 4,14 m
Napęd: 2 turbiny typu Kampon o mocy 75000 KM; 3 kotły typu Kampon;
Prędkość 39 w; zasięg 1400 Mm/30 w;
Uzbrojenie: 6 x 127 mm, 4 x 25 mm, 2 x 13 mm, 15 wt 610 mm
Załoga: 267 ludzi

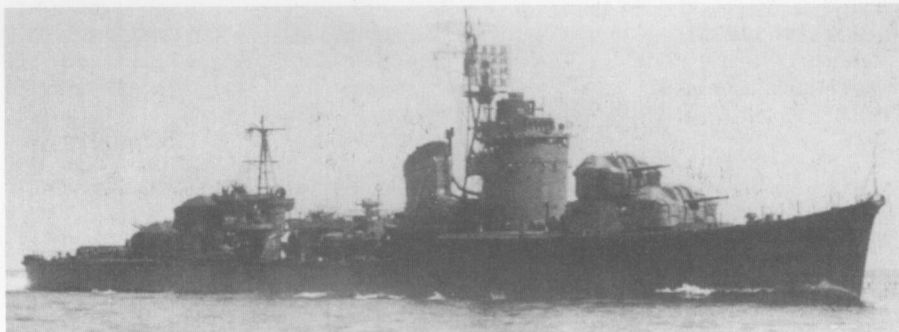
Modernizacje:
– 1944 – zdjęto wieżę rufową dział 127 mm, dodano 2 trzylufowe działa 25 mm. Dwulufowe działa 25 mm wymieniono na trzylufowe. Zmieniono ckm 13 mm na dwulufowe działo 25 mm
– czerwiec 1944 – dodano 14 pojedynczych dział 25 mm i 4 ckm 13 mm. Zamontowano radar typu „22".

Los okrętu:
Shimakaze
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 08.08.1941; wodowanie 18.07.1942; w służbie od 10.05.1943.
Uczestniczył w desancie na Aleutach, walkach o Truk i Mariany. Brał udział w bitwie na Morzu Filipińskim i w Zatoce Leyte. Zatopiony przez samoloty amerykańskie z TF 38 11.11.1944 na zachód od zatoki Leyte na pozycji 10°50'N, 124°35'E.

11. Niszczyciele typu *Akizuki*

Projekt tego okrętu uważano początkowo za dyskusyjny, ponieważ do tego czasu wybudowano już kilka bardzo udanych typów niszczycieli. Nowy typ miał być bardzo wyspecjalizowany. Według założeń miał stanowić osłonę przeciwlotniczą szybkich zespołów lotniskowców. Dokonano jednak modernizacji projektu i opracowano okręt bardziej uniwersalny. W stosunku do typu *Yugumo* znacznie wzrosła długość kadłuba i wyporność. Swą wypornością typ *Akizuki* znacznie przewyższał współczesne mu niszczyciele brytyjskie i amerykańskie. Okręty posiadały znaczny zapas stateczności co pozwoliło umieścić, po raz pierwszy na niszczycielach, cztery wieże działowe.

Na główne uzbrojenie składało się 8 dział uniwersalnych kalibru 100 mm, o kącie podniesienia luf 90°. Działa te posiadały donośność 18000 m i szybkostrzelność 15–20 strzałów na minutę. Ze względu na zwiększoną artylerię,

Niszczyciel *Fuyutsuki* krótko po wejściu do służby, maj 1944 roku.

okręty otrzymały tylko jeden 4–rurowy zespół wyrzutni torpedowych, wraz z urządzeniem do załadunku.

Jako napęd zastosowano turbiny, sprawdzone już na typie *Kagero*.

Okręty otrzymały bardzo dobre urządzenia do kierowania ogniem typu 94 (Kosha Sochi). Wieże artyleryjskie na dziobie i rufie miały oddzielne urządzenia typu 94. Jedyną „wadą", jeżeli można tak to nazwać, było przeładowanie pomostu wyposażeniem według standardów zachodnich, w przeciwieństwie do poprzednich typów.

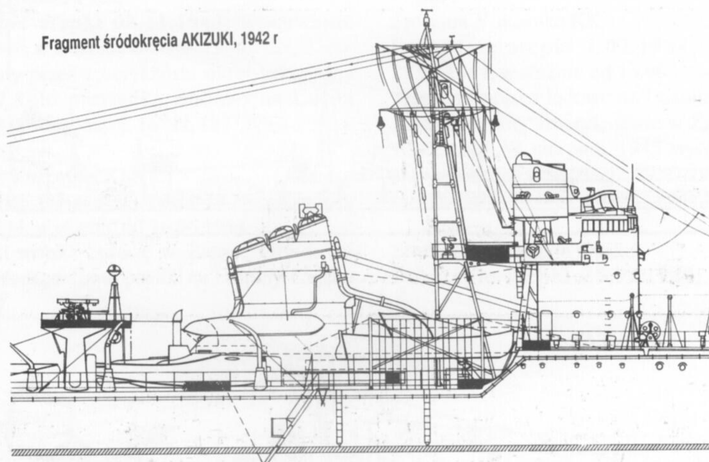
W programie 1939 r. zamówiono 6 jednostek, a w programie 1941 r. jeszcze 10 okrętów. Zastały one sklasyfikowane jako niszczyciele I klasy typu B (Otsu). Ostatnim zwodowanym okrętem typu był *Mochizuki* (03.01.1945). Ze względu na duże trudności w przemyśle i brak surowców w marcu przerwano wyposażanie okrętu i złomowano kadłub. Pozostałe 3 okręty złomowano we wcześniejszych stadiach budowy.

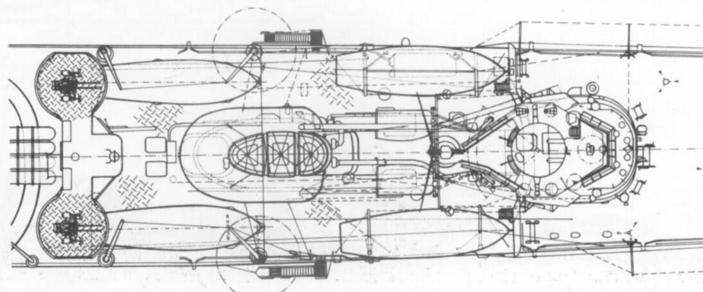
Planowano również wybudować ulepszoną wersję jako typ *Arashikaru* i *Yamatsuki*, razem 38 jednostek. Jednak zamówienie anulowano, a będące w budowie jednostki złomowano.

Dane taktyczno – techniczne:
Wyporność: standard 2701/2744 ton pełna 3700/3759 ton
Wymiary: dł. 134,2 m szer. 11,6 m, zan. 4,15 m
Napęd: 2 turbiny typu Kampon o mocy 52000 KM; 3 kotły typu Kampon
Prędkość 33 w, zasięg 8300 Mm/18w, zapas paliwa 1097 ton
Uzbrojenie: 8 x 100 mm, 4 x 25 mm, 4 wt 610 mm
Załoga 300

Modernizacje:
– 1943 – zwiększono ilość dział 25 mm do 15 sztuk, zamontowano radary typu „13" i „22".
– 06.1944 – zwiększono ilość dział 25 mm do 29 sztuk, dodano 4 ckm 13 mm
– 1945 – ilość dział 25 mm wzrosła do 40–51 sztuk.

Losy okrętów:
Akizuki
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 07.1940; wodowanie 02.07.1941; w służbie od 11.06.1942.
Pływał jako osłona lotniskowców. Brał udział w walkach o Guadalcanal, Mariany i Filipiny. Zatopiony przez amerykańskie samoloty z TF 38

koło przylądka Engano (Luzon) 25.10.1944 na pozycji 20°29'N, 126°30'E.

Teruzuki

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 13.11.1940; wodowanie 21.11.1941; w służbie od 31.08.1942.

Zatopiony przez kutry torpedowe **PT 37** i **PT 40** koło Kolombangara 12.12.1942 na pozycji 07°50'S, 157°30'E.

Suzutsuki

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 15.03.1941; wodowanie 04.03.1942; w służbie od 29.12.1942.

Ciężko uszkodzony 16.01.1944 (utracił dziób i rufę), remont trwał 3 miesiące. Ponownie uszkodzony 07.04.1945 przez samoloty z zespołu TF 58 podczas ostatniej akcji pancernika *Yamato*. Złomowany w 1948 r.

Hatsutsuki

Stocznia Maizuru KK

Wodowanie 03.04.1942; w służbie od 29.12.1942.

Uczestniczył w walkach o Filipiny. Zatopiony 25.10.1944 przez okręty amerykańskie ogniem dział na wschód od wyspy Luzon na pozycji 20°24'N, 126°20'E.

Niizuki

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 08.12.1941; wodowanie 29.06.1942; w służbie od 31.03.1943.

Uczestniczył w walkach o wyspy Salomona. Zatopiony przez okręty amerykańskie ogniem dział podczas bitwy w Zatoce Kula 06.07.1943 na pozycji 07°57'S, 127°12'E.

Wakatsuki

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 09.03.1942; wodowanie 24.11.1942; w służbie od 31.05.1943.

Uczestniczył w bitwie w Zatoce Cesarzowej Augusty i w walkach o Filipiny. Zatopiony przez samoloty amerykańskie z TF 38 11.11.1944 na zachód od Leyte na pozycji 10°50'N, 124°35'E.

Shimotsuki

Stocznia Mitsubishi Nagasaki

Położenie stępki 06.07.1942; wodowanie 07.04.1943; w służbie od 31.03.1944.

Brał udział w walkach o Filipiny. Zatopiony przez amerykański okręt podwodny *Cavalla* 25.11.1944 na wschód od Singapuru na pozycji 02°21'N, 107°20'E.

Fuyutsuki

Stocznia Maizuru KK

Wodowanie 20.01.1944; w służbie od 25.05.1944.

Uczestniczył w ostatniej akcji pancernika *Yamato*. 24.08.1945 został uszkodzony na minach na Morzu Wewnętrznym, tracąc rufę. Złomowany w 1948 r.

Hanatsuki

Stocznia Maizuru KK

Wodowanie 10.10.1944; w służbie od 26.12.1944.

Ciężko uszkodzony w Kure 24.07.1945 Po remoncie uczestniczył w akcji repatriacyjnej. 28.08.1947 przekazany USA (**DD 934**).

Yoizuki

Stocznia Uraga Dock Tokio

Położenie stępki 25.08.1943; wodowanie 25.09.1944; w służbie od 31.01.1945.

Ciężko uszkodzony na minach 05.07.1945, po remoncie w Kure uczestniczył w akcji repatriacyjnej. 29.08.1947 przekazany Chinom.

Haratsuki

Stocznia Sasebo KK

Wodowanie 03.08.1944; w służbie od 29.12.1944. 28.08.1947 przekazany ZSRR (***Pospiesznyj***).

Natsuzuki

Stocznia Sasebo KK

Wodowanie 02.12.1944; w służbie od 08.08.1945. Przed oddaniem do służby został uszkodzony na minach 16.06.1945. Brał udział w akcji repatriacyjnej. Przekazany 03.09.1947 Wielkiej Brytanii bez uzbrojenia. Złomowany w 1948 r.

Mochizuki

Położenie stępki 03.01.1045, budowa wstrzymana w marcu, złomowany na pochylni.

Kiyotsuki

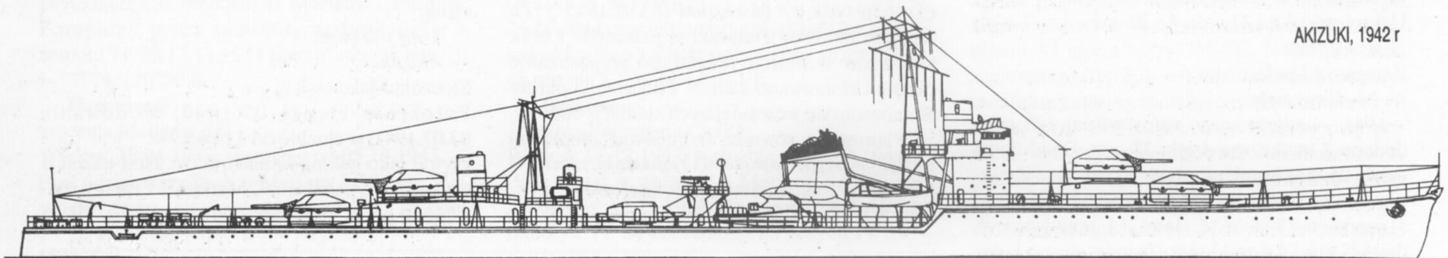
Stocznia Maizuru KK. Zamówienie anulowano.

Ozuki

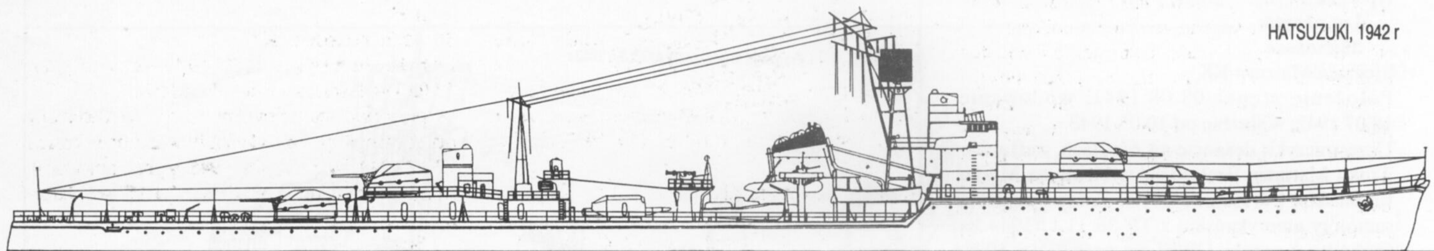
Stocznia Mitsubishi Nagasaki. Zamówienie anulowano.

Hazuki

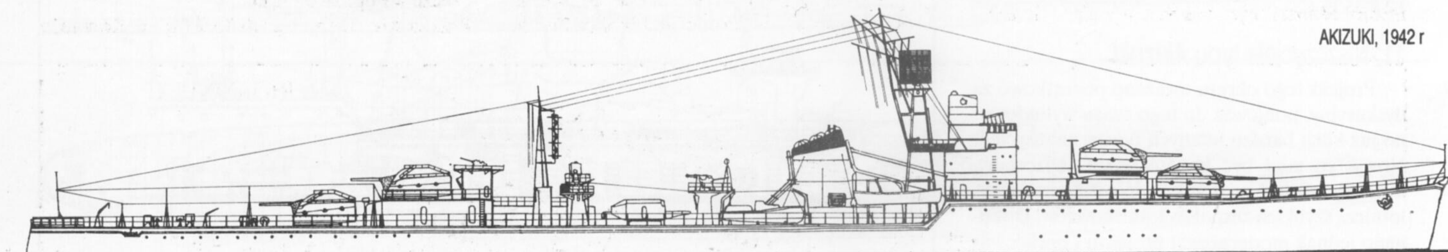
Stocznia Maizuru KK. Zamówienie anulowano.

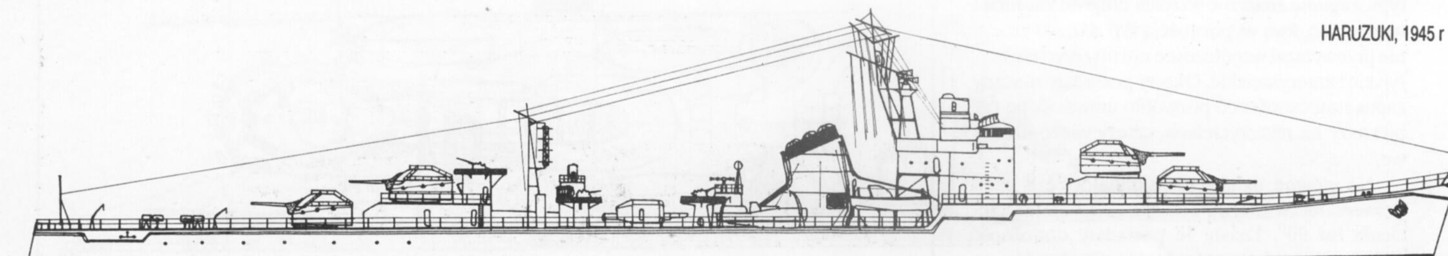
AKIZUKI, 1942 r

HATSUZUKI, 1942 r

AKIZUKI, 1942 r

HARUZUKI, 1945 r

12. Niszczyciele typu *Matsu*

Podczas walk o wyspy Salomona w 1942 r. flota japońska poniosła duże straty wśród niszczycieli. W Sztabie Generalnym (Kaigun Gunreibu) przeanalizowano kierunki rozwoju poszczególnych typów niszczycieli. Standardowy typ ***Yugumo*** był bardzo udany, lecz jego konstrukcja nie pozwalała na szybką budowę.

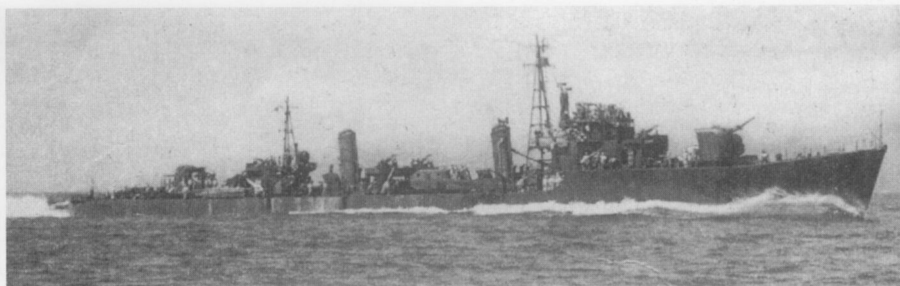
W tym czasie w Sztabie rozpoczęto rozważania nad projektem prostszym, oznaczonym jako Kihon Keikaku Bango F–55. To, czego potrzebowano – to krótki czas budowy okrętów. Od nowych jednostek żądano odporności na uszkodzenia, dobrego uzbrojenia torpedowego i przeciwlotniczego, a także nieskomplikowanej konstrukcji, pozwalającej na szybką budowę. Warunki techniczne przewidywały wyporność standardową 1250 T, prędkość miała wynosić 28 węzłów, zasięg – 3500 Mm przy prędości 18 węzłów. Jego główne uzbrojenie miały stanowić armaty kalibru 127 mm oraz wyrzutnie torpedowe. Do obrony przeciwlotniczej przewidziano potrójne zestawy działek kalibru 25 mm. Okręty miały posiadać urządzenia radarowe do wykrywania celów nawodnych oraz hydrofony do lokalizacji zanurzonych okrętów podwodnych. W japońskiej terminologii zostały one określone jako niszczyciele klasy D (Kuchikukan Tei Gata).

Według projektu kadłub był kanciasty, wyeliminowano wszystkie zbędne krzywizny. Do budowy kadłubów w znacznym stopniu zastosowano spawanie. Po raz pierwszy na japońskich niszczycielach umieszczono turbiny z przodu, przed kotłami.

Napęd okrętów składał się z dwóch turbin i dwóch kotłów. Moc siłowni spadła do 19000 KM, a prędkość do 28 w. W założeniach miał to być okręt eskortowy, nie przeznaczony do działania w zespołach floty.

Zamówienia ulokowano w następujących stoczniach: Yokosuka Kaigun Kosho, Maizuru Kaigun Kosho oraz Fujinagata Zosensho w Osaka.

Typ ***Matsu*** reprezentował wielkość niszczyciela z lat międzywojennych, przed pojawieniem się okrętów typu ***Fubuki***. Uzbrojenie jednostek składało się z dział 127 mm na pojedynczej i podwójnej podstawie. Działa te miały zasięg 9440 m i kąt podniesienia luf 90°. Podstawy były sterowane elektro–hydraulicznie. Rufowa, podwójna wieża nie miała osłon, przednia posiadała osłonę przeciwodłamkową. Proponowano zamontowanie 6–rurowej wyrzutni torped, lecz ostatecznie zainstalowano standardową 4–rurową. Jednostki nie posiadały urządzeń do zała-

Niszczyciel *Matsu*

dunku torped. Uzbrojenie plot. było bardzo silne i składało się z 4 zespołów trzylufowych i 12 pojedynczych dział 25 mm. Na jednostkach zamontowano radary typów „13" i „22".

Modernizacje:

Nie wiadomo na pewno, ale prawdopodobnie zwiększono ilość dział 25 mm. ***Take*** i kilka innych okrętów przebudowano na transportowce Kaitenów.

Dane taktyczno – techniczne:

Wyporność: standard 1262/1282 tony pełna 1530/1554 tony
Wymiary: długość całkowita 100 m, dł. na KLW – 98 m, szerokość 9,35 m, zanurzenie 3,3 m
Napęd: 2 turbiny typu Kampon o mocy 19000 KM; 2 kotły typu Kampon Ro – Go
Prędkość 27,8 w; zasięg: 3500 Mm/18w, 4680 Mm/16 w; zapas paliwa 370 t,
Uzbrojenie: 3 x 127 mm, 24 x 25 mm, jedna czterorurowa wt 610 mm
Załoga: 211 oficerów i marynarzy

Losy okrętów:

Matsu

Stocznia Maizuru KK
Położnie stępki 08.08.1943; wodowanie 03.02.1944; w służbie od 28.04.1944.
Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie ogniem dział 04.08.1944 koło wysp Bonin na pozycji 27°47'N, 141°48'E.

Momo

Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 08.11.1943; wodowanie 25.03.1944; w służbie od 10.06.1944.
Zatopiony przez amerykański okręt podwodny ***Hawkbill*** koło przylądka Bolinao na Luzon 15.12.1944 r na pozycji 16° N, 117°39'E.

Take

Stocznia Yokosuka KK
Położenie stępki 15.10.1943; wodowanie 28.03.1944; w służbie od 16.06.1944.
Wspierał wojska lądowe w Zatoce Ormoc na Luzon, transportował posiłki na Filipiny. Ciężko uszkodzony 25.11.1944 niedaleko Luzonu przez samoloty z TF 38 na pozycji 13°32'N, 121°52'E. Po remoncie uczestniczył w akcji repatriacyjnej. 16.07.1947 przekazany Wielkiej Brytanii i tam złomowany.

Ume

Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 01.12.1943; wodowanie 24.04.1944; w służbie od 28.06.1944.
Wspierał wojska lądowe na Filipinach. Zatopiony przez samoloty amerykańskie 31.01.1945 koło Taiwanu na pozycji 22°30'N, 120° E.

Kuwa

Stocznia Fujinagata Osaka;
Położenie stępki 20.12.1943; wodowanie 25.05.1944; w służbie od 25.07.1944.
Wspierał wojska lądowe na Luzon. Zatopiony przez niszczyciele amerykańskie ogniem dział w Zatoce Ormoc 03.12.1944 r.na pozycji 10°50'N, 124°35'E.

Maki

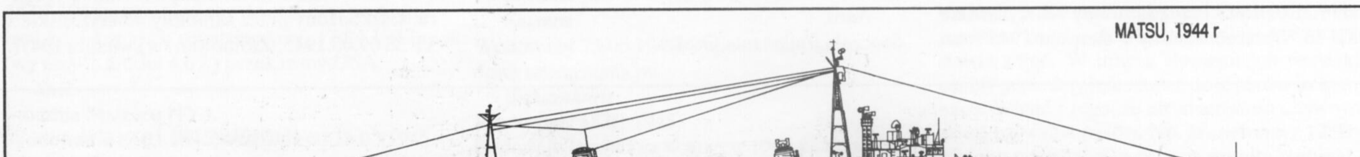
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 19.02.1944; wodowanie 10.06.1944; w służbie od 10.08.1944.
Wspierał wojska lądowe na Luzon. Uszkodzony 09.12.1944 przez amerykański okręt podwodny ***Plaice*** koło Meshimy na pozycji 32°15'N, 129° E. Remontowany w sierpniu 1945 roku; brał udział w akcji repatriacyjnej. 14.08.1947 przekazany Wielkiej Brytanii i tam złomowany.

Kiri

Stocznia Yokosuka KK
Położenie stępki 1.02.1944; wodowanie 27.05.1944; w służbie od 14.08.1944.
Wspierał wojska lądowe na Luzon. Uszkodzony przez samoloty amerykańskie w Zatoce Ormoc 12.12.1944 W sierpniu 1945 wyremontowany, służył podczas repatriacji. 29.07.1947 przekazany ZSRR.

Sugi

Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 25.02.1944; wodowanie

Niszczyciel *Hatsuzakura* typu *Tachibana* po przejęciu przez Amerykanów 27.08.1945 roku.

03.07.1944; w służbie od 25.08.1944.
Wspierał wojska lądowe na Luzon. Uszkodzony na Taiwanie przez lotnictwo amerykańskie 21.01.1945. Wyremontowany w Kure w sierpniu 1945 roku, brał udział w repatriacji. Przekazany Chinom 31.07.1947 (***Hui Yang***).

Momi
Stocznia Yokosuka KK
Położenie stępki: 01.02.1944; wodowanie 16.06.1944; w służbie od 03.09.1944.
Uszkodzony przez niszczyciele i dobity przez samoloty amerykańskie z TF 38 05.01.1945 koło Manili na pozycji 14°N, 120°20'E.

Hinoki
Stocznia Yokosuka KK
Położenie stępki 04.03.1944; wodowanie 04.07.1944; w służbie od 03.09.1944.
Zatopiony ogniem dział przez niszczyciele amerykańskie 07.01.1945 w Zatoce Manilskiej na pozycji 14°30'N, 119°30'E.

Kashi
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 05.05.1944; wodowanie 13.08.1944; w służbie od 30.09.1944.
Działał na wodach Indochin. Uszkodzony na Taiwanie 21.01.1945 przez samoloty amerykańskie z TF 38. Wyremontowany w sierpniu 1945 roku w Kure, brał udział w akcji repatriacyjnej. 07.08.1947 przekazany USA.

Kaya
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 10.04.1944; wodowanie 30.07.1944; w służbie od 30.09.1944.
Działał na wodach Indochin, po wojnie brał udział w akcji repatriacyjnej. 05.07.1947 przekazany ZSRR.

Kaede
Stocznia Yokosuka KK
Położenie stępki 04.03.1944; wodowanie 25.07.1944; w służbie od 30.10.1944.
31.01.1945 uszkodzony przez samoloty amerykańskie koło Taiwanu na pozycji 20°30'N, 120° E. Wyremontowany w sierpniu 1945, brał udział w akcji repatriacyjnej. 06.07.1947 przekazany Chinom (***Heng Yang***).

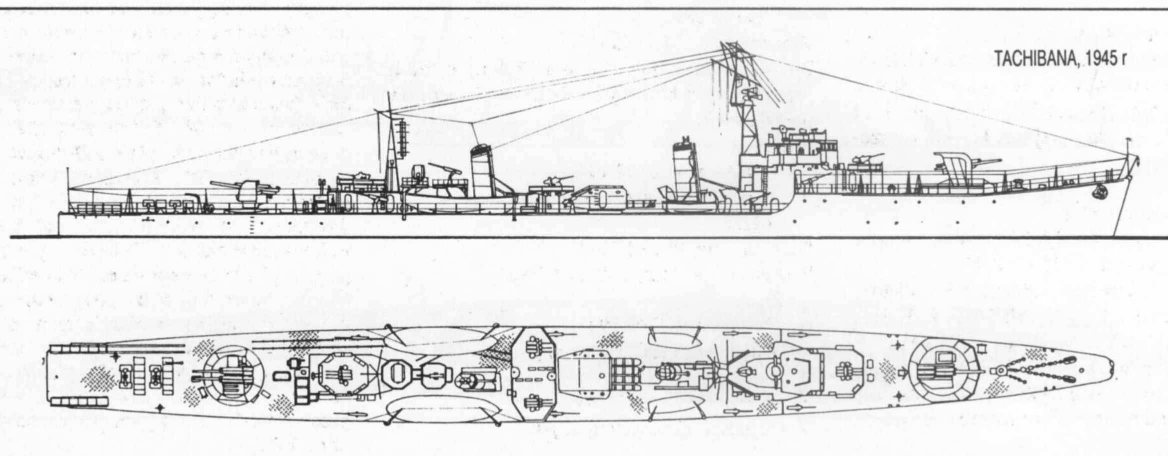
Sakura
Stocznia Yokosuka KK
Położenie stępki 02.06.1944; wodowanie 06.09.1944; w służbie od 25.11.1944.
Zatonął na minach 11.07.1945 na podejściu do portu w Osace na pozycji 34°36'N, 135°28'E.

Nara
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 10.06.1944; wodowanie 12.10.1944 w służbie od 26.11.1944.
30.06.1945 uszkodzony na minach koło Shimonoseki na pozycji 33°54'N, 130°49'E. 15.07.1945 rozbrojony. Złomowany w lipcu 1948 roku.

Tsubaki
Stocznia Maizuru KK
Położenie stępki 20.06.1944; wodowanie 30.09.1944; w służbie od 30.11.1944.
24.07.1945 uszkodzony przez samoloty amerykańskie z TF 38 niedaleko Oka – Yama na pozycji 34°38'N, 133°50'E. Złomowany w lipcu 1948.

Keyaki
Stocznia Yokosuka KK
Położenie stępki 22.06.1944; wodowanie 30.09.1944; w służbie od 15.12.1944.
15.07.1945 rozbrojony, brał udział w akcji repatriacyjnej. 05.07.1947 przekazany USA, a następnie zatopiony jako cel.

Yanagi
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki 20.08.1944; wodowanie 25.11.1944; w służbie od 08.01.1945.
14.07.1945 wszedł na mieliznę w cieśninie Tsugaru. Uszkodzony przez samoloty amerykańskie z TF 38 09.08.1945. Złomowany w kwietniu 1947r.

13. Niszczyciele typu *Tachibana*

Jednostki tego typu były prawie identyczne z okrętami typu *Matsu*. Jedyną widoczną różnicą była inna konstrukcja masztu i nieznacznie zmodernizowany pomost. Wyporność wzrosła o około 50 ton. 33 niszczyciele zamówiono w programie 1942 „M" i w programie 1943–44 r. Ostatnie 10 okrętów z planu 1944 r. złomowano. Natomiast ostatnie 8 jednostek z programu 1942 „M" złomowano, przeznaczając otrzymany z nich materiał na budowę miniaturowych okrętów podwodnych i samobójczych motorówek.

Dane taktyczno – techniczne:

Wyporność: standard 1289/1309 ton, pełna 1580 ton;
Wymiary: dł. 100 m, szer. 9,35 m, zan. 3,37 m
Napęd: 2 turbiny typu Kampon o mocy 19000 KM, 2 kotły typu Kampon;
Prędkość 27,8 w; zasięg 4680 Mm/16 w;
Uzbrojenie: 3 x 127 mm, 24 x 25 mm , 4 wt 610 mm
Załoga: 211

Modernizacje:

Prawdopodobnie jak na typie *Matsu*.

Losy okrętów:

Tachibana
Stocznia Yokosuka Dy.
Wodowanie 14.10.1944; w służbie od 20.01.1945. Zatopiony 14.07.1945 przez samoloty amerykańskie z TF 38 w porcie Hakodate na pozycji 41°48'N, 141°41'E.

Nire
Stocznia Maizuru NYd.
Wodowanie 25.11.1944; w służbie od 31.01.1945. Uszkodzony przez lotnictwo w Kure 22.06.1945 r. Od sierpnia w rezerwie. Złomowany w kwietniu 1948 r.

Tsuta
Stocznia Yokosuka Dy.
Położenie stępki 31.07.1944; wodowanie 02.11.1944; w służbie od 08.01.1945.
Brał udział w akcji repatriacyjnej. 31.07.1947 r. przekazany Chinom (***Hua Yang***), gdzie służył jako hulk.

Hagi
Stocznia Yokosuka Dy.
Wodowanie 27.11.1944; w służbie od 01.03.1945. 24.07.1945 uszkodzony przez lotnictwo pokładowe z TF 38, w sierpniu naprawiony. Po wojnie brał udział w akcji repatriacyjnej. 16.07.1947 r. przekazany Wielkiej Brytanii.

Kaki
Stocznia Yokosuka Dy.
Wodowanie 11.12.1944; w służbie od 05.03.1945. 19.03.1945 uszkodzony przez lotnictwo w Osace. 15.07.1945 r. przeniesiony do rezerwy, po wojnie brał udział w akcji repatriacyjnej. 12.04.1947 r. (wg innych źródeł 4.07.) przekazany USA.

Shii
Stocznia Maizuru NYd.
Wodowanie 13.01.1945; w służbie od 13.03.1945. 05.06.1945 uszkodzony na minach w cieśninie Bungo. W sierpniu naprawiony. Po wojnie brał udział w akcji repatriacyjnej. 05.07.1947 r. przekazany ZSRR.

Nashi
Stocznia Kawasaki Kobe
Położenie stępki 01.09.1944; wodowanie 17.01.1945; w służbie od 15.03.1945.
Zatopiony przez lotnictwo 28.07.1945 r. w Mitajirizaki na pozycji 34°14'N, 132°30'E. W 1955 r. wydobyty i poddany remontowi. 31.05.1956 powtórnie oddany do służby w Japońskich Siłach Samoobrony pod nazwą ***Wakaba***, jako radarowy okręt doświadczalny. Złomowany w latach 1972–73.

Sumire
Stocznia Yokosuka KK
Wodowanie 27.12.1944; w służbie od 26.03.1945. Rozbrojony 15.07.1945 w stoczni Maizuru. Brał udział w akcji repatriacyjnej. 20.08.1947 przekazany Wielkiej Brytanii.

Enoki
Stocznia Maizuru KK
Wodowanie 27.01.1945; w służbie od 31.03.1945. Zatonął na minach 26.06.1945 w Zatoce Obama na pozycji 35°28'N, 135°34'E.

Kusunoki
Stocznia Yokosuka KK
Wodowanie 18.01.1945; w służbie od 28.04.1945. Rozbrojony 15.07.1945 w stoczni Maizuru. Brał udział w akcji repatriacyjnej. 16.07.1947 przekazany Wielkiej Brytanii i następnie złomowany.

Odake
Stocznia Maizuru KK
Wodowanie 10.03.1945; w służbie od 15.05.1945. 15.07.1945 rozbrojony w stoczni Maizuru. Brał udział w akcji repatriacyjnej. 04.07.1947 r. przekazany USA i następnie złomowany.

Hatsuzakura
Stocznia Yokosuka KK
Wodowanie 10.02.1945; w służbie od 28.05.1945. Rozbrojony 15.07.1945, brał udział w akcji repatriacyjnej. 29.07.1947 przekazany ZSRR, gdzie był używany jako okręt szkolny (**TSL 24**).

Kaba
Stocznia Fujinagata Osaka
Położenie stępki ?; wodowanie 27.02.1945; w służbie od 29.05.1945.
Uszkodzony 24.07. i 11.08.1945 przez samoloty z pokładowe z TF 38. Po remoncie w latach 1945–47 brał udział w akcji repatriacyjnej. 04.08.1947 przekazany USA i złomowany.

Hatsuume
Stocznia Maizuru KK
Wodowanie 25.05.1945; w służbie od 18.06.1945. Uszkodzony 26.06.1045 w Maizuru na minach, 15.07. rozbrojony i remontowany. W latach 1945–47 brał udział w akcji repatriacyjnej. 06.07.1947 przekazany Chinom (***Hsin Yang***, później jako **82**).

Yaezakura
Stocznia Ykosuka KK
Wodowany 17.03.1945.
Budowę okrętu wstrzymano w czerwcu 1945 r. (wybudowany w 60%). 18.07.1945 zniszczony przez lotnictwo.

Tochi
Wodowany 28.05.1945. Budowa wstrzymana j.w.

Yadake
Wodowany 01.05.1945. Yokosuka KK, budowa wstrzymana j.w.

Katsura
Wodowany 23.06.1945. Fujinagata, Osaka. Budowa wstrzymana jw.

Wakazakura
Wodowany 15.01.1945.
Budowa wstrzymana w marcu 1945 r., materiał przekazany do budowy miniaturowych okrętów podwodnych.

Azura
Położenie stępki 29.12.1944
Yokosuka KK. Reszta danych j.w.

Sakaki
Położenie stępki 29.12.1945
Yokosuka KK. Reszta danych j.w.

Kuzu
Położenie stępki 2.03.1945.
Yokosuka KK. Reszta danych j.w.

Hishi
Położenie stępki 10.02.1045.
Maizuru KK. Reszta danych j.w.

Malowanie i oznakowanie niszczycieli

Okręty w części nadwodnej były malowane kolorem szarym z dodatkiem czerwieni zabarwionej brązem (aka aji ga katta chairo). Część podwodną malowano kolorem czerwonym z dodatkiem brązu. Była to mieszanina kolorów: czerwieni, brązu, czarnego i białego w proporcjach odpowiednio 20, 60, 10 i 10 procent. Kolorów części podwodnej i nadwodnej nie rozgraniczał czarny pas.

Część pokładów wyłożono linoleum (arkusze o wymiarach 2 x 4 m) pozostawiając je w kolorze naturalnym, żółtobrązowym lub ochry (odo). W okresie wojny zaczął dominować kolor srebrzystoszary (silver grey). Była to mieszanina kolorów: białego, czarnego, brązowego i niebieskiego w proporcjach: 75, 15, 5, 5 procent.

Kolorem czarnym pomalowano kapy kominów oraz pas wokół jego górnej części. Według Shizuo Fukui szerokość pasa była równa 1/3 średnicy lub 1/3 głównej osi największego komina. Według Tamiya „Waterlines Series Guidebook" szerokość pasa wynosiła 1/8 sumy długości i szerokości komina. Maszty malowano na kolor czarny od poziomu równego szczytowi komina. Szalupy w czasie pokoju malowano na biało, w czasie wojny malowano kolorem szarym, takim jak pozostałe części okrętu. Brezentowe plandeki na szalupach i motorówkach były koloru brudno białego. Brezentowe osłony na lufach dział były w czasie pokoju białe, a w czasie wojny szare.

W Szkole Nawigacyjnej w Yokosuce przeprowadzono studia nad sposobami maskowania. W 1935 r. krążownik ***Naka*** i kilka niszczycieli typu ***Fubuki*** pomalowano na kolor oliwkowy. Jednak nie był to udany pomysł i powrócono do koloru szarego. Wiosną 1940 r. niszczyciele 30. Dywizjonu (***Mutsuki***, ***Kisaragi***, ***Yayoi*** i ***Uzuki***) operujące koło wyspy Palau posiadały kamuflaż złożony z nieregularnych plam w kolorze czarnym, białym i szarym.

W latach 1920–40 na dzibnicach niszczycieli malowano na biało z czarnym „cieniem" numer dywizjonu, w którym służyły. Również w tym okresie malowano na burtach, na wysokości śródokręcia, nazwę okrętu alfabetem katakana. Na rufie nazwę malowano alfabetem hiragana. Nazwę na burcie malowano kolorem białym z czarnym „cieniem".

Niszczyciele nosiły nazwy zjawisk atmosferycznych: wiatrów, chmur, śniegu, deszczu, mgieł. Niszczyciele eskortowe typu ***Matsu*** i ***Tachibana*** miały nazwy roślin, drzew, kwiatów.

W latach 1920–40 malowano białe pasy na kominach. Służyły one do rozróżniania dywizjonów (Kuchi–Kutai) i flotylli (Surai–Sentai). Do końca nie wiadomo, czy pasami oznaczano kolejność jednostek w dywizjonie. Np. w 21. Dywizjonie poszczególne okręty różniły się ilością pasów na kominach. Można to stwierdzić na podstawie zdjęć. W innych dywizjonach wszystkie okręty posiadały jednakową ilość pasów na kominach. Widać z tego, że nie stosowano sztywnych zasad używania pasów. Np. ***Murakumo*** z 12. Dywizjonu posiadał dwa pasy na drugim kominie, a ***Shirakumo*** dwa pasy, jeden szerszy drugi węższy na drugim kominie. ***Fubuki*** z 11. Dywizjonu jeden pas na drugim kominie, a ***Hatsuyuki*** trzy pasy na drugim kominie. Prawdopodobnie związane to było z okresem ich używania i zależało od dywizjonu, do którego okręt należał. Okręty wchodzące w skład 1. Floty (siły główne) nosiły pasy na pierwszym kominie, niszczyciele 2. Floty (flota zwiadowcza) nosiły pasy na drugim kominie. W maju 1941 r. admirał Yamamoto rozkazał zamalować pasy na kominach. Oznaczenia pasowe mogły być używane tylko podczas ćwiczeń. Jednak w niektórych dywizjonach, w tajemnicy przed dowództwem używano oznaczeń pasowych aż do 1943 r.

NAZWY BURTOWE I RUFOWE JAPOŃSKICH NISZCZYCIELI

Niszczyciele typu MINEKAZE

ぜかねみ	MINEKAZE	ゼカネミ
ぜかわさ	SAWAKAZE	ゼカワサ
ぜかきお	OKIKAZE	ゼカキオ
ぜかまし	SHIMAKAZE	ゼカマシ
ぜかたな	NADAKAZE	ゼカダナ
ぜかや	YAKAZE	ゼカヤ
ぜかは	HAKAZE	ゼカハ
ぜかおし	SHIOKAZE	ゼカオシ
ぜかきあ	AKIKAZE	ゼカキア
ぜかうゆ	YUKAZE	ゼカウユ
ぜかちた	TACHIKAZE	ゼカチタ
ぜかほ	HOKAZE	ゼカホ
ぜかの	NOKAZE	ゼカノ
ぜかまぬ	NUMAKAZE	ゼカマヌ
ぜかみな	NAMIKAZE	ゼカミナ

Niszczyciele typu KAMIKAZE

ぜかみか	KAMIKAZE	ゼカミカ
ぜかさあ	ASAKAZE	ゼカサア
ぜかるは	HARUKAZE	ゼカルハ
ぜかつま	MATSUKAZE	ゼカツマ
ぜかたは	HATAKAZE	ゼカタハ
ていお	OITE	テイオ
てやは	HAYATE	テヤハ
ぎなさあ	ASANAGI	ギナサア
ぎなうゆ	YUNAGI	ギナユ

Niszczyciele typu MUTSUKI

きつむ	MUTSUKI	キツム
ぎらさき	KISARAGI	ギラサキ
いよや	YAYOI	イヨヤ
きづう	UZUKI	キズウ
きつさ	SATSUKI	キツサ
きづなみ	MINAZUKI	キジナミ
きづみふ	FUMIZUKI	キジミフ
きつがな	NAGATSUKI	キツガナ
きづくき	KIKUZUKI	キジクキ
きづかみ	MIKAZUKI	キジカミ
きづちも	MOCHIZUKI	キジチモ
きづうゆ	YUZUKI	キジウユ

Niszczyciele typu FUBUKI

きぶふ FUBUKI
キブフ

きゆらし SHIRAYUKI
キユラシ

きゆつは HATSUYUKI
キユツハ

きゆみ MIYUKI
キユミ

もくらむ MURAKUMO
モクラム

めののし SHINONOME
メノノシ

もぐすう USUGUMO
モグスウ

もくらし SHIRAKUMO
モクラシ

みなそい ISONAMI
ミナソイ

みならう URANAMI
ミナラウ

みなやあ AYANAMI
ミナヤア

みなきし SHIKINAMI
ミナキシ

りぎさあ ASAGIRI
リギサア

りぎふゆ YUGIRI
リギウユ

りぎまあ AMAGIRI
リギマア

りぎさ SAGIRI
リギサ

ろぼお OBORO
ロボオ

のぼけあ AKEBONO
ノボケア

みなざさ SAZANAMI
ミナザサ

ほしう USHIO
オシウ

きつかあ AKATSUKI
キツカア

きびひ HIBIKI
キビヒ

ちづかい IKAZUCHI
チジカイ

まづない INAZUMA
マジナイ

Niszczyciele typu HATSUHARU

るはつは HATSUHARU
ルハツハ

ひのね NENOHI
ヒノネ

ばかわ WAKABA
バカワ

もしつは HATSUSHIMO
モシツハ

けありあ ARIAKE
ケアリア

れぐうゆ YUGURE
レグウユ

Niszczyciele typu SHIRATSUYU

ゆつらし SHIRATSUYU
ユツラシ

れぐし SHIGURE
レグシ

めさらむ MURASAME
メサラム

ちだうゆ YUDACHI
チダウユ

めさるは HARUSAME
メサルハ

れだみさ SAMIDARE
レダミサ

もぐねみ MINEGUMO
モグネミ

ぜかつきと TOKITSUKAZE
ゼカツキト

ぜかみう UMIKAZE
ゼカミウ

れらあ ARARE
レラア

ぜからう URAKAZE
ゼカラウ

ぜかまや YAMAKAZE
ゼカマヤ

みすか KASUMI
ミスカ

ぜかそい ISOKAZE
ゼカソイ

ぜかわか KAWAKAZE
ゼカワカ

Niszczyciele typu KAGERO

ぜかまは HAMAKAZE
ゼカマハ

ぜかずす SUZUKAZE
ゼカズス

うろげか KAGERO
ウロゲカ

ぜかにた TANIKAZE
ゼカニタ

Niszczyciele typu ASASHIO

いぬらし SHIRANUI
イヌラシ

きわの NOWAKI
キワノ

おしさあ ASASHIO
オシサア

おしろく KUROSHIO
オシロク

しらあ ARASHI
シラア

おしお OSHIO
オシオオ

おしやお OYASHIO
オシヤオ

ぜかぎは HAGIKAZE
ゼカギハ

おしちみ MICHISHIO
オシチミ

おしやは HAYASHIO
オシヤハ

ぜかいま MAIKAZE
ゼカイマ

おしらあ ARASHIO
オシラア

おしつな NATSUSHIO
オシツナ

Niszczyciele typu YUGUMO

もぐさあ ASAGUMO
モグサア

ぜかつは HATSUKAZE
ゼカツハ

もぐうゆ YUGUMO
モグウユ

もぐまや YAMAGUMO
モグマヤ

ぜかきゆ YUKIKAZE
ゼカキユ

もぐきあ AKIGUMO
モグキア

もぐつな NATSUGUMO
モグツナ

ぜかつまあ AMATSUKAZE
ゼカツマア

もぐきま MAKIGUMO
モグキマ

もぐぜか KAZEUGMO
モグゼカ

みながな NAGANAMI
ミナガナ

みなきま MAKINAMI
ミナキマ

みなかた TAKANAMI
ミナカタ

みなお ONAMI
ミナオ

みなよき KIYONAMI
ミナヨキ

みなまた TAMANAMI
ミナマタ

みなずす SUZUNAMI
ミナズス

みなじふ FUJINAMI
ミナフジ

みなやは HAYANAMI
ミナヤハ

みなまは HAMANAMI
ミナマハ

みなきお OKINAMI
ミナキオ

みなしき KISHINAMI
ミナシキ

もしさあ ASASHIMO
モシサア

もしやは HAYASHIMO
モシヤハ

もしきあ AKISHIMO
モシキア

もしよき KIYOSHIMO
モシヨキ

Niszczyciel typu SHIMAKAZE

ぜかまし SHIMAKAZE
ゼカマシ

Niszczyciele typu AKIZUKI

きづきあ AKIZUKI
キジキア

きづるて TERUZUKI
キジルテ

きつずす SUZUTSUKI
キツズス

きづつは HATSUTSUKI
キジツハ

きづいに NIIZUKI
キジイニ

きつかわ WAKATSUKI
キツカワ

きつもし SHIMOTSUKI
キツモシ

きづゆふ FUYUZUKI
キジユフ

きづらは HARUZUKI
キジラハ

きづいよ YOIZUKI
キジイヨ

きづつな NATSUZUKI
キジツナ

きづなは HANAZUKI
キジナハ

Niszczyciele typu MATSU

つま MATSU
ツマ

けた TAKE
ケタ

めう UME
メウ

もも MOMO
モモ

わく KUWA
ワク

Niszczyciele typu TACHIBANA

ぎす KIRI
リキ

りき SUGI
ギス

きま MAKI
キマ

みも MOMI
ミモ

やか KAYA
ヤカ

らな NARA
ラナ

らくさ SAKURA
ラクサ

ぎなや YANAGI
ギナヤ

きばつ TSUBAKI
キバツ

きのひ HINOKI
キノヒ

でえか KAEDE
デエカ

きやけ KEYAKI
キヤケ

しか KASHI
シカ

らくざえや YAEZAKURA
ラクザエヤ

けだや YADAKE
ケダヤ

ずく KUZU
ズク

きか KAKI
キカ

ばか KABA
バカ

らくざかわ WAKAZAKURA
ラクザカワ

なばちた TACHIBANA
ナバチタ

たつ TSUTA
タツ

ぎは HAGI
ギハ

れみす SUMIRE
レミス

きのすく KUSUNOKI
キノスク

らくざつは HATSUZAKURA
ラクザツハ

れに NIRE
レニ

しな NASHI
シナ

いし SHII
イシ

きのえ ENOKI
キノエ

さずあ AZUSA
サズア

けだお ODAKE
ケダオ

めうつは HATSUUME
メウツハ

ちと TOCHI
チト

しひ HISHI
シヒ

きかさ SAKAKI
キカサ

OBJAŚNIENIA:

U góry Nazwa umieszczana na rufie pisana katakaną, czytana od tyłu do przodu

Poniżej nazwa burtowa, pisana hiraganą, czytana od tyłu do przodu

Nazwy okrętów opracował Mirosław Skwiot

Niszczyciel *YUKIKAZE* (typu *Kagero*)
Sylwetka przedstawia okręt w typowym malowaniu z pierwszej połowy 1941 roku

